

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΜΕ ΘΕΜΑ: "Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΩΣ
ΕΠΗΡΕΑΣΕ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ"**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ ΑΔΑΜΑΝΤΙΑ

ΝΙΚΑ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2018

Περίληψη

Αντικείμενο της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας είναι το πώς η οικονομική κρίση επηρέασε τον κλάδο του τουρισμού. Αρχικά γίνεται μια ιστορική αναδρομή στην παγκόσμια, αλλά και στην ελληνική κρίση. Έπειτα, εξηγούνται κάποιοι βασικοί οικονομικοί όροι για την κατανόηση της ελληνικής οικονομίας. Στην συνέχεια, παρουσιάζεται η γενικότερη εξέλιξη διάφορων οικονομικών κλάδων κατά την διάρκεια της ελληνικής κρίσης και τέλος, εστιάζουμε στην περίπτωση του κλάδου του τουρισμού, όπου παρατίθενται χρήσιμα και αναλυτικά στατιστικά στοιχεία, τα οποία δείχνουν το πώς κινείται κατά την περίοδο της κρίσης (τα στοιχεία είναι ενθαρρυντικά και θα εξηγηθούν στην συνέχεια).

Πίνακας περιεχομένων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ιστορική Αναδρομή.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Οικονομικοί Όροι	32
2.1. Οικονομικός Κύκλος.....	32
2.2. Πληθωρισμός.....	33
2.3. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν(ΑΕΠ).....	34
2.4. Ανεργία.....	35
2.5. Δείκτης Ανταγωνιστικότητας.....	36
2.6. Τράπεζες.....	37
2.7. Εμπορικό έλλειμμα/πλεόνασμα	37
2.8. Πλεονασματικές χώρες.....	38
2.9. Ελλειμματικές χώρες.....	38
2.10. Έλλειψη ρευστότητας.....	38
2.11. Ιδιωτικό χρέος.....	38
2.12. Μη εξυπηρετούμενα δάνεια	39
2.13. Πλεόνασμα/έλλειμμα του προϋπολογισμού.....	39
2.14. Δημόσιο Χρέος	39
2.15. Επιτόκιο.....	40
2.16. Ασφάλιστρα κινδύνου(CDS).....	41
2.17. Ομόλογο.....	41
2.18. Spread	41
2.19. Διεθνείς οίκοι αξιολόγησης.....	43
2.20. Κερδοσκοπία.....	44
2.21. Ρευστότητα από ΕΚΤ.....	45
2.22. Πτώχευση	46
2.23. Προγράμματα διάσωσης.....	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Πως η οικονομική κρίση επηρέασε κλάδους της οικονομίας	48
3.1. Παραγωγικότητα Οικονομικών Κλάδων.....	50
3.2. Επενδύσεις Οικονομικών Κλάδων.....	52
3.3. Δυναμικότητα των οικονομικών κλάδων.....	54
3.4 Οικονομικοί κλάδοι και περιθώριο κέρδους.....	56
3.5 Γενική Εικόνα των οικονομικών κλάδων.....	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Οικονομική Κρίση και Τουρισμός	61
4.1. Η θέση της Ελλάδας σε διεθνές τουριστικό επίπεδο	61
4.2 Η εξέλιξη των αφίξεων	64
4.2. Εξέλιξη αφίξεων και μέσα άφιξης	69
4.3 Στοιχεία Διανυκτερεύσεων.....	73
4.4. Οικονομικά στοιχεία.....	81
4.5. Στοιχεία ξενοδοχειακών μονάδων	84
4.6 Σύγκριση με ανταγωνιστικές χώρες.....	87
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	93
5.1. Απαντήσεις – Αποτελέσματα	93
5.2. Συμπεράσματα Ερωτηματολογίου.....	102
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	103
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ	106
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	110

ΛΙΣΤΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Εξέλιξη του Ελληνικού Χρέους.....	15
Εικόνα 2: Εξέλιξη του ΑΕΠ	16
Εικόνα 3: Εξέλιξη Ελλείμματος	17
Εικόνα 4: Συνολικές Υποχρεώσεις Ελλάδας.....	23
Εικόνα 5: Φάσεις Οικονομικού Κύκλου	33
Εικόνα 6: Εξέλιξη Πληθωρισμού.....	34
Εικόνα 7: Τριμηνιαίες μεταβολές ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος.....	35
Εικόνα 8: Εξέλιξη Ανεργίας	36
Εικόνα 9: Δείκτης Ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας	37
Εικόνα 10: Σύνθεση Ελληνικού χρέους.....	40
Εικόνα 11: Εξέλιξη ελληνικών spreads	42
Εικόνα 12: Σχέση μεταξύ spreads και CDS.....	43
Εικόνα 13: Αξιολογήσεις οίκων αξιολόγησης.....	44
Εικόνα 14: Ρευστότητα ΕΚΤ προς ελληνικές τράπεζες	46
Εικόνα 15: Κλάδοι με την μεγαλύτερη αύξηση 5ετίας.....	59
Εικόνα 16: Κλάδοι με μεγάλη αύξηση 5ετίας.....	59
Εικόνα 17: Κλάδοι με μεγαλύτερη μείωση 5ετίας	60
Εικόνα 18: Κατάταξη προορισμών ως προς τις εισπράξεις.....	63
Εικόνα 19: Ανταγωνιστικότητα Ελλάδας σε σχέση με άλλες χώρες στον τουρισμό.....	64
Εικόνα 20: Εξέλιξη αφίξεων τουριστών.....	65
Εικόνα 21: Διαχρονική Εξέλιξη Αφίξεων.....	66
Εικόνα 22: Αφίξεις από τις κυριότερες χώρες - πηγές 2010 - 2014	67
Εικόνα 23: Εξέλιξη αφίξεων από τις 10 κυριότερες πηγές	68
Εικόνα 24: Εποχικότητα αφίξεων τουριστών στα σύνορα 2008 - 2014.....	69
Εικόνα 25: Διεθνείς αφίξεις ανά αεροδρόμιο 2005 - 2014.....	70

Εικόνα 26: Αφίξεις στο Ελ. Βενιζέλος.....	71
Εικόνα 27: Αφίξεις στα σύνορα με πλοίο -2008.....	71
Εικόνα 28: Αφίξεις στα σύνορα με πλοίο -2014.....	72
Εικόνα 29: Κατανομή αφίξεων τουριστών κατά μέσο μεταφοράς - 2010.....	72
Εικόνα 30: Κατανομή αφίξεων τουριστών κατά μέσο μεταφοράς - 2014.....	73
Εικόνα 31: Κατανομή αφίξεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα ανά περιφέρεια.....	74
Εικόνα 32: Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα 2008 - 2014.....	76
Εικόνα 33: Διανυκτερεύσεις σε χώρους κάμπινγκ 2008 - 2014.....	78
Εικόνα 34: Μέση διάρκεια παραμονής κατά ταξίδι μη κατοίκων.....	80
Εικόνα 35: Μέση διάρκεια παραμονής κατά ταξίδι μη κατοίκων κατά χώρα προέλευσης ...	81
Εικόνα 36: Εξέλιξη ισοζυγίου τουριστικών συναλλαγών 2002 -2014.....	83
Εικόνα 37:Αριθμός ξενοδοχειακών μονάδων.....	85
Εικόνα 38: Αριθμός ξενοδοχειακών μονάδων και αριθμός κλινών 1990 -2015.....	86
Εικόνα 39: Στοιχεία κάμπινγκ.....	87
Εικόνα 40: Αριθμός τουριστών σε Ελλάδα και ανταγωνιστικές χώρες.....	87
Εικόνα 41: Συνεισφορά τουρισμού σε ΑΕΠ.....	88
Εικόνα 42: Μέσος όρος συμμετοχής τουρισμού στο ΑΕΠ.....	88
Εικόνα 43: Συνεισφορά τουρισμού στην απασχόληση.....	89
Εικόνα 44: Μέσος όρος συνεισφοράς τουρισμού στην απασχόληση.....	90
Εικόνα 45: Εξαγωγές Επισκεπτών.....	90
Εικόνα 46: Μέσος όρος εξαγωγών επισκεπτών.....	91
Εικόνα 47: Επενδύσεις στον τουρισμό.....	91

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Παγκόσμια Κρίση - Έτος 2007.....	11
Πίνακας 2: Παγκόσμια Κρίση - Έτος 2008.....	13
Πίνακας 3: Δεύτερο Πακέτο Μέτρων Λιτότητας	19
Πίνακας 4: Τρίτο Πακέτο Μέτρων	20
Πίνακας 5: Μέτρα Δεύτερου Μνημονίου.....	21
Πίνακας 6: Μέτρα Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος	22
Πίνακας 7: Μέτρα Τρίτου Μνημονίου.....	25
Πίνακας 8: Το χρονικό της ελληνικής κρίσης.....	31
Πίνακας 9: Βασικοί Κλάδοι Ελληνικής ΟικονομίαςΗ ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ	49
Πίνακας 10: 10 περισσότεροι παραγωγικοί κλάδοιΗ ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ	51
Πίνακας 11: 10 λιγότεροι παραγωγικοί κλάδοιΗ ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ	52
Πίνακας 12: Κλάδοι με τις υψηλότερες επενδύσειςΗ ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ	53
Πίνακας 13: Κλάδοι με τις χαμηλότερες επενδύσειςΗ ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ	53
Πίνακας 14: 10 περισσότερο δυναμικοί κλάδοιΗ ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ	55
Πίνακας 15: 10 λιγότεροι δυναμικοί κλάδοιΗ ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ	56
Πίνακας 16: Κλάδοι με το μεγαλύτερο περιθώριο κέρδουςΗ ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ.....	57
Πίνακας 17: Κλάδοι με μικρότερο περιθώριο κέρδουςΗ ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ.....	58
Πίνακας 18: Θέση της Ελλάδας σε διεθνές τουριστικό επίπεδο.....	62
Πίνακας 19: Διανυκτερεύσεις ημεδαπών και αλλοδαπών	75
Πίνακας 20: Στοιχεία πληρότητας ανά μήνα.....	77

Πίνακας 21: Στοιχεία Πληρότητας ανά περιφέρεια	77
Πίνακας 22: Διαχρονική εξέλιξη ισοζυγίου τουρισμού	82
Πίνακας 23: Δαπάνη ανά διανυκτέρευση	84
Πίνακας 24: Σύγκριση Ελλάδας και ανταγωνιστικών χωρών	92

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ιστορική Αναδρομή

1.1. Εισαγωγικά

Ένα από τα φαινόμενα που επηρέασε και χαρακτήρισε την εποχή μας είναι η εμφάνιση και επέκταση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, η οποία επηρέασε ποικιλοτρόπως την παγκόσμια πραγματικότητα, οδηγώντας σε αύξηση της ανεργίας και σε απώλεια μεγάλου μέρους των οικονομικών δυνατοτήτων των πολιτών.

Όλα ξεκίνησαν το 2007, όταν προέκυψε και η λεγόμενη κρίση δανείων των αμερικάνικων τραπεζών. Αυτό που στην ουσία έκαναν οι αμερικάνικες τράπεζες ήταν να χορηγούν δάνεια σε πολίτες, τα οποία αφορούσαν την αγορά κατοικιών. Το παράλογο της υπόθεσης όμως ήταν ότι δεν λάμβαναν υπόψη την δυνατότητα αποπληρωμής τους, με αποτέλεσμα αυτά να μην μπορούν να εξυπηρετηθούν. Τα αποτελέσματα ήταν άμεσα και προφανή, εξώσεις και κατασχέσεις. Και οι συνέπειες επεκτάθηκαν και σε άλλους τομείς, όπως ο τραπεζικός και ο ασφαλιστικός, πλήττοντας με τον τρόπο αυτό κατά κύριο λόγο την αμερικάνικη και κατ' επέκταση την παγκόσμια οικονομία.

Χαρακτηριστικό είναι ότι τον Οκτώβριο του 2008, μεγάλοι και ισχυροί επενδυτές, αποσύρθηκαν από το ελληνικό οικονομικό σκηνικό, ενώ ο δείκτης του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών κινήθηκε σε ιστορικό χαμηλό.

1.2. Ιστορική Αναδρομή Παγκόσμιας Οικονομικής Κρίσης

Στους δύο παρακάτω πίνακες παρατίθενται τα πλέον σημαντικά γεγονότα, τα οποία σημειώθηκαν κατά την εκκίνηση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης κατά τα έτη 2007 και 2008.

Έτος 2007

Μήνας	Γεγονός
Απρίλιος	Η New Century Financial, μια παγκοσμίου φήμης χρηματοπιστωτική εταιρεία που είχε πολλά στεγαστικά δάνεια , χωρίς ωστόσο να έχει λάβει τις απαραίτητες εγγυήσεις, χρεοκοπεί.
Ιούλιος	Η Bear Stearns, έκανε γνωστό ότι δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των επενδυτών της.
Αύγουστος	Η Γαλλική τράπεζα BNP Paribas επίσης έκανε γνωστό ότι δεν μπορούσε να εξυπηρετήσει τις απαιτήσεις των επενδυτών της.

Σεπτέμβριος	Η αδυναμία των τραπεζών να δανείσουν σε άλλες τράπεζες έγινε πιο εμφανής όταν το επιτόκιο διατραπεζικού δανεισμού αυξήθηκε κατά 1% πάνω από το βασικό επιτόκιο της Τράπεζας της Αγγλίας.
Οκτώβριος	Η τραπεζική κρίση επεκτάθηκε στο πιο αξιόπιστο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα της Ελβετίας, την τράπεζα UBS, δίνοντας με τον τρόπο αυτό ένα ισχυρό μήνυμα στην παγκόσμια οικονομία.
Δεκέμβριος	Ο Πρόεδρος George Bush παρουσίασε σχέδιο προστασίας περιουσιακών στοιχείων από τις Τράπεζες, καθώς πάρα πολλοί πολίτες βρίσκονταν υπό τον κίνδυνο να μείνουν άστεγοι.

Πίνακας 1: Παγκόσμια Κρίση - Έτος 2007

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CF%87%CF%81%CE%AD%CE%BF%CF%85%CF%82_2009-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1

Έτος 2008

Μήνας	Γεγονός
Ιανουάριος	Η ασφαλιστική εταιρεία MBIA ανακοινώνει απώλειες ύψους 2,3 δις δολαρίων από ασφαλιστικά συμβόλαια.
Απρίλιος	Ανακοινώνεται ότι περισσότερο από το 20% των στεγαστικών ενυπόθηκων προϊόντων αποσύρθηκε από τη Βρετανική αγορά.
Μάιος	Η Ελβετική τράπεζα UBS ανακοινώνει ζημίες άλλων 37δις δολαρίων. Προχώρησε σε συγκέντρωση 16 δις δολαρίων από τους μετόχους της.
Ιούνιος	Η Barclays Bank ακολούθησε τα ίδια βήματα με τη RBS και τη UBS καταφέροντας να συγκεντρώσει 4,5δις δολάρια στο χρηματιστήριο.
Ιούλιος	Το Βρετανικό Εμπορικό Επιμελητήριο ανακοινώνει ότι η Πραγματική Οικονομία ενδέχεται να μπει σε σφοδρή ύφεση οδηγώντας έτσι σε νέα πτώση τους Χρηματιστηριακούς δείκτες.
Σεπτέμβριος	Κραχ στο χρηματιστήριο του Λονδίνου. Την ίδια ώρα η Lehman Brothers εμφανίζει απώλειες ύψους 3,9 δις δολαρίων που αφορούν μόνο το τρίμηνο Ιουνίου, Ιουλίου και Αυγούστου. Έτσι τη Δευτέρα 15 Σεπτεμβρίου 2008 η Lehman Brothers έφτασε στο τέλος της.

<p>Οκτώβριος</p>	<p>Στις 3 Οκτωβρίου το Κογκρέσο ψήφισε το πακέτο διάσωσης ύψους 700 δις δολαρίων. Τρεις μέρες αργότερα η Γερμανική κυβέρνηση διέσωσε με 50 δις ευρώ μια από τις πιο ζημιογόνες τράπεζες της χώρας, την Hypo Real Estate. Η Ισλανδική κυβέρνηση κρατικοποίησε και τις τρεις τράπεζες της χώρας οδηγώντας τη χώρα στη χρεοκοπία.</p>
<p>Νοέμβριος</p>	<p>Η Ευρωζώνη ανακοίνωσε επίσημα ότι η οικονομία όλων μας βρίσκεται σε ύφεση με το Δ.Ν.Τ να δανείζει 2,1 δις δολάρια στην Ισλανδία.</p>

Πίνακας 2: Παγκόσμια Κρίση - Έτος 2008

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CF%87%CF%81%CE%AD%CE%BF%CF%85%CF%82_2009-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1

1.3. Η κρίση στην Ελλάδα

Η Ελλάδα, παράλληλα με την παγκόσμια οικονομική κρίση από το 2008 και μετά, αρχίζει να βιώνει και τα δικά της οικονομικά προβλήματα, τα οποία ήταν αποτέλεσμα της οικονομικής πολιτικής που ακολουθούσαν οι εκάστοτε κυβερνήσεις για πολλά χρόνια. Μεγάλοι μισθοί, συνεχείς διορισμοί, μίζες και οικονομικά σκάνδαλα κυριαρχούσαν στην εποχή της μεταπολίτευσης.

Το 2009 γίνονται εκλογές με κύριο σημείο σύγκρουσης την οικονομική πολιτική που πρέπει να ακολουθηθεί από εδώ και στο εξής, με τις εκλογές να τις κερδίζει ο Γ. Παπανδρέου. Στο επόμενο εξάμηνο που ακολούθησε από την

ανάληψη των καθηκόντων της, η κυβέρνησή του δεν κατάφερε να αναστρέψει την δυσμενή οικονομική θέση της χώρας μας.

Το διεθνές οικονομικό περιβάλλον είχε αρχίσει ήδη να πιέζει την ελληνική οικονομία, με τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης να την υποβαθμίζουν και η χώρα μας να δυσκολεύεται στο να δανειστεί εύκολα και φθηνά χρήμα από το εξωτερικό. Σε όλα αυτά ήρθε να προστεθεί και το διεθνές αυξανόμενο δημοσιονομικό έλλειμμα, αλλά και η μείωση του ΑΕΠ.

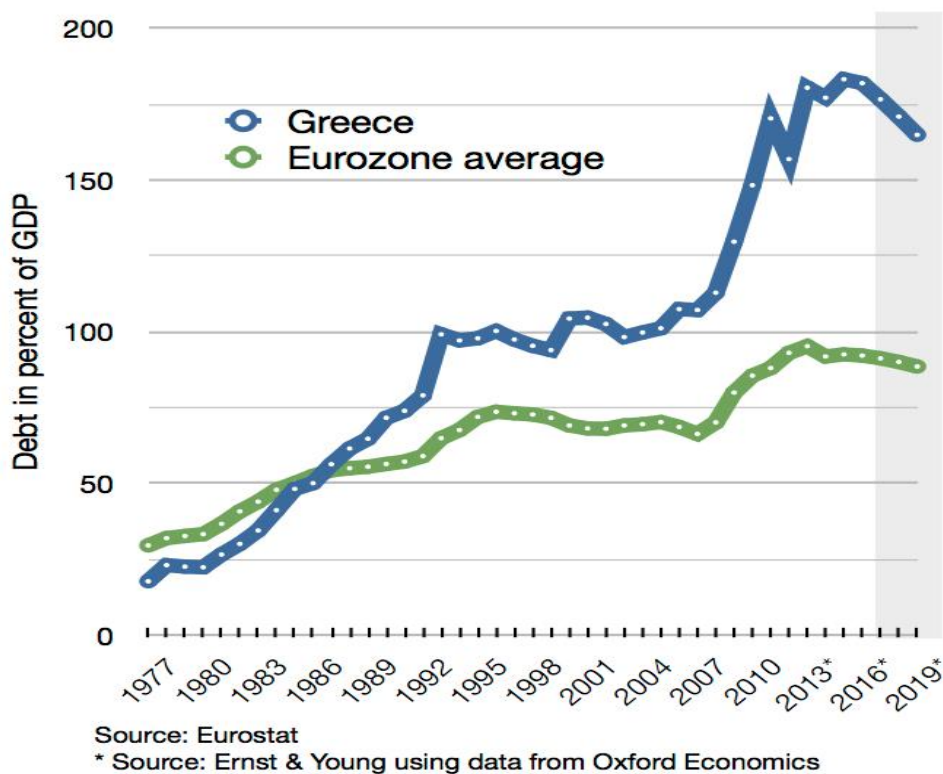
Μέσα σε αυτό το εκρηκτικό κλίμα, και υπό τον κίνδυνο της κατάρρευσης και χρεοκοπίας του ελληνικού κράτους, ο Γ. Παπανδρέου σε μια ιστορική ανακοίνωση από το Καστελόριζο, έκανε γνωστό ότι η χώρα μας θα καταφύγει σε Μηχανισμό Στήριξης, μέσα σε έντονο κλίμα αντιδράσεων και αμφισβητήσεων. Η εικόνα της χώρας μας και οι συνθήκες που επικρατούν από τον Απρίλιο του 2010, όπου και έγινε η προσφυγή στον μηχανισμό, θα μείνουν για πάντα ζωντανές στην ελληνική ιστορία. Τα χαρακτηριστικά και οι πτυχές της κρίσης θα εξηγηθούν στην συνέχεια στα πλαίσια της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας.

1.3.1. Αίτια της κρίσης χρέους

Μια πολύ σημαντική πτυχή που παίζει πρωτεύον ρόλο στην οικονομική κρίση είναι το χρέος της χώρας μας. Όπως χαρακτηριστικά φαίνεται στην παρακάτω εικόνα, που αποτελεί επεξεργασία της Eurostat όπου φαίνεται η διαχρονική εξέλιξη του ελληνικού χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ, σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο από το 1977 και μετά, φαίνεται ξεκάθαρα ότι ενώ στην αρχή ήταν χαμηλότερο, στην συνέχεια από το 1983 και μετά το ξεπέρασε και διογκώθηκε, με την περίοδο 2004 – 2010 να σημειώνεται αισθητά μεγάλη άνοδος.

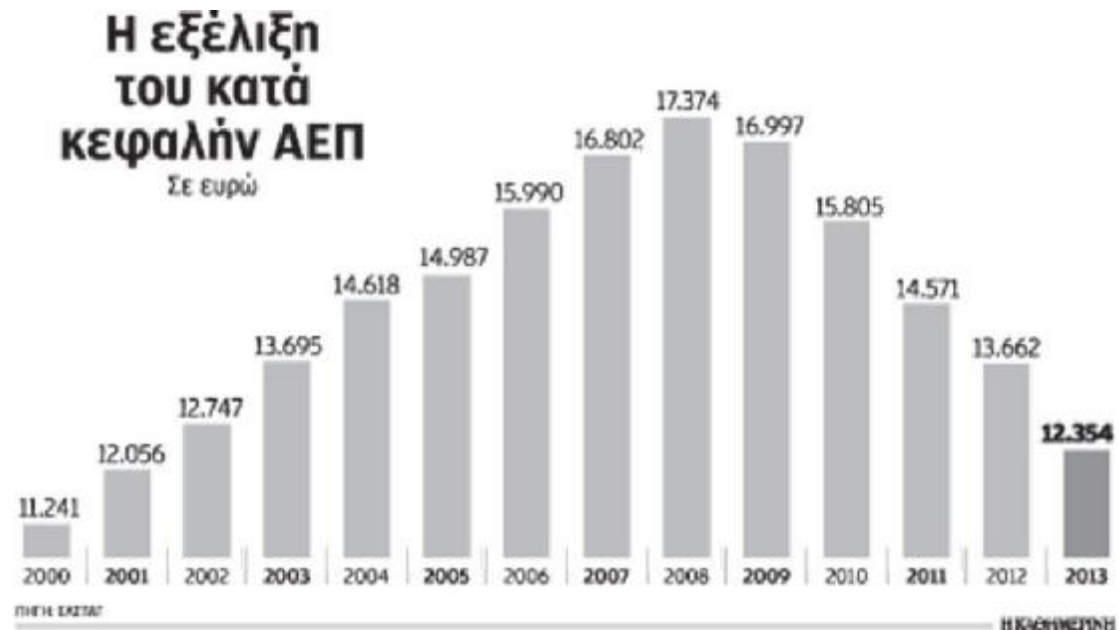
Ωστόσο, κάτι το οποίο είναι ενθαρρυντικό είναι ότι από το 2016 και μετά προβλέπεται με βάση τα στατιστικά δεδομένα που είναι διαθέσιμα μείωση του

ελληνικού χρέους, κάτι το οποίο δημιουργεί ελπίδες για ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.

Εικόνα 1: Εξέλιξη του Ελληνικού Χρέους <http://euronomist.blogspot.gr/2012/11/whos-fault-is-it-for-crisis.html>

Επίσης, στην παρακάτω εικόνα παρουσιάζουμε την διαχρονική εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην χώρα μας:

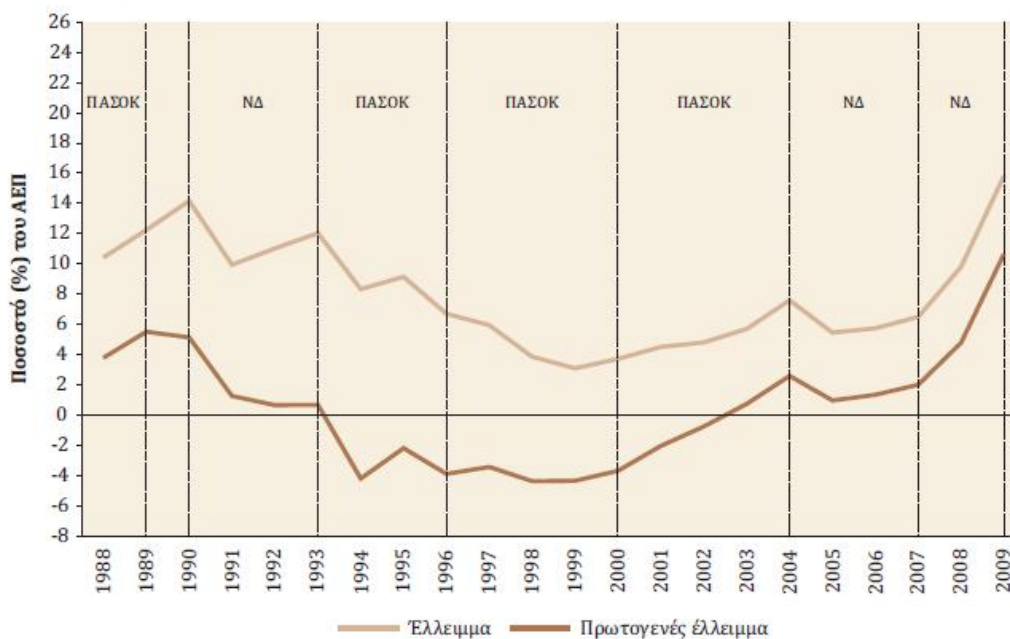
Εικόνα 2: Εξέλιξη του ΑΕΠ

<http://www.kathimerini.gr/757728/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/sta-epipeda-toy-2001-yproxwrhse-to-kata-kefalhn-aep>

Αυτό που μπορούμε να διαπιστώσουμε είναι ότι κατά την περίοδο της κρίσης, σημειώνεται μια αρκετά μεγάλη μείωση του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, μια εξέλιξη αρκετά αρνητική.

Τέλος, στο παρακάτω γράφημα, παρουσιάζεται η εικόνα του ελλείμματος της χώρας μέχρι και την εμφάνιση της κρίσης:

Διάγραμμα 2.1: Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης (ως % του ΑΕΠ) και εκλογικός-δημοσιονομικός κύκλος, Ελλάδα, 1988-2009

Πηγή: AMECO

Εικόνα 3: Εξέλιξη Ελλείμματος

<http://www.kathimerini.gr/757728/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/sta-eripeda-toy-2001-yrochwrhse-to-kata-kefalhn-aep>

Προσπαθώντας να συνοψίσουμε τα αίτια της οικονομικής κρίσης της Ελλάδας, που κυρίως είναι κρίση χρέους, μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής:

- Άστοχοι σχεδιασμοί οικονομικών επιτελείων
- Υποσχέσεις ελληνικών κυβερνήσεων που δεν μπορούσαν να υλοποιηθούν
- Διορισμοί στον δημόσιο τομέα για ψηφοθηρικούς λόγους
- Σπατάλες χωρίς καμιά αιτιολογία
- Οικονομικά σκάνδαλα
- Χρηματισμοί δημόσιων προσώπων και υπουργών

- Λαθεμένος τρόπος εκμετάλλευσης ευρωπαϊκών προγραμμάτων
- Αδυναμία χάραξης αναπτυξιακής οικονομικής πολιτικής, που να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας.
- Μη εκμετάλλευση πλουτοπαραγωγικών πηγών της χώρας και ανυπαρξία αγροτικής παραγωγής
- Μεγάλες υπερβάσεις και υψηλό κόστος πραγματοποίησης των Ολυμπιακών Αγώνων
- Υπερκοστολογήσεις αρκετών δημοσίων έργων

1.3.2. Πρώτο Μνημόνιο

Τον Μάιο του 2010 η Ελλάδα, μετά από τις σχετικές ανακοινώσεις του πρωθυπουργού από το Καστελόριζο, πραγματοποίησε και επίσημο αίτημα προς τις χώρες της Ευρωζώνης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Το παραπάνω αίτημα έγινε δεκτό στις 8 του ίδιου μήνα. Η συμφωνία που έγινε αποδεκτή είναι το αποκαλούμενο Μνημόνιο, το οποίο βέβαια δεν ήταν μια παροχή ενός ποσού της τάξης των δις ευρώ, αλλά περιελάμβανε και μια σειρά μέτρων και δεσμεύσεων που έπρεπε να αναλάβει η χώρα μας απέναντι στους εταίρους της.

1.3.3. Πρώτο πακέτο μέτρων λιτότητας

Το πρώτο πακέτο μέτρων που έπρεπε να λάβει η ελληνική κυβέρνηση, προκειμένου να είναι συνεπής στις υποχρεώσεις της, περιελάμβανε περικοπές που αφορούσαν τον δημόσιο τομέα:

- Μειώσεις σε μισθούς
- Απώλειες επιδομάτων της τάξης του 10%
- Μείωση υπερωριών

1.3.4. Δεύτερο πακέτο μέτρων λιτότητας

Τα πρώτα μέτρα ωστόσο δεν ήταν αρκετά, ώστε να αποκαταστήσουν την εικόνα της ελληνικής οικονομίας. Για τον λόγο αυτό η ελληνική κυβέρνηση με ορατό τον κίνδυνο της κατάρρευσης αναγκάστηκε να λάβει και δεύτερο πακέτο μέτρων λιτότητας:

Μείωση 30% στα δώρα Χριστουγέννων, Πάσχα, αδειας
Μείωση 12% σε όλα τα επιδόματα του Δημοσίου
Μείωση 7% στις αποδοχές υπαλλήλων ΔΕΚΟ, ΟΤΑ, ΝΠΙΔ
Αύξηση ΦΠΑ από 4,5 στο 5%, από 9 στο 10%, από 19 στο 21%
Αύξηση 15% στον φόρο της βενζίνης
Επιβολή επιπλέον 10% έως 30% στους (ήδη υπάρχοντες) φόρους εισαγωγής επί της αξίας των περισσότερων εισαγόμενων αυτοκινήτων.
Επαναφορά τεκμηρίων διαβίωσης σε όλα ανεξαιρέτως τα αυτοκίνητα.
Επέκταση των τεκμηρίων διαβίωσης σε όλα ανεξαιρέτως τα ακίνητα, ακόμα και στα μικρότερα.

Πίνακας 3: Δεύτερο Πακέτο Μέτρων Λιτότητας

1.3.5. Τρίτο πακέτο μέτρων λιτότητας

Οι προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης για την αποφυγή του οικονομικού αδιεξόδου εξακολούθησαν να είναι άκαρπες. Για το λόγο αυτό, τον Μάιο του 2010, η ελληνική κυβέρνηση προσέφυγε στον έκτακτο μηχανισμό στήριξης, ο οποίος όμως οδήγησε στην δημιουργία της γνωστής τρόικας, η οποία από κοινού με την ελληνική κυβέρνηση αποφάσιζε και συνεχίζει να αποφασίζει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την αποκατάσταση της ελληνικής οικονομίας, αλλά και για την εκταμίευση των δόσεων που ήταν ζωτικής σημασίας για την πληρωμή μισθών και συντάξεων.

Έτσι λοιπόν, το τρίτο πακέτο μέτρων που έπρεπε να λάβει η ελληνική κυβέρνηση ήταν πιο σκληρά μέτρα και άρχισαν να εγείρουν αντιδράσεις από μεγάλο μέρος του ελληνικού λαού.

Τα πιο σημαντικά από τα μέτρα που ψηφίστηκαν από την τότε Ελληνική Βουλή περιελάμβαναν τα εξής:

Αντικατάσταση του 13ου και 14ου μισθού των δημοσίων υπαλλήλων με επίδομα 500 Ευρώ σε όλους όσους έχουν αποδοχές μέχρι 3.000 Ευρώ και πλήρης κατάργησή των δύο μισθών για μεγαλύτερες αποδοχές

Αντικατάσταση 13ης και 14ης σύνταξης με επίδομα 800 Ευρώ για συντάξεις ως 2500 Ευρώ.

Περαιτέρω περικοπή επιδομάτων 8% στα επιδόματα των δημοσίων υπαλλήλων και 3% στους υπαλλήλους των ΔΕΚΟ όπου δεν υπάρχουν επιδόματα.

Αύξηση του υψηλού συντελεστή ΦΠΑ από 21% σε 23%, του μεσαίου από 10% σε 11% (από 1η Ιουλίου 2010) και από 11% σε 13% (από 1η Ιανουαρίου 2011) και αντίστοιχα του χαμηλού στο 6,5% (από 1η Ιανουαρίου 2011).

Αύξηση στον ειδικό φόρο κατανάλωσης σε καύσιμα, τσιγάρα και ποτά κατά 10%

Αύξηση στις αντικειμενικές τιμές ακινήτων

Πρόσθεση ενός επιπλέον 10% στους φόρους εισαγωγής επί της αξίας των περισσότερων εισαγόμενων αυτοκινήτων.

Επίσης, το νομοσχέδιο προέβλεπε αλλαγές στα εργασιακά με αύξηση του ορίου απολύσεων και μείωση του κατώτατου μισθού. Επιπλέον, στο ασφαλιστικό προέβλεπε αύξηση στα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των γυναικών στον δημόσιο τομέα στα 65 χρόνια έως το τέλος του 2013 με έναρξη το 2011

Πίνακας 4: Τρίτο Πακέτο Μέτρων

1.3.6. Δεύτερο Μνημόνιο

Συνεχίζοντας στον δρόμο των μνημονίων, η νέα ελληνική κυβέρνηση που σχηματίστηκε υπέγραψε δεύτερη δανειακή σύμβαση τον Φεβρουάριο του 2012, μην μπορώντας να εξασφαλίσει δανεισμό από χώρες του εξωτερικού, τα μέτρα της οποίας συνοψίζονται παρακάτω:

Μείωση κατά 22% του κατώτατου μισθού σε όλα τα κλιμάκια του βασικού μισθού (από 751€ σε 586€) και 32% στους νεοεισερχόμενους μέχρι 25 ετών.

Κατάργηση 150.000 θέσεων εργασίας από το δημόσιο τομέα έως το 2015, εκ των οποίων 15.000 μέσα στο 2012.

Ατομικές ή επιχειρησιακές συμβάσεις εργασίας αντί για τις κλαδικές. Άρση μονιμότητας σε ΔΕΚΟ και υπό κρατικό έλεγχο τράπεζες.

Περιοχές συντάξεων, επιδομάτων, δαπανών υγείας, άμυνας, λειτουργιών του Κράτους και εκλογών.

Κατάργηση των Οργανισμών Εργατικής Κατοικίας και Εστίας.

Αύξηση αντικειμενικών αξιών και ενοποίηση φόρων στα ακίνητα.

Πλήρες άνοιγμα 20 κλειστών επαγγελμάτων.

Αύξηση των εισιτηρίων στις Αστικές Συγκοινωνίες και στον ΟΣΕ κατά 25%.

Κλείσιμο 200 εφοριών, κατάργηση φοροαπαλλαγών και χαμηλού ΦΠΑ στα νησιά.

Πίνακας 5: Μέτρα Δεύτερου Μνημονίου

1.3.7. Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα 2013-2016

Πέρα από τις δανειακές συμβάσεις και τα μέτρα που αυτές περιελάμβαναν, οι δανειστές ζήτησαν από την χώρα μας και την δημιουργία ενός Προγράμματος

το οποίο θα λειτουργούσε σε Πλαίσιο τετραετίας και είχε σαν σκοπό να επιτύχει την δημοσιονομική προσαρμογή της χώρας μας, έτσι ώστε να μην χρειαστεί να καταφύγει ξανά σε μηχανισμό στήριξης και να μπορεί να καταφύγει στις διεθνείς αγορές για τον δανεισμό της.

Βέβαια, το συγκεκριμένο πρόγραμμα δεν πέτυχε και ακολούθησε και νέο μνημόνιο. Τα μέτρα του μεσοπρόθεσμου προγράμματος περιελάμβαναν:

Αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης κατά 2 έτη, από 1-1-2013
Μείωση στις συντάξεις από 5 έως και 15%, από τα 1.000 ευρώ και άνω
Μειώσεις στο εφάπαξ έως 83%
Κατάργηση της καθολικότητας της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας
Κατάργηση των Δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα, όπως και των επιδομάτων αδειας για τους δημοσίους υπαλλήλους και συνταξιούχους
Μείωση χρόνου προειδοποίησης για απολύσεις σε 4 αντί 6 μήνες
Περικοπές στα ειδικά μισθολόγια
Ένταξη στο ενιαίο μισθολόγιο των εργαζομένων στις ΔΕΚΟ
Εφαρμογή διαθεσιμότητας ενός έτους, με μειωμένο μισθό σε μόνιμους υπαλλήλους του δημοσίου, οι θέσεις των οποίων καταργούνται.
Κατάργηση των πολυάριθμων οικογενειακών επιδομάτων και αντικατάστασής τους από το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων.
Αύξηση φόρου στο υγραέριο κίνησης κατά 23 λεπτά.
Εισαγωγή έκτακτης εισφοράς στα φωτοβολταϊκά.
Αντίτιμο 25 ευρώ για εισαγωγή σε νοσοκομείο

Πίνακας 6: Μέτρα Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος

Μετά και από την ψήφιση του δεύτερου μνημονίου, οι συνολικές υποχρεώσεις της χώρας παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα:

Εικόνα 4: Συνολικές Υποχρεώσεις Ελλάδας

<http://www.kathimerini.gr/757728/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/sta-eripeda-toy-2001-yrochwrhse-to-kata-kefalhn-aep>

1.3.8. Τρίτο Μνημόνιο

Τον Αύγουστο του 2015 η Ελληνική Βουλή, μέσα σε ένα πρωτόγνωρο και δυσμενές οικονομικό περιβάλλον, με τις ελληνικές τράπεζες να υπολειτουργούν και να έχουν capital controls, υπερψήφισε νέα δανειακή σύμβαση, η οποία περιελάμβανε νέα σκληρά μέτρα, οδηγώντας σε νέα αποδυνάμωση τους Έλληνες πολίτες:

Πιο αυστηρό θεσμικό πλαίσιο για τους αγρότες.
Επιπρόσθετοι φόροι στον ναυτιλιακό τομέα
Επιπλέον μειώσεις στις τιμές των φαρμάκων που θεωρούνται ως γενόσημα
Μεταβολές στον τρόπο λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης. Μεγαλύτερη προσπάθεια στον φορολογικό τομέα.
Μείωση του ακατάσχετου στα 1500 ευρώ. Αλλαγή στα επιτόκια της ρύθμισης των 100 δόσεων και εξαιρέση από αυτήν των κακοπληρωτών.
Μεταφορά των υπηρεσιών και του προσωπικού φορολογικών ελέγχων στο ΣΔΟΕ. Δέσμευση ότι δεν θα υπάρξουν άλλες ρυθμίσεις για φορολογικές και ασφαλιστικές οφειλές.
Διευκρίνιση των προϋποθέσεων για την επιλεξιμότητα στην καταβολή της ελάχιστης εγγυημένης σύνταξης μετά τα 67 έτη. Έκδοση εγκυκλίων για την πλήρη εφαρμογή του νόμου του 2010 για το ασφαλιστικό.
Σταδιακή εξάλειψη των εξαιρέσεων στις πρόωρες συνταξιοδοτήσεις. Διευκρίνιση του καθεστώτος ΦΠΑ στα νησιά, με τις εκπτώσεις να καταργούνται μέχρι το τέλος του 2016.
Ολοκληρωμένο σχέδιο για ανακεφαλαιοποίηση, ενίσχυση ρευστότητας τραπεζών και αντιμετώπιση των «κόκκινων» δανείων. Κατάργηση του νόμου για τη μετενέργεια στις συμβάσεις εργασίας που ψηφίστηκε στις 2 Ιουλίου του 2015.
Εφαρμογή όλων των συστάσεων του ΟΟΣΑ που προβλέπονταν από την Εργαλειοθήκη I (πλην των μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων) και όλων των συστάσεων της Εργαλειοθήκης II σχετικά με τα μη αλκοολούχα ποτά και τα πετρελαιοειδή. Άνοιγμα επαννελυάτων. όπως μηχανικοί, συμβολαιογράφοι

Άνοιγμα επαγγελμάτων, όπως μηχανικοί, συμβολαιογράφοι
κ.λπ.

Περιορισμός των φόρων υπέρ τρίτων.

Μείωση της γραφειοκρατίας και επιτάχυνση αδειοδοτήσεων για
επενδύσεις χαμηλού ρίσκου.

Μεταρρύθμιση στην αγορά ενέργειας και ειδικά του φυσικού
αερίου που θα οδηγήσει σε πλήρη απελευθέρωση το 2018.

Έγκριση του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων που ήδη έχει
αναλάβει το ΤΑΙΠΕΔ.

Υιοθέτηση των καλύτερων πρακτικών στην Ε.Ε. για το μη
μισθολογικό κόστος (επιδόματα, οδοιοπορικά κ.λπ.) με
εφαρμογή από 1ης Ιανουαρίου 2016.

Νόμος για την αναδιάρθρωση του ΟΑΣΑ.

Προτάσεις μέτρων για μείωση των καθυστερήσεων στις
δικαστικές αποφάσεις

Πίνακας 7: Μέτρα Τρίτου Μνημονίου

1.3.9. Το χρονικό της ελληνικής κρίσης

Συνοψίζοντας λοιπόν, το χρονικό της ελληνικής κρίσης και της υπογραφής των μνημονίων αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα:

Ημερομηνία	Γεγονός
2 Σεπτεμβρίου 2009	Ο πρωθυπουργός της Ελλάδας Κ. Καραμανλής εξαγγέλλει πρόωρες εκλογές για τις 4 Οκτωβρίου 2009
4 Οκτωβρίου 2009	Διεξάγονται οι εκλογές, τις οποίες κερδίζει το ΠΑΣΟΚ με ποσοστό 43,92% εξασφαλίζοντας 160 έδρες στη νέα βουλή
20 Οκτωβρίου 2009	Ο υπουργός οικονομικών Γιώργος Παπακωνσταντίνου ανακοινώνει στο ECOFIN ότι το έλλειμμα για το 2009 θα κυμανθεί, ως ποσοστό του ΑΕΠ, στο 12,7% αντί του 6% που το υπολόγιζε η προηγούμενη κυβέρνηση
22 Οκτωβρίου 2009	Ο οίκος αξιολόγησης Fitch υποβάθμισε την Ελλάδα από το επίπεδο A στο A-
20 Νοεμβρίου 2009	Κατατέθηκε στη βουλή ο προϋπολογισμός για το 2010
8 Δεκεμβρίου 2009	Ο οίκος αξιολόγησης Fitch υποβάθμισε την Ελλάδα από το επίπεδο A- στο BBB+

16 Δεκεμβρίου 2009	Ο οίκος αξιολόγησης Standard and Poor's υποβάθμισε την Ελλάδα από το επίπεδο A- στο BBB+
23 Δεκεμβρίου 2009	Ο οίκος αξιολόγησης Moody's υποβάθμισε την Ελλάδα από το επίπεδο A1 στο A2
24 Δεκεμβρίου 2009	Ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός για το 2010
21 Ιανουαρίου 2010	Το spread των 10ετών ομολόγων ξεπέρασε τις 300 μονάδες
9 Φεβρουαρίου 2010	Ανακοινώνεται το πρώτο πακέτο μέτρων που αφορά τον δημόσιο τομέα
3 Μαρτίου 2010	Ανακοινώνεται δεύτερο μεγαλύτερο πακέτο οικονομικών μέτρων
9 Απριλίου 2010	Ο οίκος αξιολόγησης Fitch υποβάθμισε την Ελλάδα από το επίπεδο BBB+ στο BBB-
22 Απριλίου 2010	Ο οίκος αξιολόγησης Moody's υποβάθμισε την Ελλάδα από το επίπεδο A2 στο A3

23 Απριλίου 2010	Η Ελλάδα προσφεύγει στον μηχανισμό στήριξης που συγκροτούν από κοινού το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
28 Απριλίου 2010	Το spread των 10ετών ομολόγων ξεπέρασε τις 1000 μονάδες
2 Μαΐου 2010	Ανακοινώθηκαν τα μέτρα σκληρής λιτότητας που επέβαλε στην Ελλάδα η τρoίκα ΔΝΤ, ΕΕ και ΕΚΤ
6 Μαΐου 2010	Ψηφίστηκε από τη βουλή το μνημόνιο που υπέγραψε η κυβέρνηση με την Ε.Ε. και το ΔΝΤ για τα μέτρα που θα ληφθούν, προκειμένου να ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός στήριξης.
8 Μαΐου 2010	Υπογράφηκε η Δανειακή σύμβαση μεταξύ Ελλάδας και κρατών μελών της ΕΕ
10 Μαΐου 2010	Υπογράφηκε η αντίστοιχη σύμβαση μεταξύ Ελλάδας και ΔΝΤ
15 Δεκεμβρίου 2010	Ψηφίστηκε το πολυνομοσχέδιο για τα εργασιακά και τις ΛΦΚΟ
16 Δεκεμβρίου 2009	Ο οίκος αξιολόγησης Standard and Poor's υποβάθμισε την Ελλάδα από το επίπεδο Α- στο ΒΒΒ+
23 Δεκεμβρίου 2009	Ο οίκος αξιολόγησης Moody's υποβάθμισε την Ελλάδα από το επίπεδο Α1 στο Α2
24 Δεκεμβρίου 2009	Ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός για το 2010
21 Ιανουαρίου 2010	Το spread των 10ετών ομολόγων ξεπέρασε τις 300 μονάδες
9 Φεβρουαρίου 2010	Ανακοινώνεται το πρώτο πακέτο μέτρων που αφορά τον δημόσιο τομέα
3 Μαρτίου 2010	Ανακοινώνεται δεύτερο μεγαλύτερο πακέτο οικονομικών μέτρων

9 Απριλίου 2010	Ο οίκος αξιολόγησης Fitch υποβάθμισε την Ελλάδα από το επίπεδο BBB+ στο BBB-
22 Απριλίου 2010	Ο οίκος αξιολόγησης Moody's υποβάθμισε την Ελλάδα από το επίπεδο A2 στο A3
23 Απριλίου 2010	Η Ελλάδα προσφεύγει στον μηχανισμό στήριξης που συγκροτούν από κοινού το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
28 Απριλίου 2010	Το spread των 10ετών ομολόγων ξεπέρασε τις 1000 μονάδες
2 Μαΐου 2010	Ανακοινώθηκαν τα μέτρα σκληρής λιτότητας που επέβαλε στην Ελλάδα η τρόικα ΔΝΤ, ΕΕ και ΕΚΤ
6 Μαΐου 2010	Ψηφίστηκε από τη βουλή το μνημόνιο που υπέγραψε η κυβέρνηση με την Ε.Ε. και το ΔΝΤ για τα μέτρα που θα ληφθούν, προκειμένου να ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός στήριξης.

8 Μαΐου 2010	Υπογράφηκε η Δανειακή σύμβαση μεταξύ Ελλάδας και κρατών μελών της ΕΕ
10 Μαΐου 2010	Υπογράφηκε η αντίστοιχη σύμβαση μεταξύ Ελλάδας και ΔΝΤ
15 Δεκεμβρίου 2010	Ψηφίστηκε το πολυνομοσχέδιο για τα εργασιακά και τις ΔΕΚΟ.
23 Δεκεμβρίου 2010	Ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός για το 2011
12 Μαρτίου 2011	Απόφαση συνόδου κορυφής της ΕΕ για επιμήκυνση του χρόνου αποπληρωμής του δανείου του Μαΐου 2010, κατά 7,5 χρόνια και μείωση επιτοκίου κατά 1%
25 Μαΐου 2011	Πρώτη συγκέντρωση των «αγανακτισμένων» στην Ελλάδα
9 Ιουνίου 2011	Κατατέθηκε στη βουλή το μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα δημοσιονομικής στρατηγικής 2011-2014
17 Ιουνίου 2011	Ανακοινώνεται ο ανασχηματισμός. Νέος υπουργός οικονομικών αναλαμβάνει ο Ευάγγελος Βενιζέλος
29 Ιουνίου 2011	Ψηφίστηκε το μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα με 155 ψήφους υπέρ
21 Ιουλίου 2011	Η σύνοδος κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατέληξε σε συμφωνία νέας δανειοδότησης της Ελλάδας, ύψους 158 δις Ευρώ
8 Αυγούστου 2011	Ο Γενικός δείκτης του Χρηματιστηρίου Αθηνών πέφτει κάτω από τις 1.000 μονάδες, για πρώτη φορά από τις 7 Ιανουαρίου του 1997
11 Σεπτεμβρίου 2011	Ο υπουργός οικονομικών Ευάγγελος Βενιζέλος ανακοίνωσε την επιβολή του ειδικού τέλους ακινήτων που θα καταβάλλεται μέσω λογαριασμού της ΔΕΗ
6 Οκτωβρίου 2011	Κατατίθεται στη βουλή το πολυνομοσχέδιο για το νέο βαθμολόγιο-μισθολόγιο του δημοσίου, τις μειώσεις σε κύριες και επικουρικές συντάξεις, τις μειώσεις στο εφάπαξ, την νέα φορολογική κλίμακα και τις αλλαγές στα εργασιακά
20 Οκτωβρίου 2011	Ψηφίστηκε το πολυνομοσχέδιο από την κυβερνητική πλειοψηφία.

27 Οκτωβρίου 2011	Απόφαση συνόδου κορυφής της ΕΕ για κούρεμα του ελληνικού χρέους κατά 50%
11 Νοεμβρίου 2011	Ορκίστηκε η νέα κυβέρνηση του Λουκά Παπαδήμου
9 Φεβρουαρίου 2012	Κατέληξαν σε συμφωνία οι πολυήμερες συζητήσεις των αρχηγών των κομμάτων της συγκυβέρνησης, για το πακέτο μέτρων που απαιτεί η τρόικα, προκειμένου να προχωρήσει το νέο δανειακό πακέτο και το PSI.
12 Φεβρουαρίου 2012	Η Βουλή συζήτησε την πρόταση νόμου για τη συμφωνία του 2ου Μνημονίου («Έγκριση των Σχεδίων Συμβάσεων Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Τράπεζας της Ελλάδος, του Σχεδίου του Μνημονίου Συνεννόησης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλες επείγουσες διατάξεις για τη μείωση του δημοσίου χρέους και τη διάσωση της εθνικής οικονομίας») που υπέβαλε η κυβέρνηση Παπαδήμου. Η πρόταση υπερψηφίστηκε τις πρώτες πρωινές ώρες της 13ης Φεβρουαρίου από 199 βουλευτές.
9 Μαρτίου 2012	Ολοκληρώθηκε το PSI με τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα να φτάνει το 95,7%
11 Απριλίου 2012	Προκηρύχθηκαν εκλογές για τις 6 Μαΐου 2012
6 Μαΐου 2012	Διεξάγονται οι εκλογές από τις οποίες δεν προέκυψε τελικά κυβέρνηση
16 Μαΐου 2012	Ορκίζεται η υπηρεσιακή κυβέρνηση Παναγιώτη Πικραμένου
5 Ιουνίου 2012	Ο γενικός δείκτης του χρηματιστηρίου Αθηνών κλείνει κάτω από τις 500 μονάδες
17 Ιουνίου 2012	Διεξάγονται οι εκλογές οι οποίες οδήγησαν τελικά σε δημιουργία κυβέρνησης συνασπισμού
21 Ιουνίου 2012	Ορκωμοσία της κυβέρνησης του Αντώνη Σαμαρά
5 Νοεμβρίου 2012	Κατατίθεται στη βουλή το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016, σε ένα άρθρο με τη διαδικασία του κατεπείγοντος
7 Νοεμβρίου 2012	Υπερψηφίστηκε το Μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα με 153 ψήφους
22 Δεκεμβρίου 2012	Ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός για το 2013.
28 Απριλίου 2013	Ψηφίστηκε το πολυνομοσχέδιο του Υπουργείου Οικονομικών.
24 Ιουνίου 2013	Ανακοινώθηκε ο ανασχηματισμός της κυβέρνησης.
18 Ιουλίου 2013	Ψηφίστηκε το πολυνομοσχέδιο της κυβέρνησης.
29 Δεκεμβρίου 2014	Αποτυχία εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας από την Βουλή.
30 Δεκεμβρίου 2014	Με αφορμή την μη εκλογή προέδρου της δημοκρατίας και όπως προβλέπει το σύνταγμα, ο πρωθυπουργός Αντώνης Σαμαράς σε συνάντηση με τον πρόεδρο της δημοκρατίας, δηλώνει την διάλυση της βουλής και την παραίτηση της κυβέρνησης του και προκηρύσσονται πρόωρες εκλογές στις 25 Ιανουαρίου 2015.

25 Ιανουαρίου 2015	Διεξαγωγή των πρόωρων εκλογών που ολοκληρώνονται με νίκη του ΣΥΡΙΖΑ ο οποίος συγκεντρώνει 36,34% και 149 έδρες.
26 Ιουνίου 2015	Προκήρυξη δημοψηφίσματος για τη νέα δανειακή σύμβαση για τις 5/7/2015. Οι πολίτες αδειάζουν τα ATM (bakki run).
29 Ιουνίου 2015	Επιβολή capital controls και κλείσιμο τραπεζών.
1 Ιουλίου 2015	Η Ελλάδα βρίσκεται εκτός προγράμματος στήριξης μετά την μη ανανέωση του τελευταίου από τις Βρυξέλες.
5 Ιουλίου 2015	Επικράτηση του "Όχι" στο δημοψήφισμα με 62%.
6 Ιουλίου 2015	Παραίτεται ο υπουργός Οικονομικών Γιάνης Βαρουφάκης. Νέος Υπουργός Οικονομικών αναλαμβάνει ο Ευκλείδης Τσακαλώτος.
17 Ιουλίου 2015	Κυβερνητικός ανασχηματισμός με αντικατάσταση των υπουργών που απέρριψαν την συμφωνία με τους δανειστές.
14 Αυγούστου 2015	Τις πρώτες πρωινές ώρες η Βουλή ψηφίζει το τρίτο μνημόνιο με σημαντικότερες απώλειες για τον Κυβερνητικό σχηματισμό.
19 Νοεμβρίου 2015	Ψηφίζονται τα νέα προαπαιτούμενα από την Βουλή με 153 ψήφους υπέρ.

Πίνακας 8: Το χρονικό της ελληνικής κρίσης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Οικονομικοί Όροι

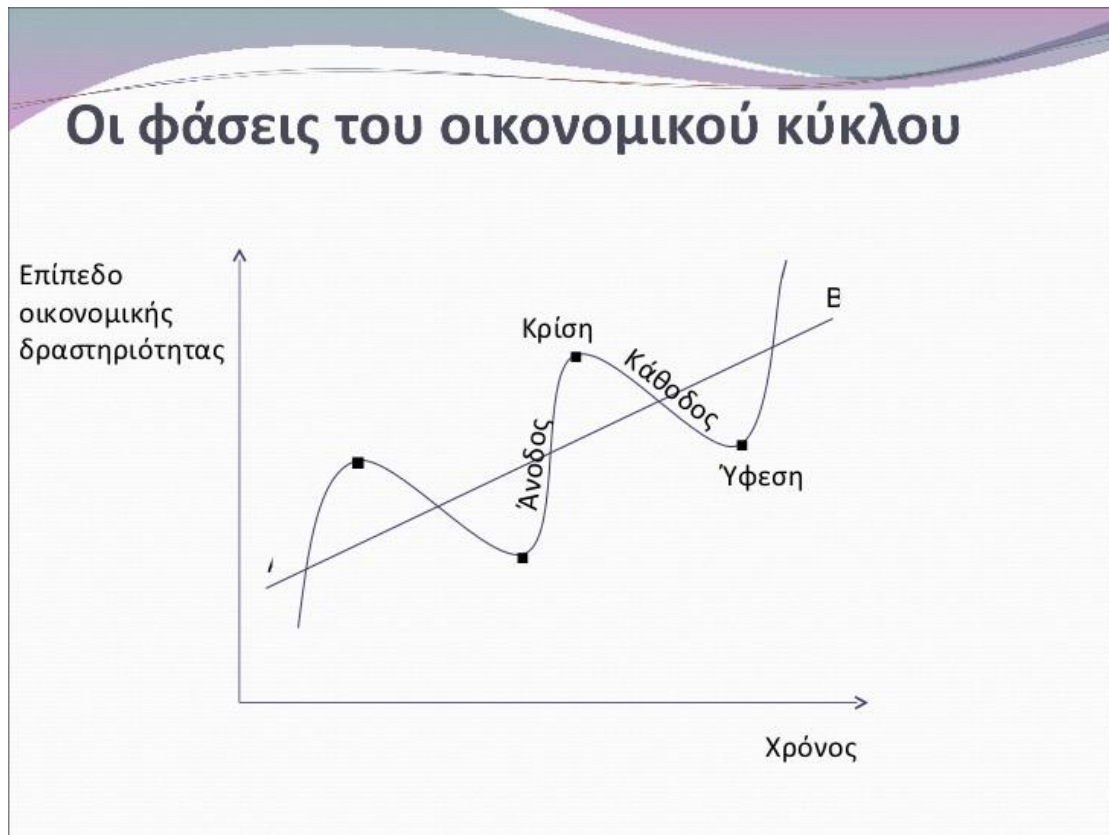
Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιάσουμε κάποιες έννοιες οι οποίες είτε ήταν γνωστές είτε έγιναν γνωστές στους Έλληνες κατά την διάρκεια εμφάνισης της κρίσης.

2.1. Οικονομικός Κύκλος

Χαρακτηρίζει τις φάσεις από τις οποίες μπορεί να περάσει η οικονομία μιας χώρας (έχει άμεση εφαρμογή και στην περίπτωση της χώρας μας) και περιλαμβάνει:

- **Φάση Ανόδου:** Είναι η φάση στην οποία η οικονομία μιας χώρας παρουσιάζει ανάπτυξη, επομένως χαρακτηρίζεται από καλή πορεία των δημοσιονομικών της, μείωση της ανεργίας, αύξηση των εξαγωγών της και ανάπτυξη αρκετών οικονομικών της κλάδων. Πρόκειται για την πιο παραγωγική της φάση, στην οποία όλοι είναι ικανοποιημένοι και όλα βαίνουν ομαλώς.
- **Φάση Καθόδου:** Παρουσιάζει τα εντελώς ανάποδα συμπτώματα σε σχέση με την φάση ανόδου. Επομένως πρόκειται για μια περίοδο, στην οποία καμία οικονομία δεν επιθυμεί να βρίσκεται και προσπαθεί να την ανακόψει.
- **Κρίση:** Πρόκειται για εκείνο το χρονικό σημείο, στο οποίο παύει να ανθίζει μια οικονομία και αρχίζει η πτώση της. Για την πρόσφατη ιστορία της χώρας μας, το χρονικό αυτό σημείο βρίσκεται στο έτος 2008, οπότε και άρχισε να εκδηλώνεται η οικονομική κρίση.
- **Ύφεση:** Πρόκειται για το κατώτατο χρονικό σημείο, εκείνο δηλαδή το σημείο στο οποίο κορυφώνεται η κάθοδος της οικονομίας και όλοι οι

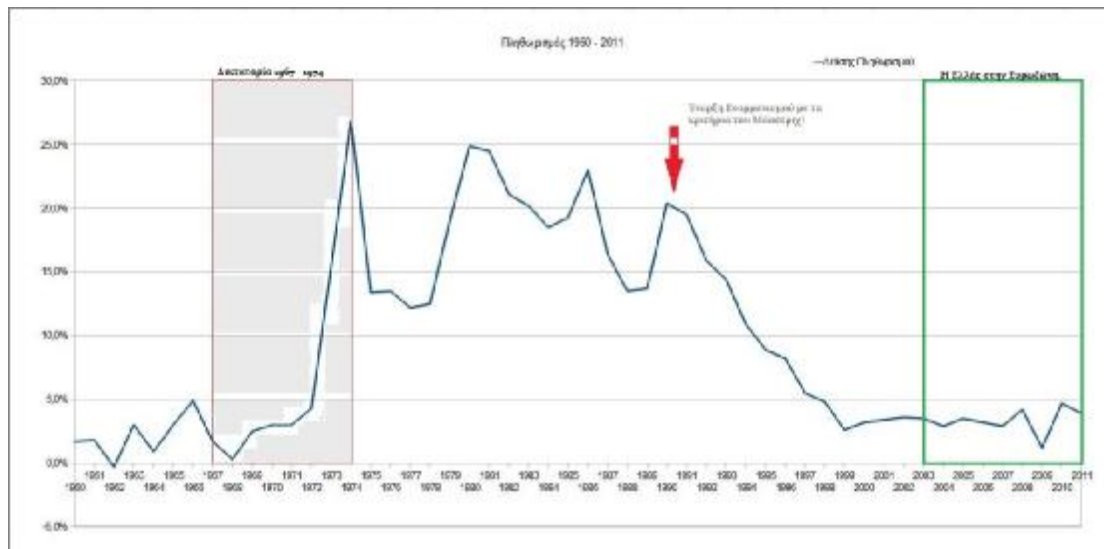
δείκτες της σημειώνουν τα περισσότερο αρνητικά ποσοστά τους. Από εκείνο το σημείο και μετά θα αρχίσει ξανά η άνοδος.

Εικόνα 5: Φάσεις Οικονομικού Κύκλου <http://www.slideshare.net/eirlaz/ss-8182176>

2.2. Πληθωρισμός

Προσπαθώντας να τον ορίσουμε, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι μας δείχνει το κατά πόσο αυξάνονται οι τιμές σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους. Αυξημένος πληθωρισμός πρακτικά σημαίνει περισσότερο ακριβά προϊόντα.

Εικόνα 6: Εξέλιξη Πληθωρισμού

[https://ekapitalistis.wordpress.com/2011/06/05/%CE%BF-](https://ekapitalistis.wordpress.com/2011/06/05/%CE%BF-%CF%80%CE%BB%CE%B7%CE%B8%CF%89%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CE%BF-%CF%84%CE%BF-1960-%CE%AD%CF%89%CF%82-%CF%84/)

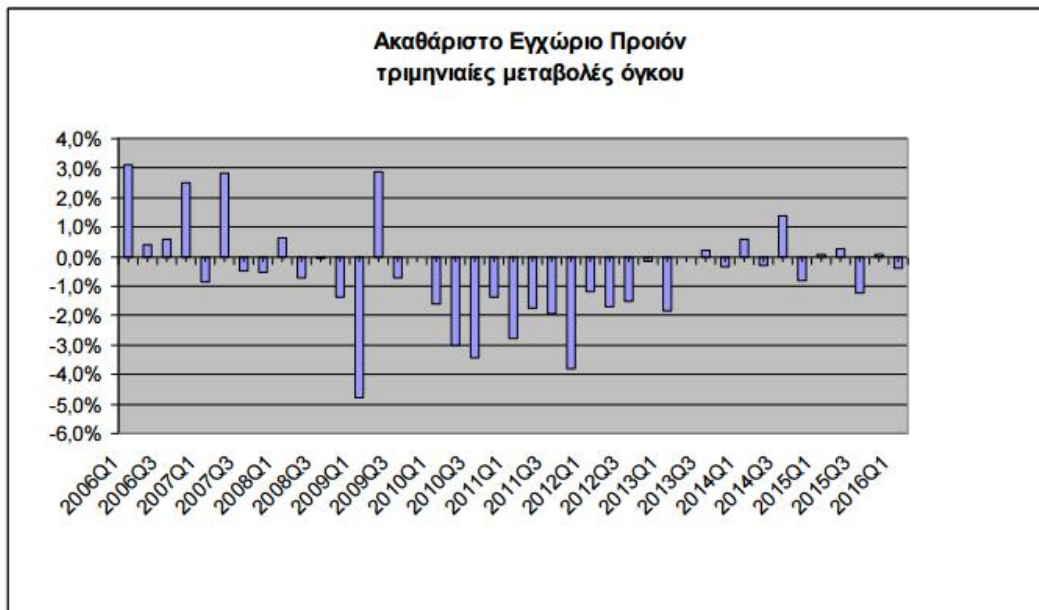
[%CF%80%CE%BB%CE%B7%CE%B8%CF%89%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CE%BF-%CF%84%CE%BF-1960-%CE%AD%CF%89%CF%82-%CF%84/](https://ekapitalistis.wordpress.com/2011/06/05/%CE%BF-%CF%80%CE%BB%CE%B7%CE%B8%CF%89%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CE%BF-%CF%84%CE%BF-1960-%CE%AD%CF%89%CF%82-%CF%84/)

Στην παραπάνω εικόνα δείχνεται η εξέλιξη του πληθωρισμού στην Ελλάδα, όπου τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια στασιμότητα.

2.3. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)

Αφορά τον όγκο των προϊόντων που μια οικονομία ως προς το σύνολο των οικονομικών της κλάδων παράγει εντός ενός χρονικού διαστήματος. Με άλλα λόγια το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν εκφράζει την παραγωγική δυνατότητα που έχει μια χώρα, και άρα την δυναμική της οικονομίας.

Στο επόμενο γράφημα, παρουσιάζεται η μεταβολή του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος από το 2006 έως το 2016 εκφρασμένη σε τρίμηνα. Αυτό που μπορεί πολύ εύκολα να διαπιστωθεί είναι ότι στα χρόνια της κρίσης, όπως είναι αναμενόμενο, παρουσιάζεται ραγδαία μείωσή του, μια μείωση που τα τελευταία δύο έτη τείνει να εξαφανιστεί, σημάδι ενθαρρυντικό.

Εικόνα 7: Τριμηνιαίες μεταβολές ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος

http://www.enikos.gr/economy/336372_Ayxhsh-09-toy-AEP-to-v-trimhno-kai-me-capital-control.html

2.4. Ανεργία

Είναι ένας όρος, ο οποίος ακούγεται πολύ συχνά το τελευταίο διάστημα, καθώς συνδέεται άμεσα με την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης. Ισούται με το ποσοστό του εργατικού δυναμικού της χώρας που δεν μπορεί να βρει εργασία.

1. Πληθυσμός ηλικίας 15 ετών και άνω, κατά κατάσταση απασχόλησης, 2010 - 2014					
Χιλιάδες	2010	2011	2012	2013	2014
Απασχολούμενοι	4.389,8	4.054,3	3.695,0	3.513,2	3.536,2
Ανεργοί	639,4	881,8	1.195,1	1.330,3	1.274,4
Μη οικονομικά ενεργοί	4.370,3	4.436,7	4.454,7	4.466,0	4.471,5
Ποσοστό απασχόλησης ⁽¹⁾	46,7	43,3	39,5	37,7	38,1
Ποσοστό ανεργίας	12,7	17,9	24,4	27,5	26,5

(1) Το ποσοστό απασχόλησης είναι το ποσοστό των απασχολούμενων επί του συνολικού πληθυσμού.

Εικόνα 8: Εξέλιξη Ανεργίας <http://www.statistics.gr/documents/20181/1cc22aec-3fc2-4f96-a9bc-1eff00fab4c0>

Από τα παραπάνω στατιστικά στοιχεία, παρουσιάζονται το ποσοστό ανεργίας και το ποσοστό απασχόλησης στα χρόνια της κρίσης. Όπως είναι αναμενόμενο:

- Το ποσοστό απασχόλησης σημείωσε μεγάλη πτώση μεταξύ των ετών 2010 και 2014
- Η ανεργία σημείωσε ραγδαία αύξηση και σκαρφάλωσε από το 12% στο 28%

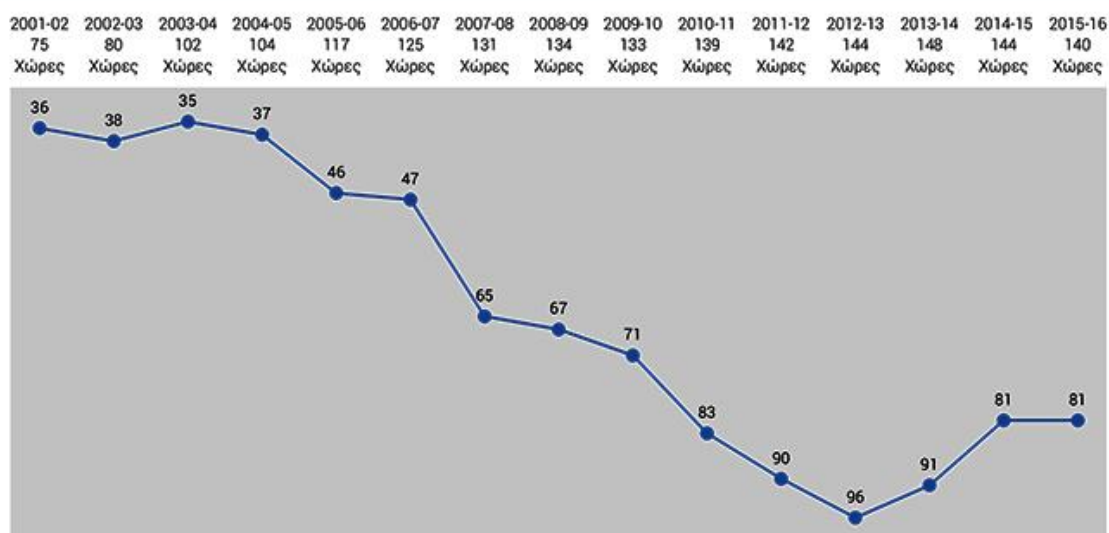
Πρόκειται για μια πραγματικότητα θλιβερή, η οποία θα ανακοπεί μόνο εάν η χώρα κινηθεί σε αναπτυξιακή τροχιά.

2.5. Δείκτης Ανταγωνιστικότητας

Δείχνει το πόσο ανταγωνιστική είναι η οικονομία μιας χώρας και πάντοτε προβάλλεται σε συνάρτηση με τις υπόλοιπες χώρες, όπως φαίνεται στην

παρακάτω εικόνα, που δείχνει πόσο πέφτει με την πάροδο του χρόνου η ανταγωνιστικότητα της χώρας μας:

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

6

The Global Competitiveness Report 2015 - 2016 | Επεξεργασία ΣΕΠΕ, 9/2015 © 2015 World Economic Forum

Εικόνα 9: Δείκτης Ανταγωνιστικότητας της
ελλάδας <http://www.antenna.gr/news/Economy/article/424114/-kollimeni-stin-81i-thesi-i-ellada-ston-deikti-pagkosmias-antagonistikotitas>

2.6. Τράπεζες

Πρόκειται για ιδρύματα, τα οποία έχουν ιδιοκτήτες ή μετόχους. Η λειτουργία τους βασίζεται στον δανεισμό από τους καταθέτες με κάποιο επιτόκιο και στον δανεισμό προς τους δανειολήπτες με κάποιο επιτόκιο. Πάντα ο στόχος τους είναι η αποκόμιση του μέγιστου δυνατού κέρδους. Άρα, προσπαθούν να δανείζονται με όσο το δυνατόν χαμηλότερο επιτόκιο και να δανείζουν με όσο το δυνατόν υψηλότερο.

2.7. Εμπορικό έλλειμμα/πλεόνασμα

Όταν το ισοζύγιο μεταξύ των αγαθών και υπηρεσιών που μια χώρα εξάγει σε σχέση με τα αγαθά και τις υπηρεσίες που εισάγει μια χώρα είναι θετικό, τότε λέμε ότι εμφανίζει πλεόνασμα. Σε αντίθετη περίπτωση θα λέμε ότι η χώρα εμφανίζει έλλειμμα.

2.8. Πλεονασματικές χώρες

Πρόκειται για χώρες που στην ουσία παρουσιάζουν μεγάλο όγκο εξαγωγών σε σχέση με τις εισαγωγές τους. Είναι δηλαδή παντοδύναμες χώρες, οι οποίες αποτελούν ισχυρούς παίκτες στον παγκόσμιο οικονομικό χάρτη.

2.9. Έλλειμματικές χώρες

Πρόκειται για χώρες που εμφανίζουν μεγαλύτερο όγκο εισαγωγών σε σχέση με τις εξαγωγές τους. Είναι στην ουσία αδύναμες χώρες, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την Ελλάδα, η οποία ελάχιστα παράγει και πολλά εισάγει. Αν αλλάξει η ισορροπία αυτή, τότε υπάρχει ελπίδα να ξεπεραστεί η κρίση που ταλανίζει την χώρα μας.

2.10. Έλλειψη ρευστότητας

Πρόκειται για την κατάσταση, στην οποία μια τράπεζα αδυνατεί να εξυπηρετήσει τις ανάγκες των καταθετών της, εξαιτίας του γεγονότος ότι παρατηρείται συνεχόμενη εκροή καταθέσεων και μειωμένη εισροή. Πρόκειται για τον κύριο λόγο, για τον οποίο επιβλήθηκαν στην χώρα μας τα γνωστά capital controls, επιβάλλοντας με τον τρόπο αυτό την εκροή καταθέσεων με συγκεκριμένο ρυθμό, έτσι ώστε να διατηρηθεί η ρευστότητα των ελληνικών τραπεζών σε συγκεκριμένα επίπεδα.

2.11. Ιδιωτικό χρέος

Πρόκειται για τα ποσά που χρωστάνε προς τις τράπεζες, αλλά και προς το κράτος, οι ιδιώτες.

2.12. Μη εξυπηρετούμενα δάνεια

Πρόκειται για ποσά, τα οποία έχουν δανειστεί φυσικά ή νομικά πρόσωπα από μια τράπεζα και δεν μπορούν να τα αποπληρώσουν. Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις προκαθορισμένες δόσεις και έτσι προσπαθούν να επιτύχουν είτε αύξηση του πλήθους των δόσεων είτε αφαίρεση των επιτοκίων. Μερικοί μάλιστα καταφεύγουν και στα δικαστήρια για μείωση του οφειλόμενου ποσού. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος, καθώς μπορεί να επηρεαστεί σε σημαντικό βαθμό η λειτουργία των τραπεζών και μερικές φορές μπορεί να οδηγηθούν ακόμη και σε κλείσιμο. Για τον λόγο αυτό βλέπουμε στην χώρα μας να πραγματοποιείται συγχώνευση τραπεζών, ώστε να αποφευχθεί η πιθανότητα χρεοκοπίας τους.

2.13. Πλεόνασμα/έλλειμμα του προϋπολογισμού

Πρόκειται για ορισμό παρόμοιο με το εμπορικό πλεόνασμα/έλλειμμα. Μόνο που στην συγκεκριμένη περίπτωση αφορά το ισοζύγιο μεταξύ των εσόδων και των εξόδων του κράτους.

Σε περίπτωση που αυτό είναι θετικό, τότε λέμε ότι ο προϋπολογισμός παρουσιάζει πλεόνασμα. Σε διαφορετική περίπτωση λέμε ότι παρουσιάζει έλλειμμα.

2.14. Δημόσιο Χρέος

Πρόκειται για τα χρήματα που χρωστάει ένα κράτος προς όσους το δανειζουν. Το περιβόητο υψηλό δημόσιο χρέος είναι αυτό που οδήγησε την χώρα μας στην πρωτοφανή αυτή κρίση.

Η παρακάτω εικόνα δείχνει την σύνθεση του ελληνικού χρέους, αναφορικά με ποσό που χρωστάει η χώρα μας σε:

- Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης
- Διμερή Δάνεια από το πρώτο μνημόνιο
- ΕΚΤ
- ΔΝΤ

Εικόνα 10: Σύνθεση Ελληνικού χρέους <http://news247.gr/eidiseis/oikonomia/h-sunthesh-toy-ellhnikou-xreoy-s-kekinhse-o-paraskhniakos-polemos.2792403.html>

Επίσης, στην έρευνα παρέχεται και η πρόβλεψη για την πορεία του ελληνικού χρέους το 2020 ως ποσοστό του ΑΕΠ, το οποίο μεσοσταθμικά θα κινηθεί στο 127%.

2.15. Επιτόκιο

Πρόκειται για το ποσοστό επί του αρχικού ποσού που προστίθεται σε ένα δάνειο. Όσο υψηλότερο είναι το επιτόκιο, τόσο μεγαλύτερο είναι το ρίσκο του δανεισμού. Για τον λόγο αυτό σε προγενέστερες εποχές της κρίσης τα επιτόκια δανεισμού ήταν πολύ χαμηλά, κάτι το οποίο δεν παρατηρείται και κατά την εκδήλωσή της.

2.16. Ασφάλιστρα κινδύνου(CDS)

Είναι ένας όρος, ο οποίο έχει ακουστεί αρκετά κατά την εκδήλωση της ελληνικής κρίσης. Πρόκειται με απλά λόγια για εγγυήσεις που παρέχονται σε κάποιον, προκειμένου σε περίπτωση χρεοκοπίας μιας χώρας να μην χάσει το ποσό που έχει καταθέσει, αλλά να του επιστραφεί από την τράπεζα.

2.17. Ομόλογο

Είναι ένα χρεόγραφο, το οποίο μπορεί να εκδοθεί από:

- Χώρες
- Πολυεθνικούς Κολοσσούς

Στόχος της εκδούσας οντότητας είναι να αποκομίζει μεγάλα ποσά, που σε διαφορετική περίπτωση θα αδυνατούσε. Όταν λήξει το ομόλογο, θα πρέπει να εξοφληθεί το αρχικό ποσό, ενώ δεν θα μπορούσε να αποφευχθεί και η πληρωμή τόκων, η οποία γίνεται σε χρονικά διαστήματα, τα οποία έχουν προσυμφωνηθεί.

Αδυναμία πληρωμής ομολόγου σημαίνει και μεγάλο οικονομικό πρόβλημα για μια χώρα και πιθανόν χρεοκοπία. Πρόκειται για ένα φαινόμενο, το οποίο προσπαθεί να αποφύγει με κάθε δυνατό τρόπο να αποφύγει το εκάστοτε οικονομικό επιτελείο της χώρας μας.

2.18. Spread

Υπάρχουν διάφορες εκδοχές για τον ορισμό του spread. Η τιμή ενός spread μπορεί να προκύψει:

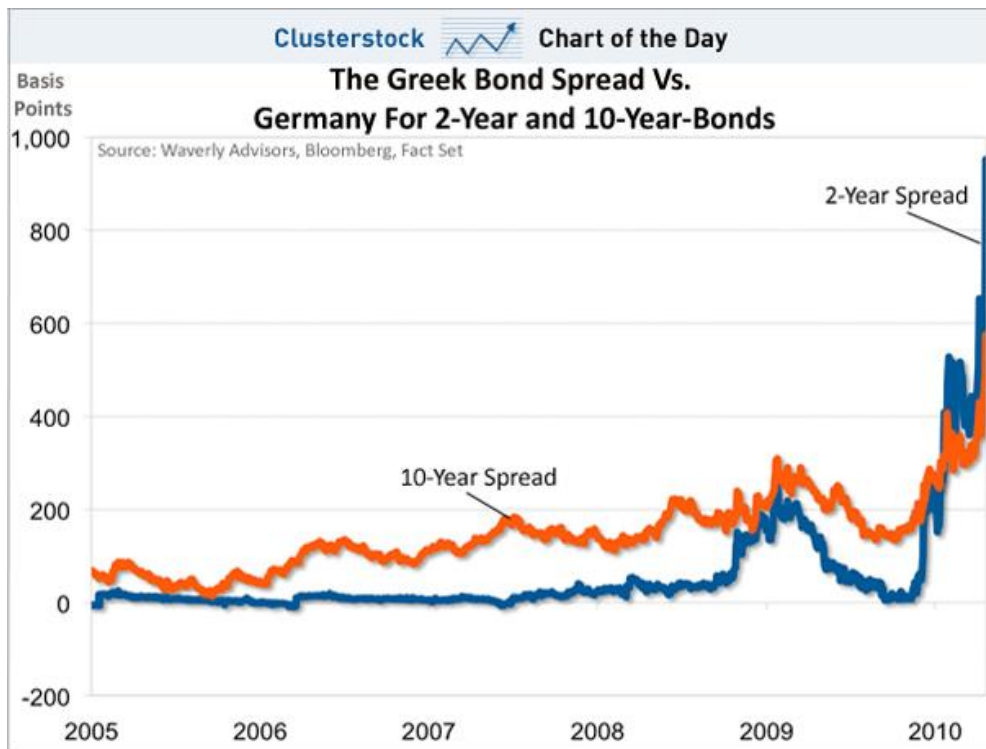
- είτε κάνοντας αφαίρεση από την τιμή με την οποία αγοράζουμε ένα νόμισμα με την τιμή με την οποία το πουλάμε
- είτε υπολογίζοντας την εξής ποσότητα:

Επιτόκιο μέσου δανεισμού Ελλάδας – Επιτόκιο δανεισμού Γερμανίας

Επομένως, πρόκειται για μια έννοια, πάνω στην οποία έχουν παιχτεί πολλά οικονομικά παιχνίδια κατά την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης, καθώς η εξέλιξη των spreads δηλώνει κατά κάποιο τρόπο και την αξιοπιστία ενός κράτους. Τα spreads διακρίνονται σε:

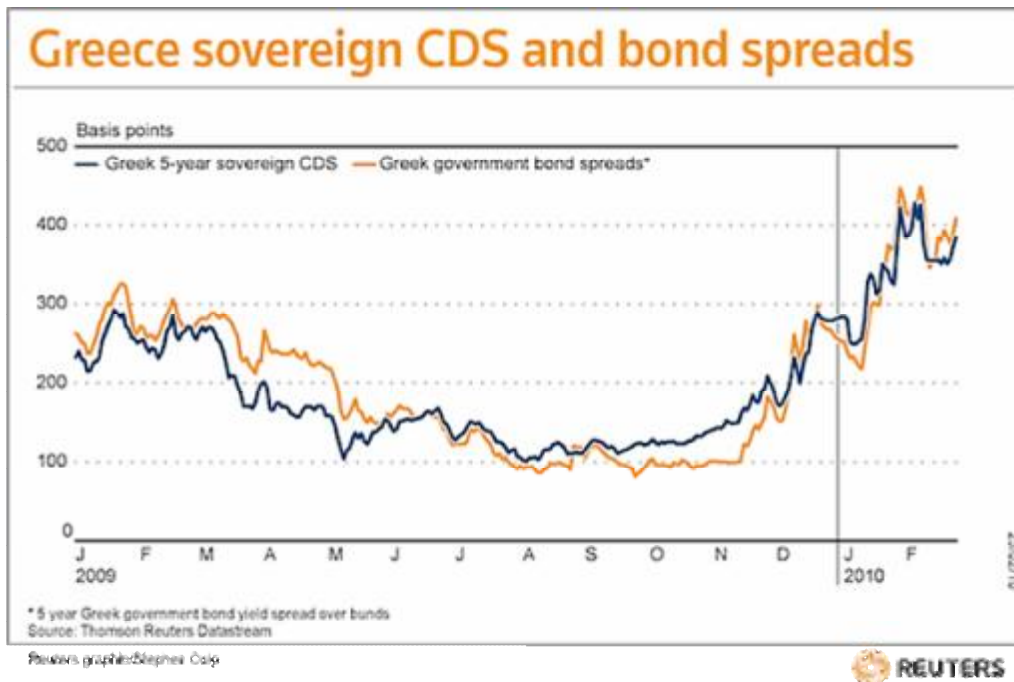
- 2ετίας
- 10ετίας

Στο επόμενο γράφημα παρουσιάζεται η εξέλιξη των ελληνικών spreads, πριν και κατά την εμφάνιση της ελληνικής κρίσης:

Εικόνα 11: Εξέλιξη ελληνικών spreads <http://www.businessinsider.com/chart-of-the-day-greeces-2-year-vs-10-year-yields-2010-4>

Επίσης, από το παρακάτω χαρακτηριστικό γράφημα, φαίνεται ότι η σχέση μεταξύ CDS και spreads είναι άμεσα συνυφασμένη (δείχνουμε χαρακτηριστικά τι έγινε για τα έτη 2009 -2010)

Εικόνα 12: Σχέση μεταξύ spreads και CDS <http://www.businessinsider.com/chart-of-the-day-greeces-2-year-vs-10-year-yields-2010-4>

Από το παραπάνω παρατηρούμε ότι ο τρόπος με τον οποίο εξελίσσονται οι δύο γραφικές παραστάσεις είναι παρόμοιος.

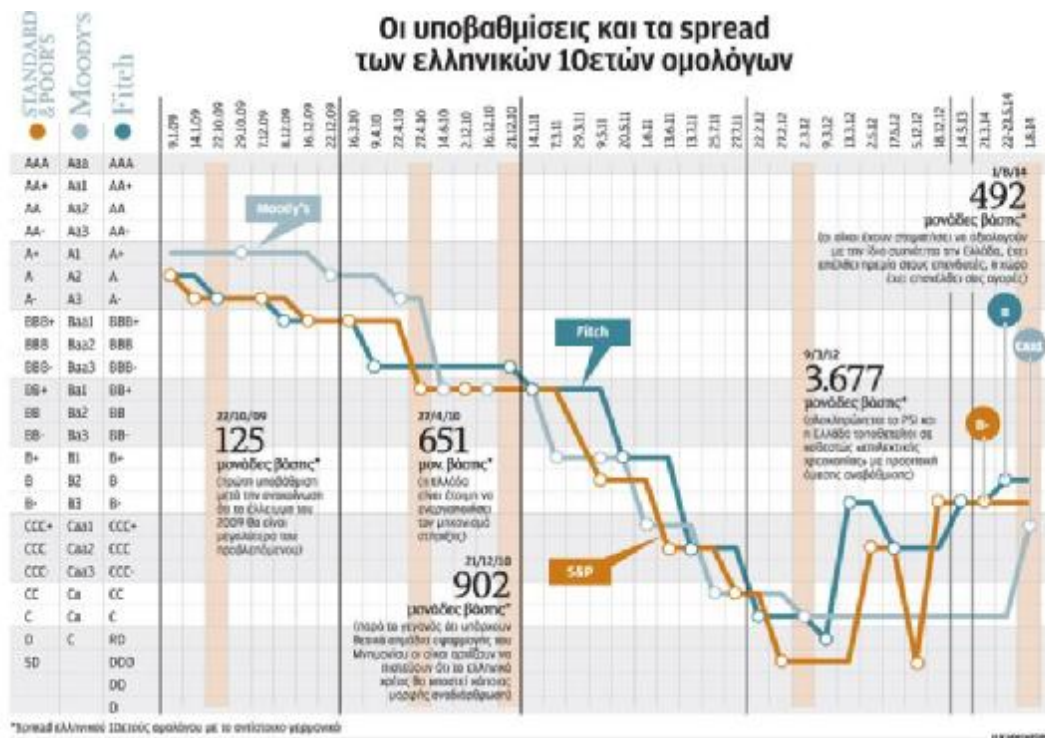
2.19. Διεθνείς οίκοι αξιολόγησης

Πρόκειται για μεγάλους οργανισμούς, που στην περίπτωση του ελληνικού προβλήματος έχουν διαδραματίσει τον δικό τους ρόλο, ύποπτο για πολλούς. Ο ρόλος τους είναι να αξιολογούν την πορεία των οικονομιών των χωρών, μέσω της εξέτασης της πιστοληπτικής τους ικανότητας. Συχνά εκδίδουν εκθέσεις, μέσω των οποίων ουσιαστικά βαθμολογούν αιτιολογημένα τις οικονομίες των χωρών. Οι εκθέσεις αυτές έχουν διεθνή αντίκτυπο, καθώς επηρεάζουν τόσο την πορεία των χρηματιστηρίων, όσο και τους διεθνείς επενδυτές. Οι πιο σημαντικοί είναι:

- Standard & Poor's
- Moody's

- Fitch

Στην παρακάτω εικόνα φαίνονται οι αξιολογήσεις που έχουν κάνει οι παραπάνω οίκοι και πως αυτές επηρέασαν την πορεία της ελληνικής οικονομίας μέσω των spreads:

Εικόνα 13: Αξιολογήσεις οίκων αξιολόγησης

<http://www.kathimerini.gr/780351/article/epikairothta/politikh/oi-oikoi-a3iologhshs-epitaxynan-th-xreokopia>

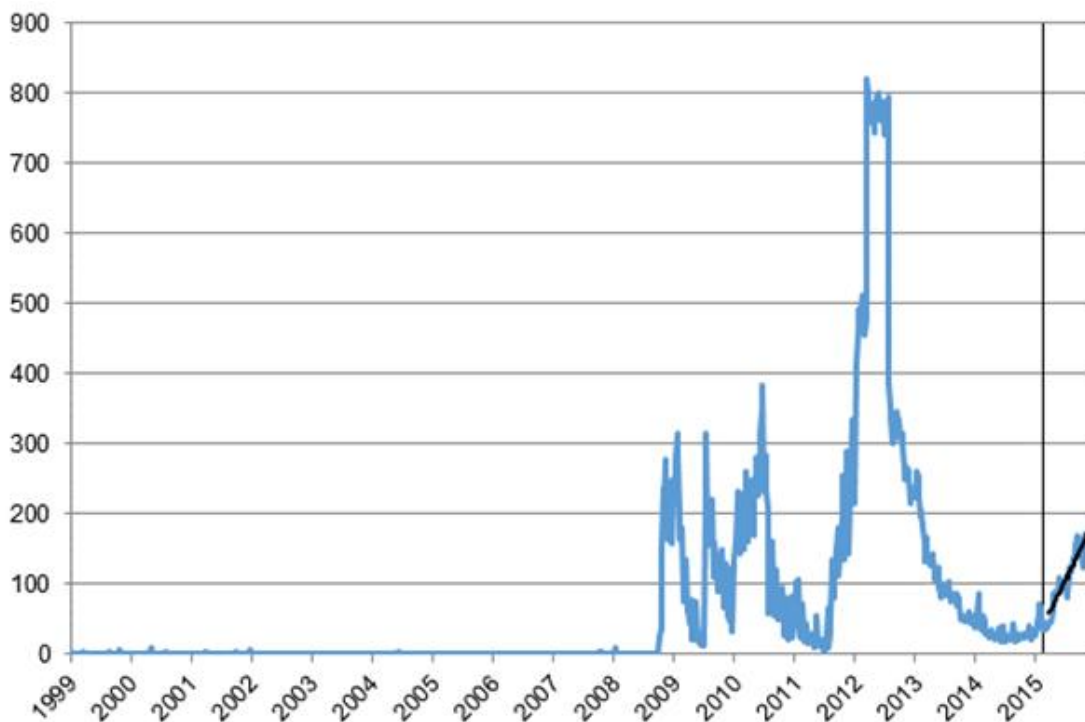
2.20. Κερδοσκοπία

Πρόκειται για μια έννοια, η οποία σχετίζεται με την προσπάθεια διάφορων διεθνών παικτών να πλουτίσουν και να αποκομίσουν κέρδος εκμεταλλευόμενοι την ελληνική κρίση. Πρόκειται για μια συζήτηση, η οποία χρήζει ανάλυση αρκετά μακροσκελή και ξεφεύγει από τα όρια της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας.

2.21. Ρευστότητα από ΕΚΤ

Εξαιτίας της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης και του αβέβαιου μέλλοντος, όπως αυτό έχει εξελιχθεί τα τελευταία χρόνια, ενώ ήταν ένα αρκετά συχνά φαινόμενο να εξασφαλίζουν δανεισμό οι τράπεζες μεταξύ τους, κάτι τέτοιο έχει πάψει πλέον να ισχύει. Πολλές τράπεζες κηρύσσουν πτώχευση, με αποτέλεσμα η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, να πρέπει να προφυλάξει τις υπόλοιπες υγιείς τράπεζες. Για τον λόγο αυτό αντί να επιτρέπει δανεισμό μεταξύ τους, τους εξασφαλίζει ρευστότητα για σαφώς καθορισμένα χρονικά διαστήματα και με αυστηρούς όρους και προϋποθέσεις.

Στην παρακάτω εικόνα, φαίνεται η ρευστότητα που έχει παραχωρηθεί από την ΕΚΤ προς τις ελληνικές τράπεζες:

Εικόνα 14: Ρευστότητα ΕΚΤ προς ελληνικές τράπεζες

<https://opencourses.aueb.gr/modules/document/file.php/SES101/%CE%91%CE%95%CE%A0.pdf>

2.22. Πτώχευση

Είναι το φαινόμενο, το οποίο προσπαθεί να αποφύγει η χώρα μας, το οποίο πρακτικά σημαίνει τα παρακάτω:

- Αδυναμία Πληρωμών εντός της χώρας
- Αδυναμία Πληρωμών προς τους διεθνείς πιστωτές
- Έξοδος από την Ευρωζώνη
- Επιστροφή σε εθνικό νόμισμα, το οποίο θα είναι υποτιμημένο
- Δυσλειτουργία μεγάλη σε εισαγωγές και εξαγωγές

2.23. Προγράμματα διάσωσης

Πρόκειται για το σύνολο των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει μια χώρα απέναντι στους διεθνείς πιστωτές της, που στην περίπτωση της Ελλάδας είναι:

- ΔΝΤ
- ΕΚΤ
- Χώρες της ΕΕ

προκειμένου να μπορεί να αποκομίζει σε τακτά χρονικά διαστήματα τα ποσά των δόσεων που έχουν συμφωνηθεί να της καταβάλλονται, έτσι ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της.

Πρόκειται για μέτρα, τα οποία στην πλειονότητα των περιπτώσεων είναι σκληρά και έχουν σκοπό να την συμμορφώσουν, ώστε να μπορέσει να επέλθει η οικονομική της ανάκαμψη και η επιστροφή της στις διεθνείς αγορές. Το εάν τα μέτρα που κάθε φορά αποφασίζονται, αποδίδουν ή όχι, είναι κάτι το οποίο θα διαφανεί στο μέλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Πως η οικονομική κρίση επηρέασε κλάδους της οικονομίας

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα εξετάσουμε το πώς επηρέασε η οικονομική κρίση την εξέλιξη της ελληνικής οικονομίας, μελετώντας την επίδρασή της σε οικονομικούς τομείς που αναφέρονται παρακάτω:

α.α.	Κλάδοι	α.α.	Κλάδοι
1	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	18	Παραγωγή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού
2	Δασοκομία και υλοτομία	19	Παραγωγή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.
3	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	20	Παραγωγή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων
4	Ορυχεία και λατομεία	21	Παραγωγή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών
5	Παραγωγή τροφίμων, ποτών και ειδών καπνού	22	Παραγωγή επίπλων και άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες
6	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλικών και ειδών ένδυσης και γούνας	23	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού
7	Παραγωγή ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα, κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	24	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού
8	Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	25	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού
9	Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	26	Επεξεργασία λυμάτων, συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων-ανάκτηση υλικών. Δραστηριότητες εξυγίανσης
10	Παραγωγή οπτανθρακα και προϊόντων δύλισης πετρελαίου	27	Κατασκευές
11	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	28	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών
12	Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων	29	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών
13	Παραγωγή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	30	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών
14	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	31	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών
15	Παραγωγή βασικών μετάλλων	32	Πλωτές μεταφορές
16	Παραγωγή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	33	Αεροπορικές μεταφορές
17	Παραγωγή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	34	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες

α.α.	Κλάδοι	α.α.	Κλάδοι
35	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	49	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης
36	Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	50	Δραστηριότητες απασχόλησης
37	Εκδοτικές δραστηριότητες	51	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες
38	Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις	52	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας, παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους, διοικητικές δραστηριότητες γραφείου
39	Τηλεπικοινωνίες	53	Εκπαίδευση
40	Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	54	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας
41	Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	55	Δραστηριότητες βοήθειας με παροχή καταλύματος
42	Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	56	Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση, βιβλιοθήκες και μουσεία, τζόγος
43	Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	57	Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας
44	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες-δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	58	Δραστηριότητες οργανώσεων
45	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών, τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	59	Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης
46	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	60	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών
47	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	61	Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού
48	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, κτηνιατρικές δραστηριότητες		

Πίνακας 9: Βασικοί Κλάδοι Ελληνικής Οικονομίας Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ

Για τον λόγο αυτό και προκειμένου να έχουμε μια πιο σαφή εικόνα, θα δούμε τι συνέβαινε πριν την κρίση και κατά την διάρκεια της εκδήλωσής της. Πιο συγκεκριμένα θα εξετάσουμε τις περιόδους 2005 – 2009(αποτελεί τον προάγγελο της κρίσης) και 2010 – 2014(που αποτελεί και το κύριο διάστημα εκδήλωσης της κρίσης). Τα στοιχεία αυτά βασίζονται σε επίσημη έκθεση που έχει παραθέσει η ΓΣΕΕ και αποτελούν επεξεργασία στατιστικών στοιχείων της Eurostat.

3.1. Παραγωγικότητα Οικονομικών Κλάδων

Ας ξεκινήσουμε την ανάλυσή μας, παρουσιάζοντας τους 10 πιο παραγωγικούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας κατά τις 2 αυτές περιόδους. Αυτά που μπορούμε να συμπεράνουμε είναι τα εξής:

- Δεν παρατηρούνται κάποιες αξιοπρόσεκτες διαφοροποιήσεις ως προς το ποιοι κλάδοι παρουσιάζονται στα δύο σύνολα
- Είναι εμφανές ότι και κατά μέσο όρο η παραγωγικότητα μειώθηκε κατά την περίοδο εμφάνισης της κρίσης
- Κλάδοι όπως αυτός των τυχερών παιχνιδιών και της διασκέδασης έπαψαν να ανήκουν στους πιο παραγωγικούς επειδή ο κόσμος δεν διαθέτει αρκετά χρήματα για να δαπανήσει σε αυτά
- Ο τομέας των πλωτών μεταφορών εξακολουθεί να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, αφού μαζί με τις σιδηροδρομικές και τις αεροπορικές αποτελούν τους τρεις κύριους ηπειρωτικούς τρόπους μεταφορών και η μεταφορά των εμπορευμάτων γίνεται μέσω ποταμών, λιμνών κι διωρύγων
- Η εκμετάλλευση προϊόντων πετρελαίου σημείωσε μεγάλη άνοδο, γεγονός αρκετά ελπιδοφόρο

α.α.	Κλάδοι	2005-2009	α.α.	Κλάδοι	2010-2014
1	Πλωτές μεταφορές	136,58	1	Παραγωγή οπτανθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου	145,79
2	Παραγωγή οπτανθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου	101,60	2	Πλωτές μεταφορές	80,33
3	Τηλεπικοινωνίες	84,25	3	Τηλεπικοινωνίες	69,42
4	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	73,73	4	Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	68,66
5	Επεξεργασία λυμάτων, συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων-ανάκτηση υλικών. Δραστηριότητες εξυγίανσης	72,95	5	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	65,63
6	Παραγωγή βασικών μετάλλων	54,28	6	Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	52,06
7	Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	52,01	7	Αεροπορικές μεταφορές	46,40
8	Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	49,43	8	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	46,26
9	Αεροπορικές μεταφορές	45,60	9	Επεξεργασία λυμάτων, συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων-ανάκτηση υλικών. Δραστηριότητες εξυγίανσης	45,58
10	Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση, βιβλιοθήκες και μουσεία, τζόγος	43,11	10	Παραγωγή βασικών μετάλλων	39,19
	Μέσος όρος	71,35		Μέσος όρος	65,93

Πίνακας 10: 10 περισσότεροι παραγωγικοί κλάδοι. **Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ**

Ίδια είναι και η εικόνα, η οποία παρατηρείται και στους δέκα λιγότερο παραγωγικούς κλάδους, όπου πάλι παρατηρούνται:

- Ελάχιστες διαφοροποιήσεις, με μερικές μόνο αλλαγές ως προς την κατάταξη
- Μείωση του μέσου όρου παραγωγικότητας ακόμη και των λιγότερο παραγωγικών κλάδων

α.α.	Κλάδοι	2005-2009	α.α.	Κλάδοι	2010-2014
1	Δασοκομία και υλοτομία	5,03	1	Παραγωγή ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα, κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	3,39
2	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	5,65	2	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών, τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	5,17
3	Δραστηριότητες απασχόλησης	7,19	3	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	6,14
4	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	7,64	4	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	6,23
5	Παραγωγή ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα, κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	7,81	5	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	6,28
6	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	8,37	6	Δασοκομία και υλοτομία	7,31
7	Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού	9,79	7	Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού	8,04
8	Παραγωγή επίπλων και άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	9,95	8	Δραστηριότητες βοήθειας με παροχή καταλύματος	8,05
9	Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	10,51	9	Παραγωγή επίπλων και άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	8,05
10	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλικών και ειδών ένδυσης και γούνας	10,69	10	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, κτηνιατρικές δραστηριότητες	9,33
	Μέσος όρος	8,26		Μέσος όρος	6,80

Πίνακας 11: 10 λιγότερο παραγωγικοί κλάδοι. Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ

3.2. Επενδύσεις Οικονομικών Κλάδων

Ας εξετάσουμε τις επενδύσεις των διάφορων οικονομικών κλάδων ανά ώρα εργασίας. Παρουσιάζοντας πάλι τους κλάδους με τις υψηλότερες επενδύσεις μπορούσε να ισχυριστούμε τα εξής:

- Πλωτές μεταφορές και προϊόντα πετρελαίου εξακολουθούν να επενδύουν πολλά (αυτό το γεγονός βρίσκεται και σε συνάρτηση και με την αυξημένη παραγωγικότητά τους)
- Αεροπορικές μεταφορές και παραγωγή φαρμακευτικών προϊόντων δεν υπάρχουν πλέον στην πρώτη δεκάδα, και την θέση τους έχουν πάρει κλάδοι οι οποίοι σχετίζονται με τον τομέα των ηλεκτρονικών υπολογιστών, γεγονός που σημαίνει ότι έχει μεταβληθεί το μοντέλο οικονομικής πολιτικής της χώρας, η οποία στην περίοδο της κρίσης αναγκάστηκε να στραφεί προς τις ελπιδοφόρες νέες τεχνολογίες.

α.α.	Κλάδοι	2005-2009	α.α.	Κλάδοι	2010-2014
1	Πλωτές μεταφορές	64,18	1	Παραγωγή οπτανθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου	105,42
2	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	49,83	2	Πλωτές μεταφορές	42,15
3	Παραγωγή οπτανθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου	24,41	3	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	30,24
4	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	22,14	4	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	16,20
5	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	17,53	5	Τηλεπικοινωνίες	13,10
6	Τηλεπικοινωνίες	15,48	6	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	11,88
7	Αεροπορικές μεταφορές	12,43	7	Ορυχεία και λατομεία	8,43
8	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	7,78	8	Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	7,89
9	Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων	5,95	9	Παραγωγή βασικών μετάλλων	6,99
10	Ορυχεία και λατομεία	5,89	10	Παραγωγή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	6,08
	Μέσος όρος	22,56		Μέσος όρος	24,84

Πίνακας 12: Κλάδοι με τις υψηλότερες επενδύσεις. **Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ**

Στην συνέχεια παρουσιάζεται και ο πίνακας των οικονομικών κλάδων με τις χαμηλότερες επενδύσεις, όπου φαίνεται ότι ο μεγαλύτερος χαμένος είναι το λιανικό εμπόριο:

α.α.	Κλάδοι	2005-2009	α.α.	Κλάδοι	2010-2014
1	Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδωτών οικιακού προσωπικού	0,00	1	Δραστηριότητες απασχόλησης	-0,16
2	Δραστηριότητες απασχόλησης	0,20	2	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	-0,15
3	Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	0,34	3	Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδωτών οικιακού προσωπικού	0,00
4	Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	0,38	4	Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές	0,26
5	Παραγωγή ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα, κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	0,57	5	Δραστηριότητες βοήθειας με παροχή καταλύματος	0,37
6	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλικών και ειδών ένδυσης και γούνας	0,63	6	Δασοκομία και υλοτομία	0,38
7	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	0,74	7	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	0,47
8	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών, τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	0,86	8	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες- δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	0,50
9	Παραγωγή επίπλων και άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	0,87	9	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	0,54
10	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες κτηνιατρικές δραστηριότητες	0,94	10	Παραγωγή ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα, κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	0,55
	Μέσος όρος	0,55		Μέσος όρος	0,27

Πίνακας 13: Κλάδοι με τις χαμηλότερες επενδύσεις. **Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ**

3.3. Δυναμικότητα των οικονομικών κλάδων

Αυτό που έχει μεγάλη σημασία για ένα τομέα της οικονομίας είναι να συνεισφέρει σημαντικά στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Παρουσιάζοντας τους 10 πιο δυναμικούς κλάδους πριν και κατά την εμφάνιση της κρίσης θα πρέπει να αναφέρουμε ότι:

- Παρουσιάζεται εντελώς διαφορετική εικόνα
- Έχουν κάνει την εμφάνισή τους νέοι κλάδοι πολλά υποσχόμενοι
- Οι υπηρεσίες εστίασης και καταλύματος έχουν σημειώσει τρομακτική άνοδο και έχουν αρκετή διαφορά από τον δεύτερο τομέα των κατασκευών
- Ο τομέας των τηλεπικοινωνιών έχει χάσει την δυναμικότητα που είχε, καθώς φαίνεται ότι έχει φτάσει το μέγιστο που θα μπορούσε(εξαιτίας της κάλυψης του πληθυσμού)

α.α.	Κλάδοι	2005-2009	α.α.	Κλάδοι	2010-2014
1	Παραγωγή οπτανθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου	21,53%	1	Δραστηριότητες υπηρεσιών παραχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	33,25%
2	Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	12,64%	2	Κατασκευές	20,35%
3	Τηλεπικοινωνίες	10,05%	3	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	13,28%
4	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες- δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	6,71%	4	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	5,05%
5	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας, παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους, διοικητικές δραστηριότητες γραφείου	5,79%	5	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	4,51%
6	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	5,44%	6	Παραγωγή βασικών μετάλλων	3,68%
7	Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση, βιβλιοθήκες και μουσεία, τζόγος	4,37%	7	Εκπαίδευση	3,20%
8	Παραγωγή ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα, κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	3,82%	8	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	3,00%
9	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλικών και ειδών ένδυσης και γούνας	3,58%	9	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	2,43%
10	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	3,40%	10	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	1,94%

Πίνακας 14: 10 περισσότερο δυναμικοί κλάδοι. Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ

Αντίστοιχες διαφοροποιήσεις υπάρχουν και στον πίνακα με τους 10 λιγότερο δυναμικούς κλάδους:

α.α.	Κλάδοι	2005-2009	α.α.	Κλάδοι	2010-2014
1	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	14,08%	1	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	14,63%
2	Παραγωγή τροφίμων, ποτών και ειδών καπνού	12,03%	2	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	8,72%
3	Πλωτές μεταφορές	11,08%	3	Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	8,57%
4	Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	6,16%	4	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας, παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους, διοικητικές δραστηριότητες γραφείου	7,82%
5	Παραγωγή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	6,05%	5	Τηλεπικοινωνίες	6,74%
6	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	5,33%	6	Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου	5,22%
7	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	4,12%	7	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	5,16%
8	Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	4,11%	8	Πλωτές μεταφορές	5,09%
9	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	3,91%	9	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	4,51%
10	Παραγωγή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	3,26%	10	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών, τεχνικές δακτυές και αναλύσεις	4,10%

Πίνακας 15: 10 λιγότερο δυναμικοί κλάδοι. Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ

3.4 Οικονομικοί κλάδοι και περιθώριο κέρδους

Όσο αφορά το περιθώριο κέρδους σύμφωνα με την έρευνα της ΓΣΕΕ, περισσότεροι από τους μισούς εξακολουθούν και βρίσκονται στην ίδια δεκάδα. Αυτό πολύ απλά σημαίνει ότι η οικονομική κρίση δεν τους ανάγκασε να μειώσουν τις τιμές των προϊόντων και των υπηρεσιών που παρέχουν, έτσι ώστε να επιβιώσουν στην οικονομική κρίση. Οι τομείς αυτοί είτε στηρίζουν την κερδοφορία τους:

- στην κάλυψη βασικών ανθρώπινων αναγκών
- στην ανάγκη των ανθρώπων για ψυχαγωγία
- στην σημασία τους για την ανθρώπινη ζωή

α.α.	Κλάδοι	2005-2009	α.α.	Κλάδοι	2010-2014
1	Επεξεργασία λυμάτων, συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων-ανάκτηση υλικών. Δραστηριότητες εξυγίανσης	2,25	1	Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	2,49
2	Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	1,91	2	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	2,12
3	Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση, βιβλιοθήκες και μουσεία, τζόγος	1,85	3	Επεξεργασία λυμάτων, συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων-ανάκτηση υλικών. Δραστηριότητες εξυγίανσης	1,56
4	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας, παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους, διοικητικές δραστηριότητες γραφείου	1,62	4	Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση, βιβλιοθήκες και μουσεία, τζόγος	1,46
5	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	1,61	5	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	1,42
6	Πλωτές μεταφορές	1,54	6	Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	1,40
7	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	1,48	7	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	1,37
8	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	1,39	8	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	1,35
9	Τηλεπικοινωνίες	1,39	9	Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	1,32
10	Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	1,36	10	Τηλεπικοινωνίες	1,31
	Μέσος όρος	1,64		Μέσος όρος	1,58

Πίνακας 16: Κλάδοι με το μεγαλύτερο περιθώριο κέρδους. **Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ**

Στην περίπτωση των κλάδων με το χαμηλότερο περιθώριο εξακολουθεί να υπάρχει η ίδια εικόνα και πριν και κατά την διάρκεια εμφάνισης της κρίσης. Οι νέοι κλάδοι, οι οποίοι εμφανίστηκαν είναι οι εξής:

- Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών, τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις
- Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις
- Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, κτηνιατρικές δραστηριότητες

Πρόκειται για οικονομικούς τομείς που δεν μπορούν να αυξήσουν το περιθώριο κέρδους, με αποτέλεσμα να είναι αναγκαία η επίτευξη υψηλού τζίρου.

α.α.	Κλάδοι	2005-2009	α.α.	Κλάδοι	2010- 2014
1	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	0,70	1	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	0,58
2	Δραστηριότητες απασχόλησης	0,75	2	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	0,69
3	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	0,75	3	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών, τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	0,75
4	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	0,78	4	Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις	0,83
5	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	0,82	5	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	0,84
6	Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	0,91	6	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	0,84
7	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	0,92	7	Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	0,86
8	Παραγωγή ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα, κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	0,95	8	Παραγωγή ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα, κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	0,86
9	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλικών και ειδών ένδυσης και γούνας	0,96	9	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	0,88
10	Παραγωγή επίπλων και άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	0,97	10	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, κτηνιατρικές δραστηριότητες	0,94
	Μέσος όρος	0,85		Μέσος όρος	0,81

Πίνακας 17: Κλάδοι με μικρότερο περιθώριο κέρδους. **Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ**

3.5 Γενική Εικόνα των οικονομικών κλάδων

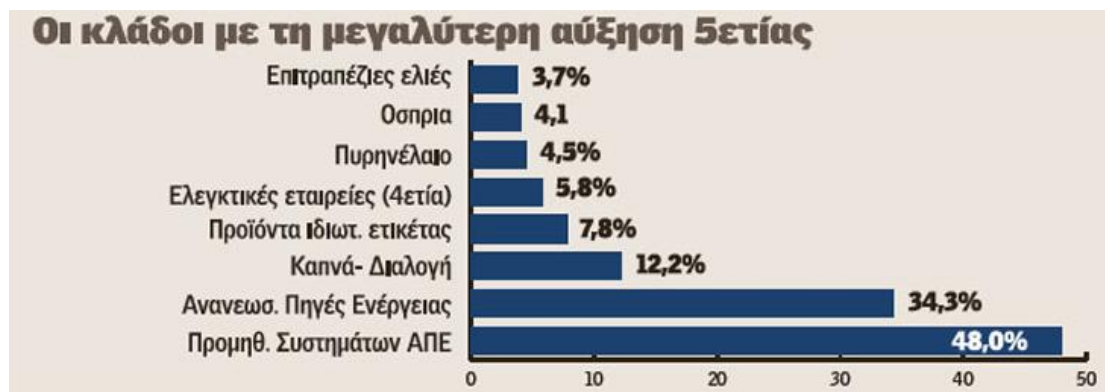
Κλείνοντας το συγκεκριμένο κεφάλαιο, ας δούμε ποιοι κλάδοι άντεξαν κατά την περίοδο της κρίσης, ποιοι όχι και τι έγινε με άλλους σημαντικούς κλάδους.

Ξεκινάμε με τους κλάδους που σημείωσαν την μεγαλύτερη άνοδο:

- Ο κλάδος των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας ήταν ο μεγάλος νικητής σημειώνοντας εκρηκτική άνοδο

- Σημαντική αύξηση σημείωσαν και ο κλάδος του καπνού και του ελαιολάδου (γεγονός που ίσως σημαίνει και επιστροφή στην αγροτική παραγωγή)
- Οι ελεγκτικές εταιρείες ήταν αδύνατον να σημειώσουν άνοδο σε μια χώρα που μαστίζεται από οικονομικά προβλήματα, χρεωμένα νοικοκυριά και κόκκινα δάνεια

Χαρακτηριστικό είναι το γράφημα που ακολουθεί:

Εικόνα 15: Κλάδοι με την μεγαλύτερη αύξηση 5ετίας

<http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=26516&subid=2&pubid=113315676>

Για λόγους πληρότητας της εργασίας παρουσιάζουμε και άλλους κλάδους που σημείωσαν άνοδο:

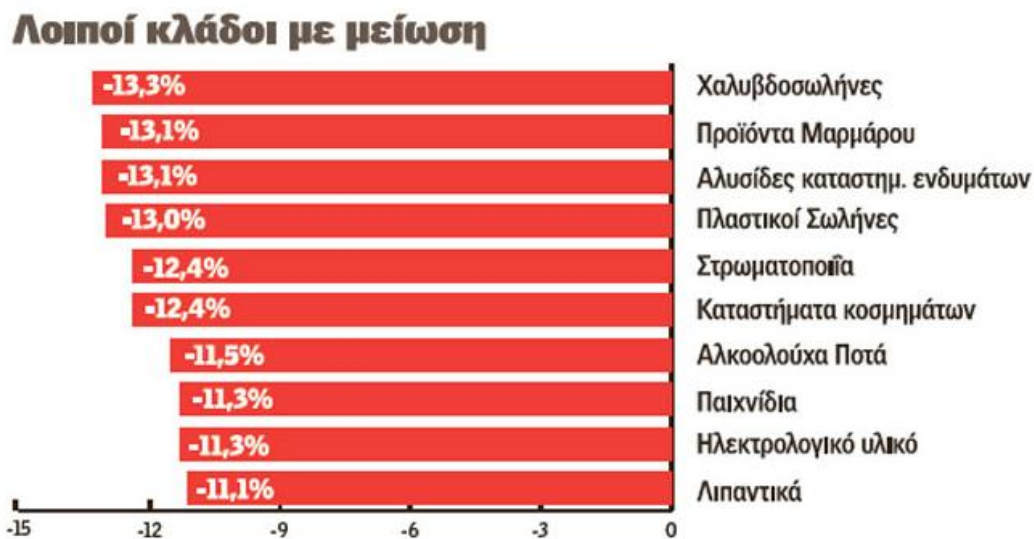
Εικόνα 16: Κλάδοι με μεγάλη αύξηση 5ετίας

<http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=26516&subid=2&pubid=113315676>

Όσο αφορά τους κλάδους με τις μεγαλύτερες απώλειες:

- Ο κλάδος της πώλησης αυτοκινήτων ήταν ο πιο αρνητικός πρωταγωνιστής, εξαιτίας της υψηλής τιμής των καυσίμων αλλά και των υψηλών φόρων
- Ο τομέας των τσιγάρων, τα οποία πλέον θεωρούνται προϊόν ακριβό(για τον λόγο αυτό προτιμάται και ο καπνός)
- Κλάδοι οι οποίοι είναι παρεμφερείς και σχετίζονται με την αγορά του αυτοκινήτου

Τέλος, παρουσιάζουμε και άλλους κλάδους, που σημείωσαν πτώση:

Εικόνα 17: Κλάδοι με μεγαλύτερη μείωση 5ετίας

<http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=26516&subid=2&pubid=113315676>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Οικονομική Κρίση και Τουρισμός

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα εξετάσουμε εάν και κατά πόσο επηρέασε η οικονομική κρίση τον κλάδο του τουρισμού. Αποφασίσαμε να μελετήσουμε τον συγκεκριμένο κλάδο, καθώς πρόκειται για έναν από τους πλέον βασικούς πυλώνες της ελληνικής οικονομίας και επομένως έχει μεγάλη σημασία η πορεία του και η συμβολή του στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, που την εποχή αυτή ταλανίζεται από δυσλειτουργίες και πολλά εμπόδια.

Για τον λόγο αυτό θα στηριχτούμε σε στοιχεία της ΕΛΣΤΑ, αλλά και του ΕΟΤ, τα οποία μας δείχνουν την εξέλιξη της τουριστικής κίνησης κατά την περίοδο εκδήλωσης της οικονομικής κρίσης.

4.1. Η θέση της Ελλάδας σε διεθνές τουριστικό επίπεδο

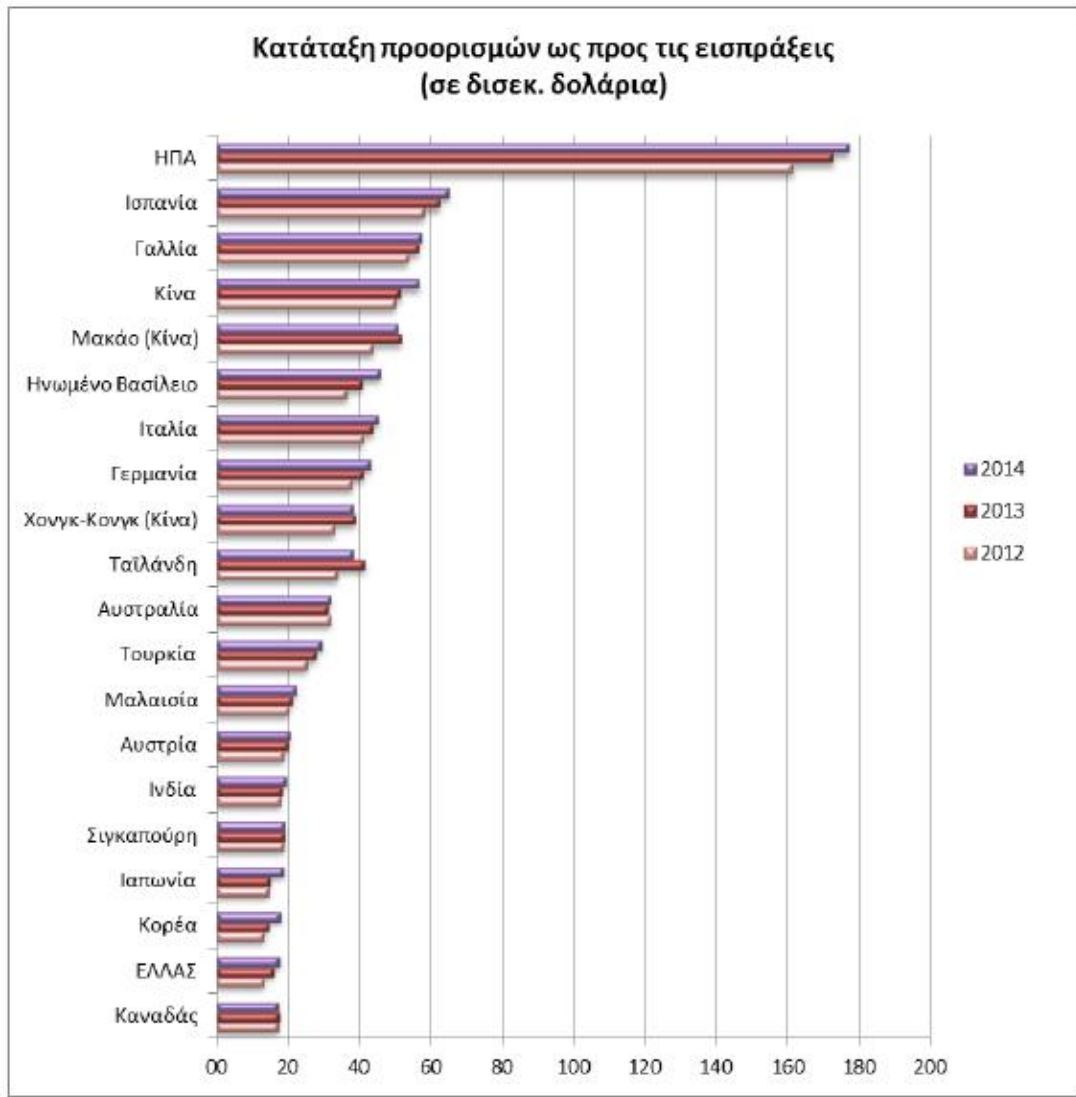
Ας ξεκινήσουμε κατ' αρχήν παρουσιάζοντας την θέση της Ελλάδας σε σχέση με τους υπόλοιπους διεθνείς τουριστικούς προορισμούς:

Κατάταξη χωρών	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. Γαλλία	79.2	76.8	77.1	81.6	82.0	83.6	83.8
2. ΗΠΑ	57.9	54.9	59.8	62.7	66.7	70.0	74.8
3. Ισπανία	57.2	52.2	52.7	56.2	57.5	60.7	65.0
4. Κίνα	53.0	50.9	55.7	57.6	57.7	55.7	55.6
5. Ιταλία	42.7	43.2	43.6	46.1	46.4	47.7	48.6
6. Τουρκία	25.0	25.5	27.0	34.7	35.7	37.8	39.8
7. Γερμανία	24.9	24.2	26.9	28.4	30.4	31.5	33.0
8. Ηνωμένο Βασίλειο	30.1	28.2	28.3	29.3	29.3	31.1	32.6
9. Ρωσική Ομοσπονδία	21.6	19.4	20.3	22.7	25.7	28.4	29.8
10. Μεξικό	22.6	22.3	23.3	23.4	23.4	24.2	29.3
11. Χονγκ-Κονγκ (Κίνα)	17.3	16.9	20.1	22.3	23.8	25.7	27.8
12. Μαλαισία	22.1	23.6	24.6	24.7	25.0	25.7	27.4
13. Αυστρία	21.9	21.4	22.0	23.0	24.2	24.8	25.3
14. Ταϊλάνδη	14.6	14.1	15.9	19.2	22.4	26.5	24.8
15. ΕΛΛΑΣ	15.9	14.9	15.0	16.4	15.5	17.9	22.0
16. Σαουδική Αραβία	14.8	10.9	10.9	17.5	16.3	15.8	18.3
17. Καναδάς	17.1	15.7	16.1	16.0	16.3	16.1	16.5
18. Πολωνία	13.0	11.9	12.5	13.4	14.8	15.8	16.0
19. Μακάο (Κίνα)	10.6	10.4	11.9	12.9	13.6	14.3	14.6
20. Κορέα	6.9	7.8	8.8	9.8	11.1	12.2	14.2

Πίνακας 18: Θέση της Ελλάδας σε διεθνές τουριστικό επίπεδο. **Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης**

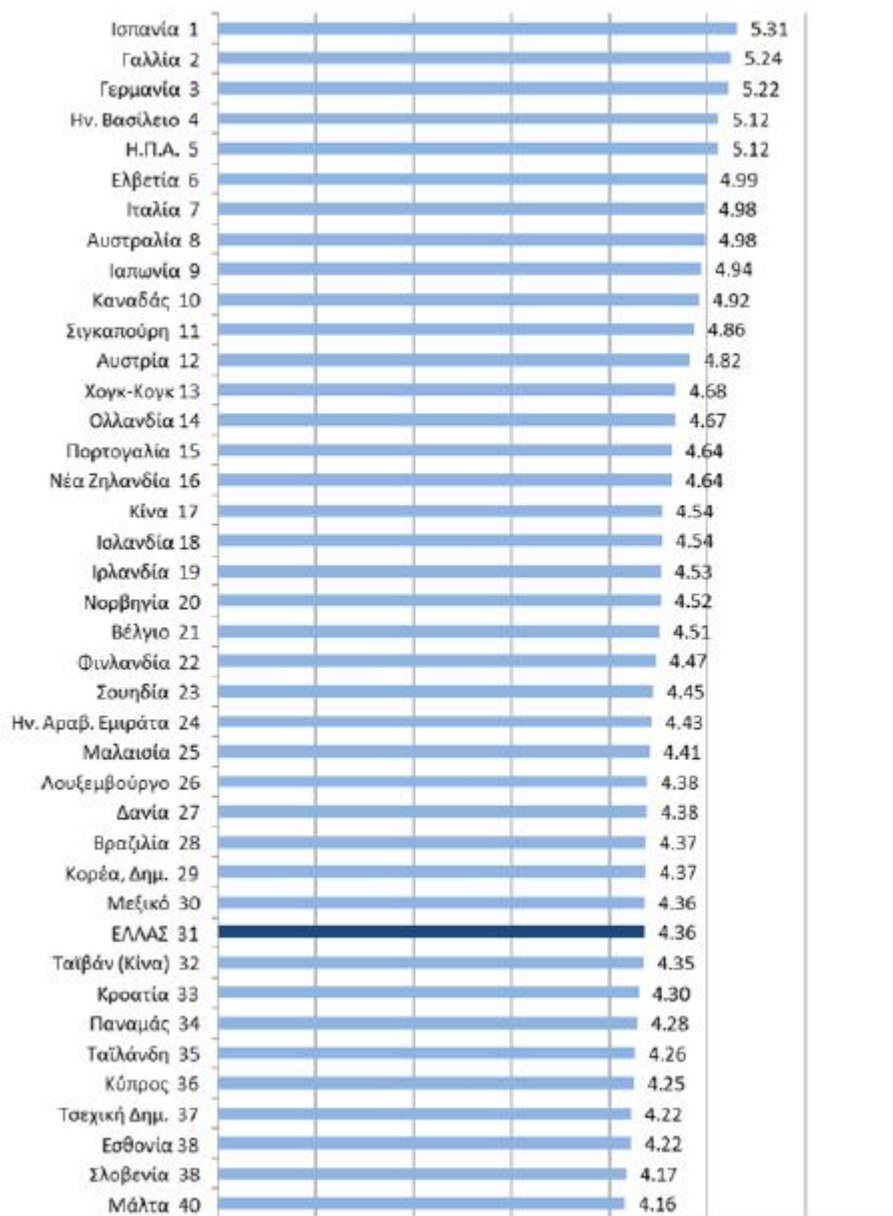
Αυτό που παρατηρούμε είναι ότι η χώρα μας βρίσκεται αρκετά υψηλά σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς τουλάχιστον για το 2014, βρισκόταν στην 15^η θέση της παγκόσμιας κατάταξης.

Αυτό όμως το οποίο έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία για την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας είναι ότι βρίσκεται στην πρώτη 20άδα όσο αφορά τις εισπράξεις, με μάλιστα συνεχόμενο ποσό εισπράξεων μεταξύ των ετών 2012 και 2014, γεγονός το οποίο είναι αρκετά ενθαρρυντικό.

Εικόνα 18: Κατάταξη προορισμών ως προς τις εισπράξεις. **Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης**

Τέλος, παρουσιάζουμε γράφημα, το οποίο δείχνει το πόσο ανταγωνιστική είναι η Ελλάδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες όσο αφορά τον τουρισμό(σύμφωνα με τα τελευταία δεδομένα βρίσκεται στην 15^η θέση)

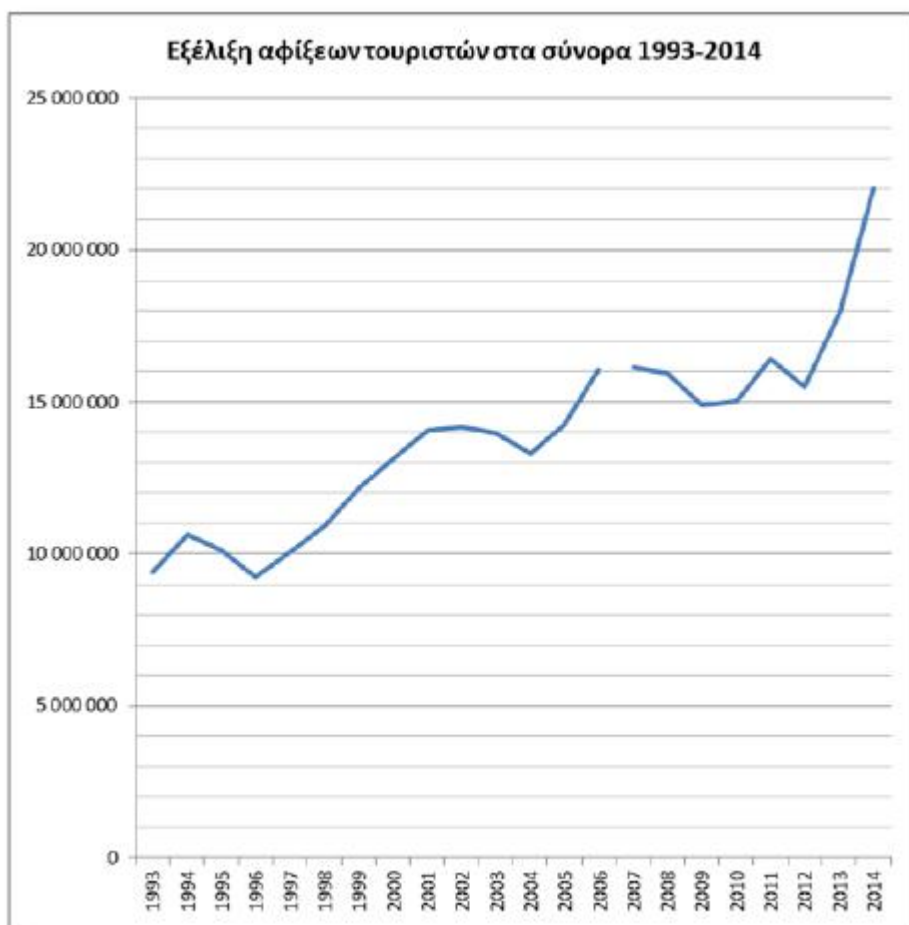

Εικόνα 19: Ανταγωνιστικότητα Ελλάδας σε σχέση με άλλες χώρες στον τουρισμό. **Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης**

4.2 Η εξέλιξη των αφίξεων

Μεγάλη σημασία, προκειμένου να δούμε το κατά πόσο επηρέασε η οικονομική κρίση τον τουρισμό, έχει το να παρακολουθήσουμε τον τρόπο με

τον οποίο εξελίχθηκαν οι αφίξεις τουριστών στην χώρα μας. Χαρακτηριστικό είναι το γράφημα το οποίο ακολουθεί:

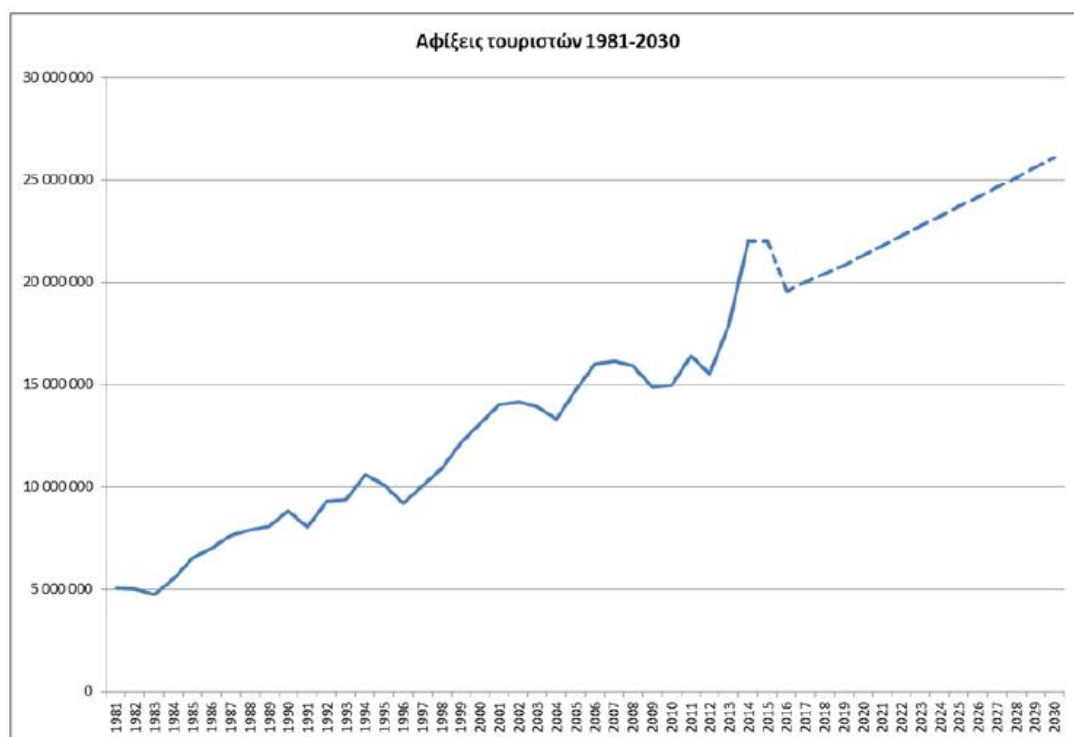
Εικόνα 20: Εξέλιξη αφίξεων τουριστών. Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης

Αν, από το παραπάνω γράφημα εξετάσουμε τα έτη τα οποία μας ενδιαφέρουν, θα παρατηρήσουμε ότι από το 2008 και μετά, οπότε και εκδηλώθηκε η οικονομική κρίση στην χώρα μας έχουμε τα εξής;

- Από το 2008 μέχρι το 2010 παρατηρείται μια στασιμότητα και μια μικρή πτώση
- Από το 2010 μέχρι το 2012 σημειώνεται άνοδος
- Μεταξύ των ετών 2012 και 2013 πτώση
- Από εκεί και πέρα άνοδος

Αυτό που μπορούμε να συμπεράνουμε είναι ότι ο ελληνικός τουρισμός, την μεγαλύτερη ζημιά τουλάχιστον όσο αφορά τον αριθμό των αφίξεων την έπαθε κατά την διάρκεια των ετών 2008 – 2010, οπότε και ξέσπασε η οικονομική κρίση στην χώρα μας, οπότε είχε δημιουργηθεί και μια αρνητική εικόνα για την χώρα μας στο εξωτερικό.

Χαρακτηριστικό είναι και το γράφημα, που δείχνει και την διαχρονική εξέλιξη των αφίξεων:

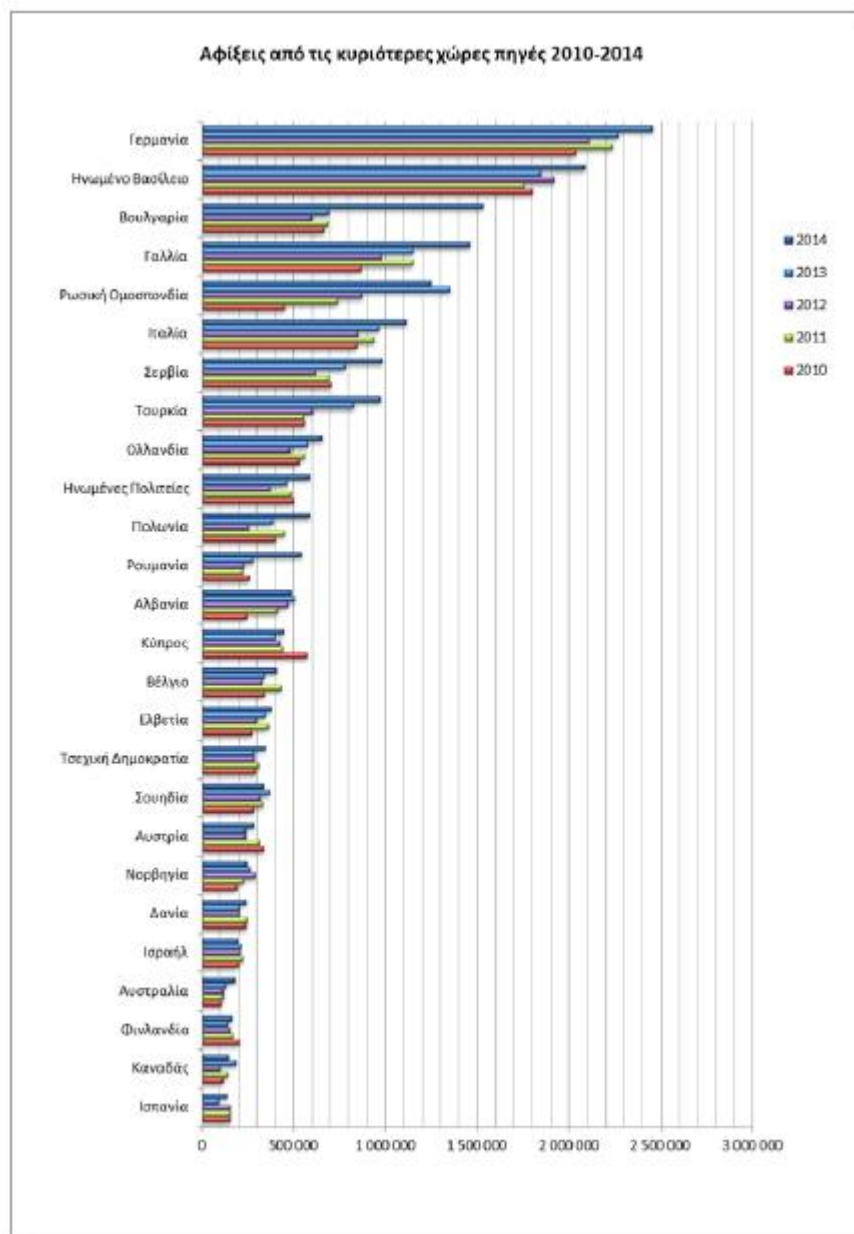
Εικόνα 21: Διαχρονική Εξέλιξη Αφίξεων. **Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης**

Αυτό που έχει σημασία για την ανάλυσή μας είναι όχι μόνο τα τωρινά δεδομένα αλλά και οι μελλοντικές προβλέψεις, οι οποίες παρουσιάζονται και είναι αποτέλεσμα μελέτης και ανάλυσης των στατιστικών στοιχείων. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά:

- Αναμένεται αύξηση των αφίξεων μέχρι το 2030
- Η αύξηση αυτή θα είναι κλιμακωτή και αναλογική

- Το 2030 οι αφίξεις αναμένονται να φτάσουν τα 30.000.000, γεγονός το οποίο αν τελικά επαληθευθεί θα δώσει μια βαθιά ανάσα στην ελληνική οικονομία

Στο επόμενο γράφημα παρουσιάζεται η κατανομή των αφίξεων από τις κυριότερες χώρες:

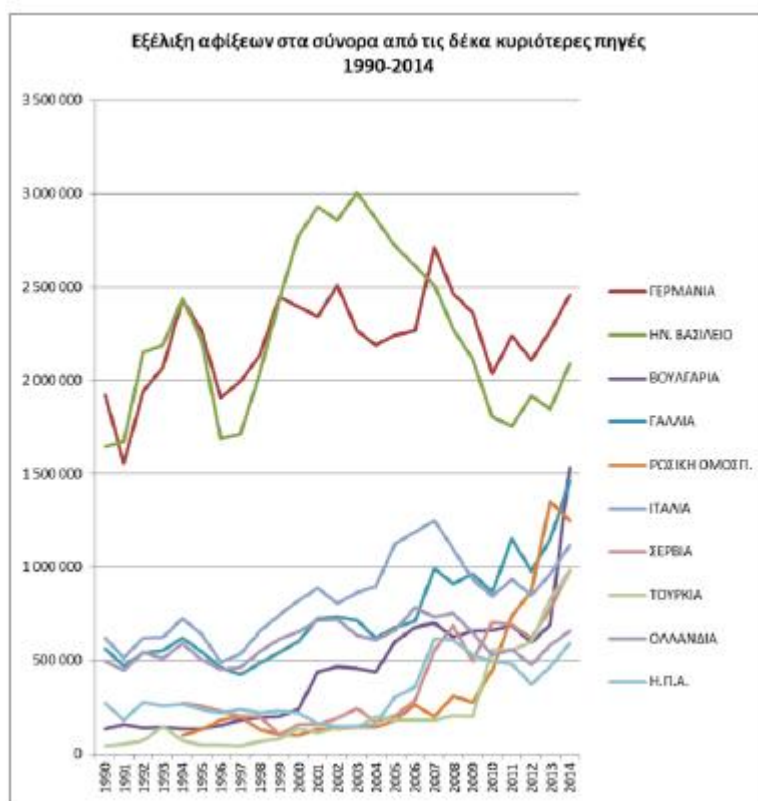

Εικόνα 22: Αφίξεις από τις κυριότερες χώρες - πηγές 2010 – 2014. **Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης**

Με βάση το παραπάνω μπορούμε να ισχυριστούμε ότι:

- Γερμανοί και Άγγλοι κατέχουν την μερίδα του λέοντος
- Μεταξύ των ετών 2013 και 2014 σημειώθηκε μεγάλη άνοδος, γεγονός το οποίο δημιουργεί αρκετές ελπίδες
- Μεγάλη άνοδο σημείωσε και η παρουσία των Ρώσων, οι οποίοι θεωρούνται από τους πλέον εύπορους τουρίστες

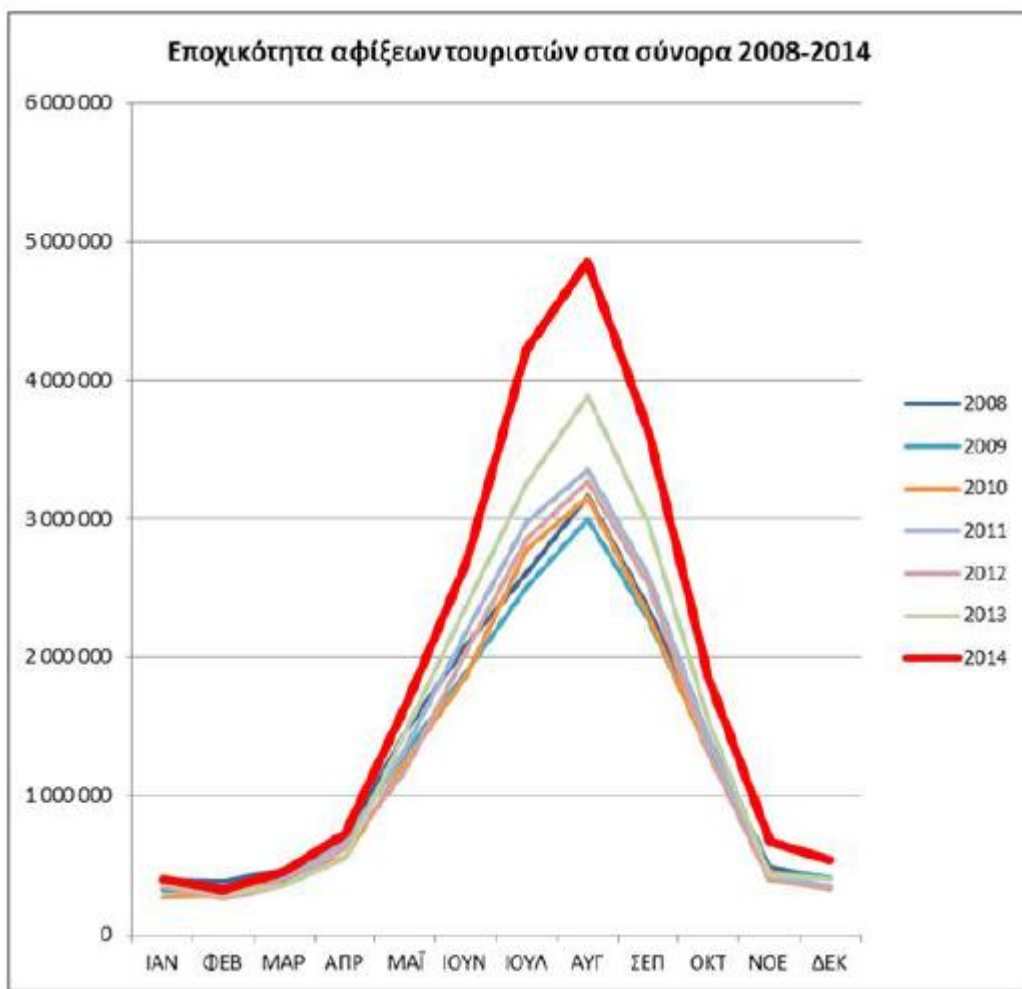
Προκειμένου να οπτικοποιήσουμε καλύτερα τα παραπάνω, παρουσιάζουμε και το αντίστοιχο γράφημα:

Εικόνα 23: Εξέλιξη αφίξεων από τις 10 κυριότερες πηγές. **Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης**

Όσο αφορά την κατανομή των αφίξεων στους μήνες του χρόνου, και πριν και κατά την διάρκεια της κρίσης παρουσιάζεται ο ίδιος τρόπος εξέλιξής της:

- Από τον Ιούλιο Μέχρι τον Αύγουστο σημειώνεται άνοδος
- Από τον Αύγουστο και μετά πτώση
- Ο Αύγουστος, όπως είναι αναμενόμενο εξαιτίας των αδειών αποτελεί τον μήνα κορύφωσης
- Τον Αύγουστο του 2014 η άφιξη τουριστών φαίνεται ότι ξεπέρασε κάθε προσδοκία

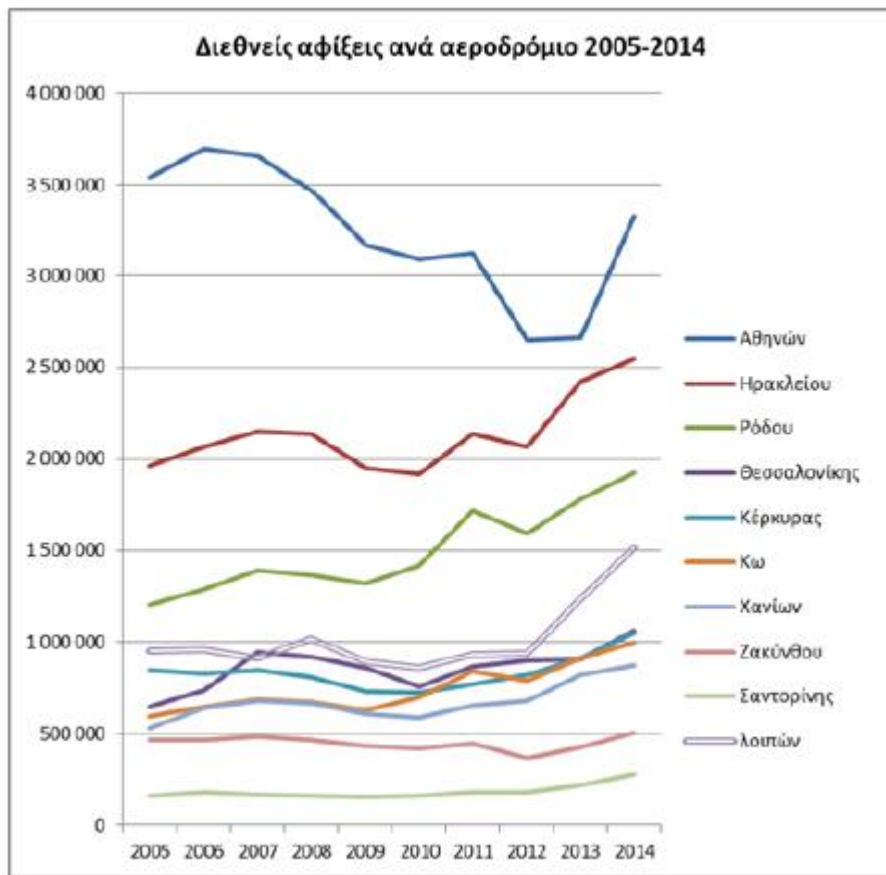

Εικόνα 24: Εποχικότητα αφίξεων τουριστών στα σύνορα 2008 – 2014. Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης

4.2. Εξέλιξη αφίξεων και μέσα άφιξης

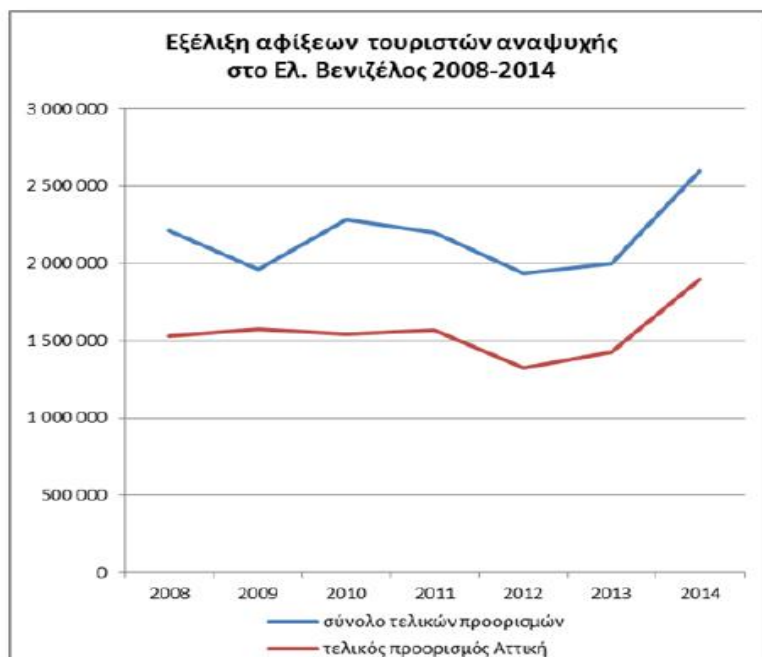
Αν εξετάσουμε την κυριότερη πηγή εισόδου τουριστών στην χώρα μας που είναι τα αεροδρόμια, μπορούμε να παρουσιάσουμε το παρακάτω γράφημα, από το οποίο μπορούμε να ισχυριστούμε τα εξής:

- Το αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος μέχρι και το 2013 σημείωνε μεγάλη πτώση, ενώ από το 2013 και μετά άρχισε να σημειώνει άνοδο
- Αύξηση σημείωσε το αεροδρόμιο Ηρακλείου, γεγονός αρκετά ενθαρρυντικό καθώς η Κρήτη ανέκαθεν αποτελούσε έναν τουριστικό προορισμό
- Τα υπόλοιπα αεροδρόμια ακολούθησαν σχετικά ανοδική πορεία

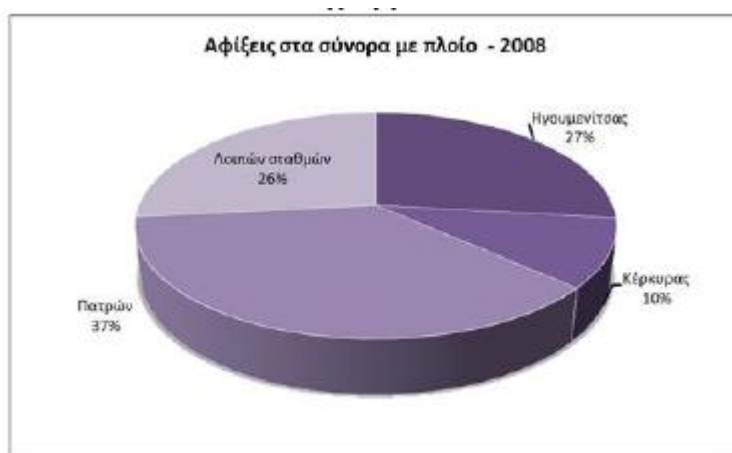
Εικόνα 25: Διεθνείς αφίξεις ανά αεροδρόμιο 2005 – 2014. Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης

Και ας δούμε πιο συγκεκριμένα τα στοιχεία για το Ελ. Βενιζέλος:

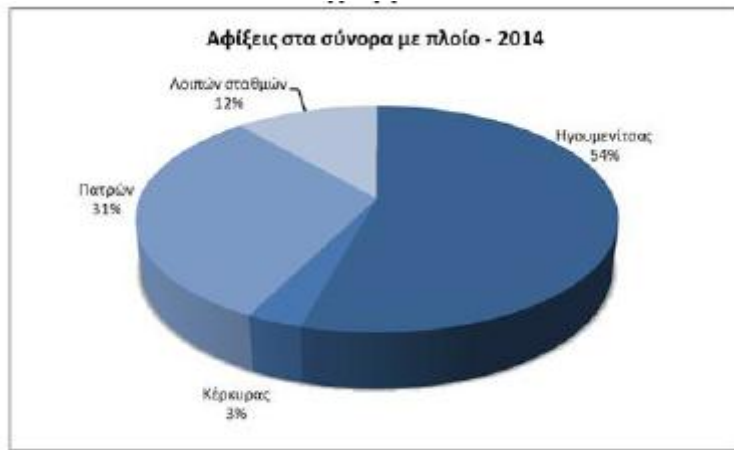
Εικόνα 26: Αφίξεις στο Ελ. Βενιζέλος. Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης

Ας δούμε τι γίνεται και με την περίπτωση των λιμανιών για το 2010:

Εικόνα 27: Αφίξεις στα σύνορα με πλοίο -2008. Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης

Και το 2014:

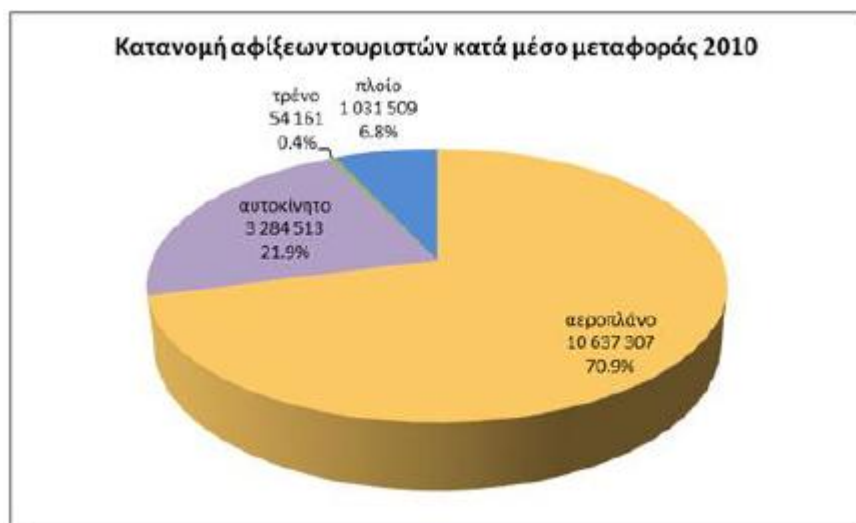

Εικόνα 28: Αφίξεις στα σύνορα με πλοίο -2014. Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης

Δύο είναι τα συμπεράσματα από τα παραπάνω γραφήματα:

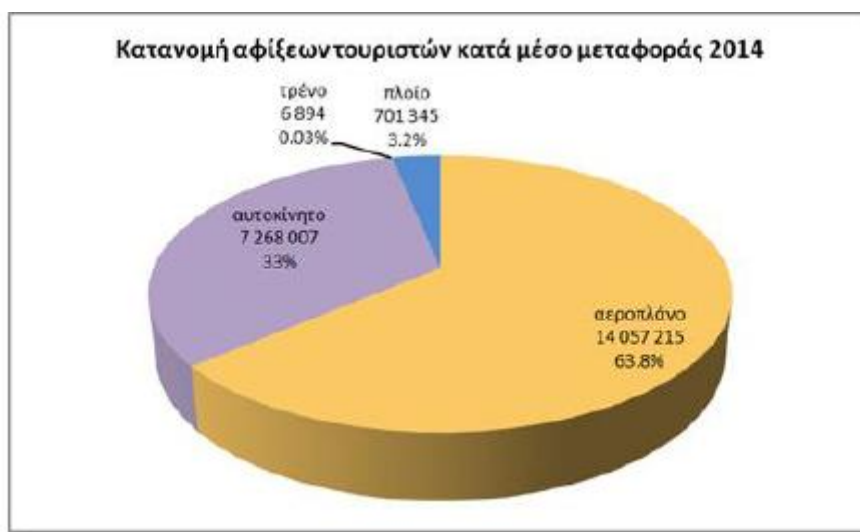
- Το λιμάνι της Πάτρας σημείωσε κατακόρυφη πτώση (γεγονός πολύ αρνητικό για μια μεγάλη πόλη της χώρας, που βασίζεται αρκετά στο λιμάνι της για την οικονομική της ανάπτυξη)
- Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας παρουσίασε πολύ μεγάλη άνοδο

Όσο αφορά την συνολική κατανομή όσο αφορά τον τρόπο με τον οποίο έφτασαν οι τουρίστες στην χώρα μας το 2010:

Εικόνα 29: Κατανομή αφίξεων τουριστών κατά μέσο μεταφοράς - 2010

Και η κατανομή για το 2014:

Εικόνα 30: Κατανομή αφίξεων τουριστών κατά μέσο μεταφοράς - 2014

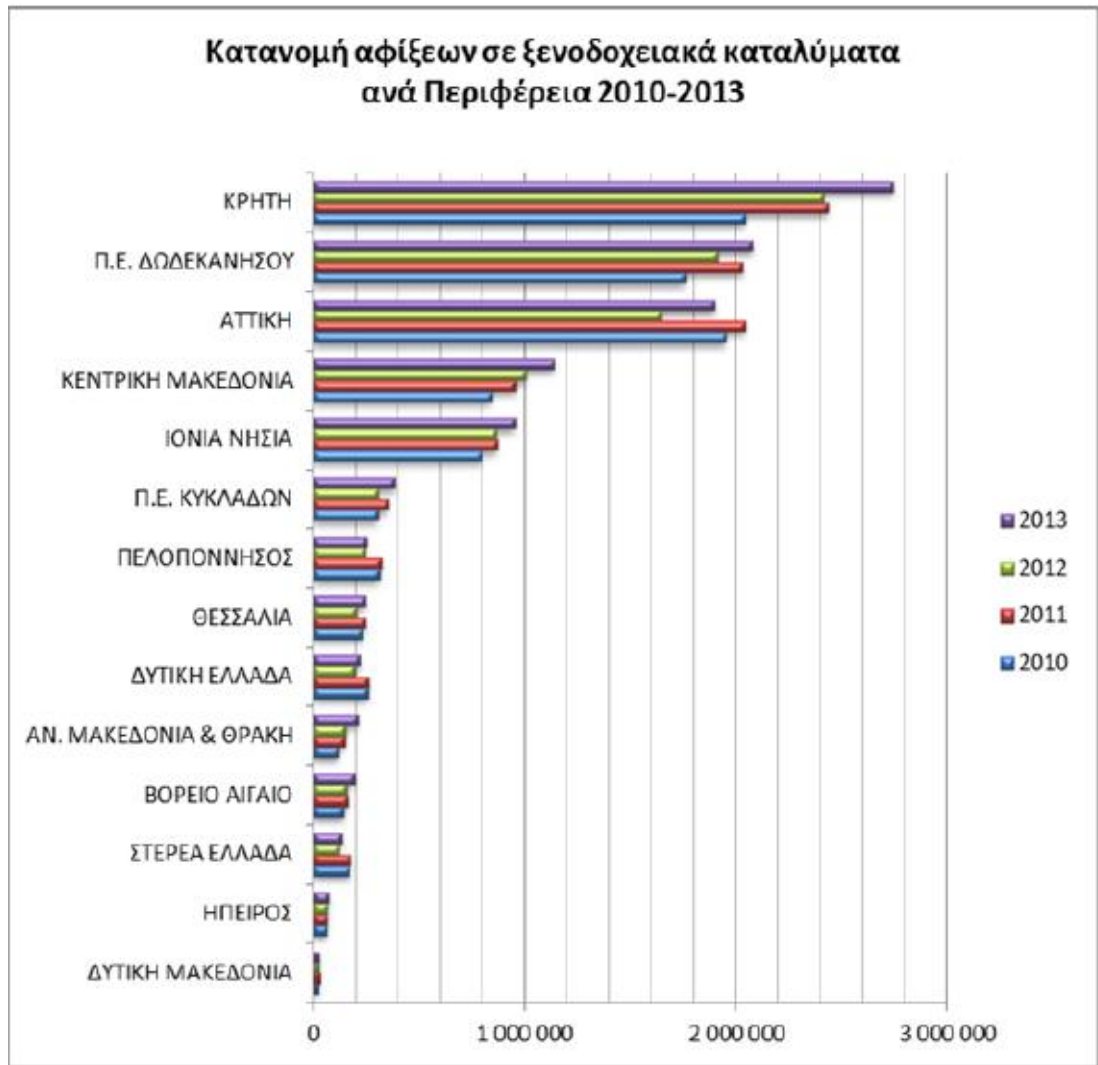
Από τα παραπάνω γραφήματα, παρατηρούμε ότι υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση, καθώς:

- Μειώθηκε το ποσοστό των τουριστών που έφτασαν με αεροπλάνο
- Αυξήθηκε το ποσοστό των τουριστών που έφτασαν με αυτοκίνητο
- Σε απόλυτο αριθμό σε όλα τα μέσα άφιξης παρατηρούνται αυξήσεις και μάλιστα μεγάλες

4.3 Στοιχεία Διανυκτερεύσεων

Μεγάλη σημασία για την ανάλυσή μας δεν έχει μόνο πόσοι τουρίστες έρχονται στην χώρα μας, αλλά και το πόσοι έρχονται και πόσο μένουν.

Το επόμενο γράφημα ουσιαστικά μας δείχνει το πώς έχουν κατανεμηθεί οι αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα της χώρας κατά τα έτη 2010 έως 2014

Εικόνα 31: Κατανομή αφίξεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα ανά περιφέρεια. **Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης**

Όπως φαίνεται από το παραπάνω:

- Η Κρήτη σημειώνει τις περισσότερες αφίξεις σε καταλύματα και μάλιστα με ανοδική πορεία
- Παρόμοια ανάλυση ισχύει και για τα Δωδεκάνησα, τα οποία τουλάχιστον μεταξύ του 2010 και του 2014 σημείωσαν άνοδο (με μια μικρή πτώση ενδιάμεσα)

- Το Βόρειο Αιγαίο σημειώνει πολύ μικρά ποσοστά

Αν εξετάσουμε τις διανυκτερεύσεις σε απόλυτο αριθμό, διακρίνουμε μεταξύ των ημεδαπών (δηλαδή Ελλήνων) και αλλοδαπών τα εξής:

- Μεταξύ του 2008 και του 2014, στις διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών σημείωσαν άνοδο με μερικές αυξομειώσεις ενδιάμεσα
- Στις διανυκτερεύσεις των Ελλήνων σημειώθηκε πτώση

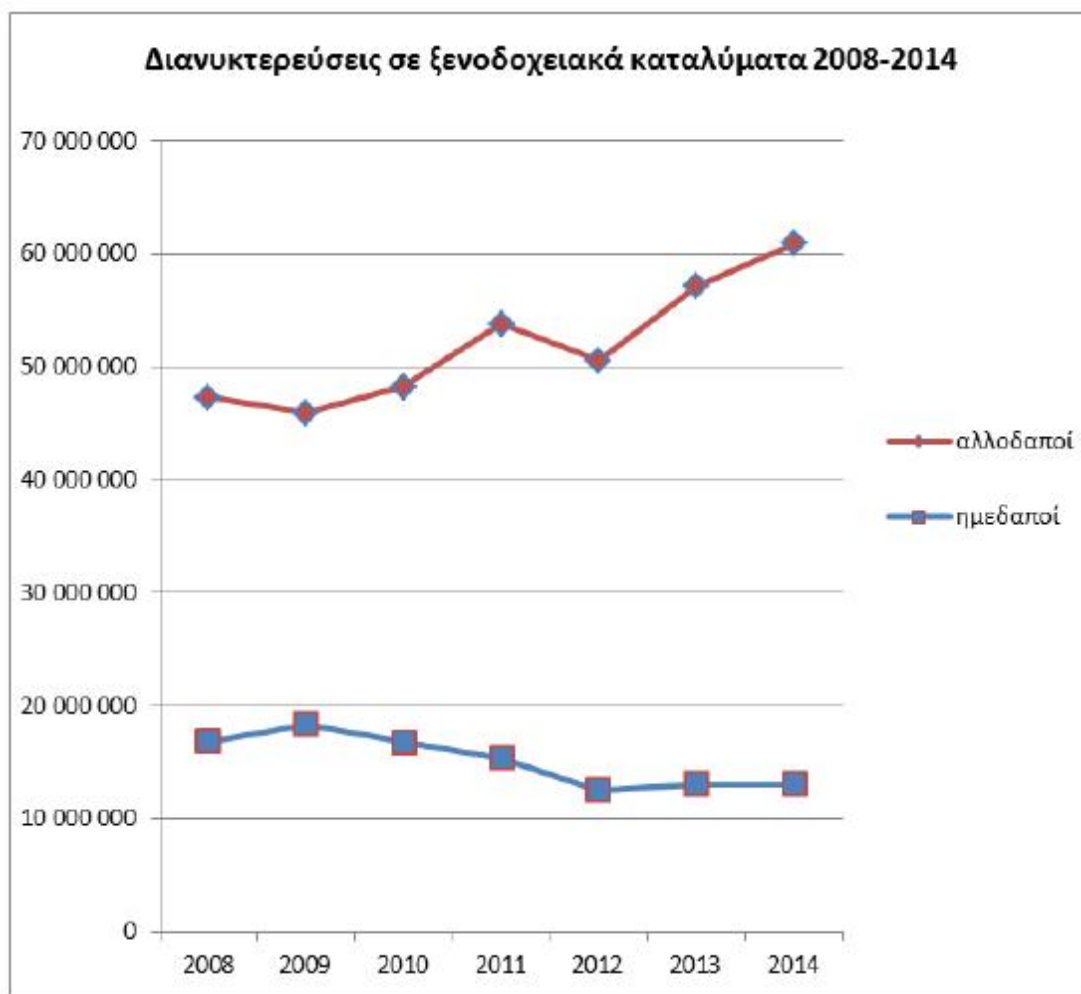
Χαρακτηριστικός είναι ο πίνακας που ακολουθεί:

Διανυκτερεύσεις	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
αλλοδαπών	47 233 616	45 925 585	48 243 634	53 768 033	50 539 507	57 061 724	60 901 973
ημεδαπών	16 840 111	18 366 585	16 815 461	15 370 017	12 515 232	13 027 293	13 049 668
σύνολο	64 075 735	64 294 179	65 061 105	69 140 061	63 056 751	70 089 017	73 951 641

Πίνακας 19: Διανυκτερεύσεις ημεδαπών και αλλοδαπών. **Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης**

Ο παραπάνω πίνακας τουλάχιστον ως προς του Έλληνες μπορεί να εξηγηθεί πολύ εύκολα. Οι Έλληνες απώλεσαν λόγω της οικονομικής κρίσης σημαντικό μέρος των οικονομικών τους δυνατοτήτων. Για τον λόγο αυτό είτε δεν καταφεύγουν σε τουριστικούς προορισμούς, είτε προτιμούν να κάνουν διακοπές σε μέρη στα οποία έχουν φιλικά προς αυτούς σημεία διαμονής διαθέσιμα και δωρεάν.

Για να οπτικοποιήσουμε καλύτερα τις παραπάνω παρατηρήσεις, παραθέτουμε και το εξής γράφημα:

Εικόνα 32: Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα 2008 – 2014. **Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης**

Στο γράφημα αυτό φαίνεται ξεκάθαρα η διαφορά στην συμπεριφορά μεταξύ αλλοδαπών και ημεδαπών.

Μεγάλη σημασία όμως για την ανάλυσή μας έχει και το κατά πόσο τα ξενοδοχεία της χώρας παρουσιάζουν πληρότητα. Η πληρότητα είναι ένα ενδεικτικό στοιχείο του τζίρου που πετυχαίνουν οι ξενοδοχειακές μονάδες, έτσι ώστε να μπορούν:

- να ανταπεξέλθουν στις οικονομικές τους υποχρεώσεις
- να συμβάλλουν με τα έσοδά τους στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας

Στα επόμενα δύο γραφήματα, παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν την πληρότητα:

- σε μηνιαίο επίπεδο

μήνας	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ιανουάριος	25.2	25.2	25.3	25.4	22.5	21.9	19.9	17.0	15.7	17.1
Φεβρουάριος	27.9	28.9	29.5	28.0	25.9	23.9	20.7	17.1	17.3	18.7
Μάρτιος	32.7	32.5	32.4	34.3	27.8	23.9	23.1	20.1	19.6	20.1
Απρίλιος	29.1	32.6	31.6	29.0	27.3	23.1	23.8	18.6	16.6	21.5
Μάιος	40.2	49.8	48.2	48.7	43.0	40.6	40.5	34.1	36.2	39.0
Ιούνιος	63.9	68.2	64.3	64.5	58.3	54.3	60.7	53.2	57.9	59.4
Ιούλιος	80.3	83.0	76.2	76.4	69.5	68.2	70.3	64.1	67.0	68.2
Αύγουστος	91.4	89.9	81.4	81.5	75.0	73.8	73.6	68.0	70.2	74.5
Σεπτέμβριος	72.6	73.4	66.9	67.5	61.2	58.6	59.2	55.1	57.9	59.4
Οκτώβριος	45.5	44.3	41.0	39.7	35.1	32.4	30.6	26.6	31.1	32.5
Νοέμβριος	28.3	30.8	31.5	29.5	26.6	21.0	17.6	16.3	16.9	17.8
Δεκέμβριος	26.9	31.1	31.7	28.4	27.5	22.7	18.3	17.5	17.4	20.5

Πίνακας 20: Στοιχεία πληρότητας ανά μήνα. Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης

- σε ετήσιο επίπεδο ανά περιφέρεια

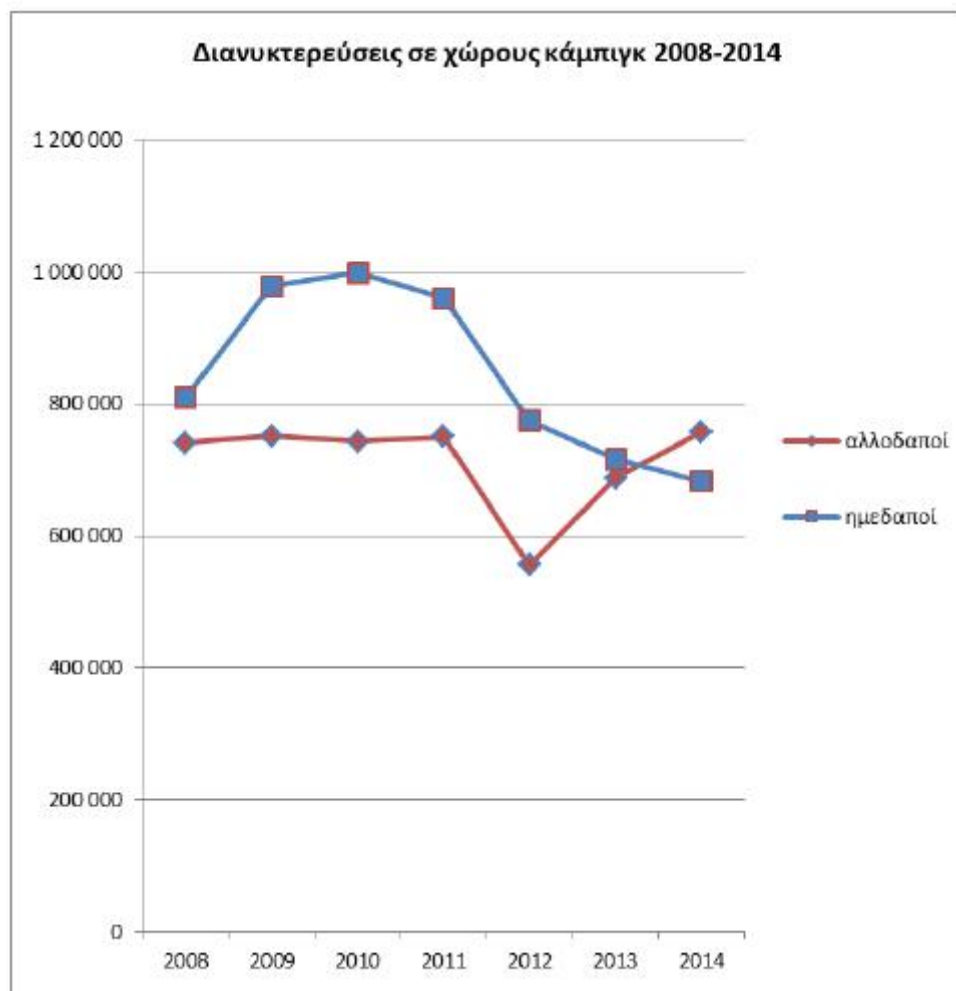
Περιφέρεια	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Διαφορά 2014-2008
Σύνολο χώρας	56.7	51.1	48.1	48.3	43.2	45.2	47.3	-9.4
Αν. Μακεδονία και Θράκη	44.3	40.0	34.1	30.4	29.8	27.5	34.4	-9.9
Κεντρική Μακεδονία	54.2	48.7	44.4	44.8	42.2	43.4	44.4	-9.8
Δυτική Μακεδονία	30.6	26.6	23.2	20.1	17.2	18.7	17.8	-12.8
Θεσσαλία	38.9	36.2	31.8	29.3	25.3	26.6	29.5	-9.4
Ήπειρος	38.3	37.2	32.7	30.3	25.2	26.4	27.4	-10.9
Ιόνια νησιά	70.0	63.2	58.5	58.9	53.9	57.6	54.2	-15.8
Δυτική Ελλάδα	41.4	38.4	35.6	33.1	27.7	29.1	31.7	-9.7
Στερεά Ελλάδα	34.7	33.3	30.2	26.5	20.7	21.1	21.9	-12.8
Πελοπόννησος	36.5	34.6	30.8	30.2	23.2	25.3	27.3	-9.2
Αττική	47.9	42.8	39.8	40.3	33.6	37.4	45.1	-2.8
Βόρειο Αιγαίο	51.1	45.6	38.7	37.8	29.9	32.9	35.9	-15.2
Νότιο Αιγαίο	68.4	61.9	61.1	61.8	54.2	53.8	55.3	-13.1
Κρήτη	69.9	61.4	59.1	61.1	57.3	60.7	62.0	-7.9

Πίνακας 21: Στοιχεία Πληρότητας ανά περιφέρεια. Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης

Δυστυχώς, τα στοιχεία δεν είναι και τόσο ενθαρρυντικά καθώς:

- μεταξύ των ετών 2008 και 2014 σημειώθηκε πτώση σε όλες τις περιφέρειες
- και σε μηνιαίο επίπεδο παρουσιάζεται παρόμοια συμπεριφορά
- ελπιδοφόρο είναι το γεγονός είναι ότι μεταξύ των ετών 2013 και 2014 σημειώνεται άνοδος
- χρειάζεται αρκετή προσπάθεια ακόμη έτσι ώστε να επιτευχθεί ολική ανάκαμψη

Για λόγους πληρότητας της εργασίας παρουσιάζουμε και τα στοιχεία των διανυκτερεύσεων σε χώρους κάμπινγκ:

Εικόνα 33: Διανυκτερεύσεις σε χώρους κάμπινγκ 2008 – 2014. **Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης**

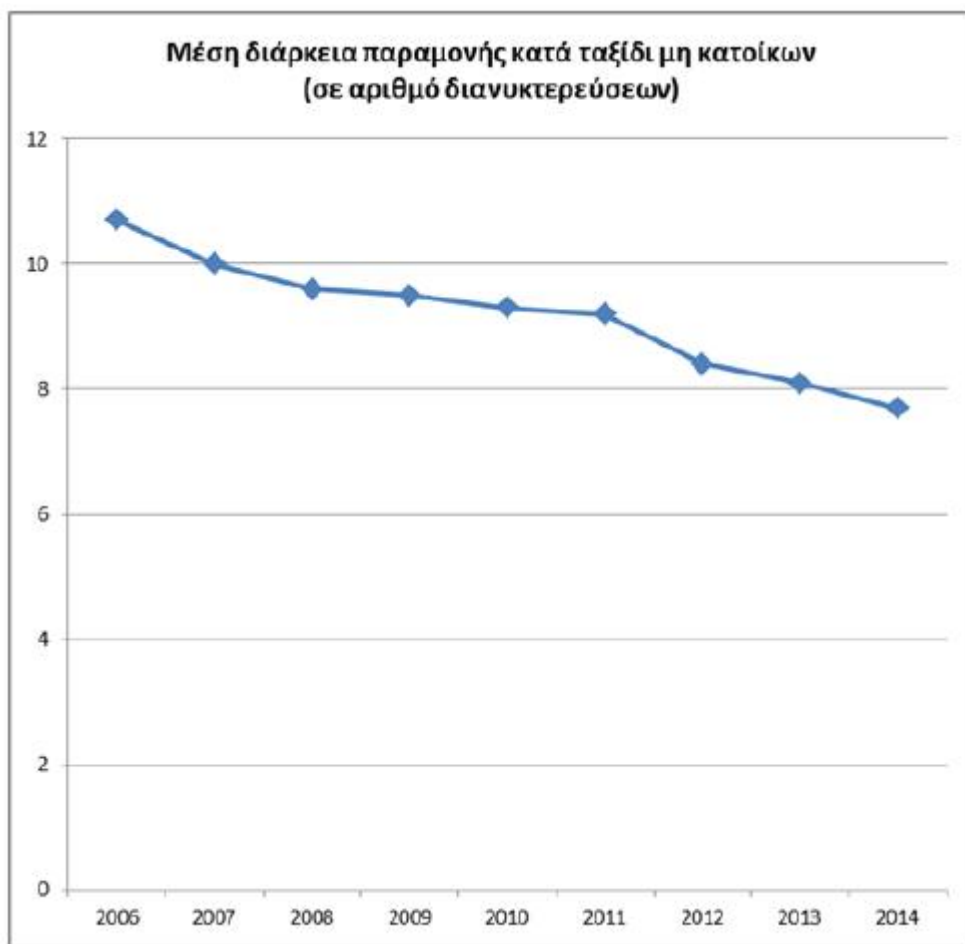
Από το παραπάνω παρατηρούμε ότι:

- Σημειώνεται αύξηση των διανυκτερεύσεων των αλλοδαπών
- Μειώθηκε ο αριθμός των διανυκτερεύσεων των Ελλήνων
- Πρόκειται για εξέλιξη και αναμενόμενη και ανάλογη με την συμπεριφορά των Ελλήνων ως προς τα ξενοδοχειακά καταλύματα

Ένα ακόμη ενδιαφέρον στατιστικό στοιχείο, το οποίο παίζει ρόλο και στην πορεία των εσόδων, τα οποία εξασφαλίζονται από τον τουρισμό είναι και αυτό της μέσης διάρκειας παραμονής.

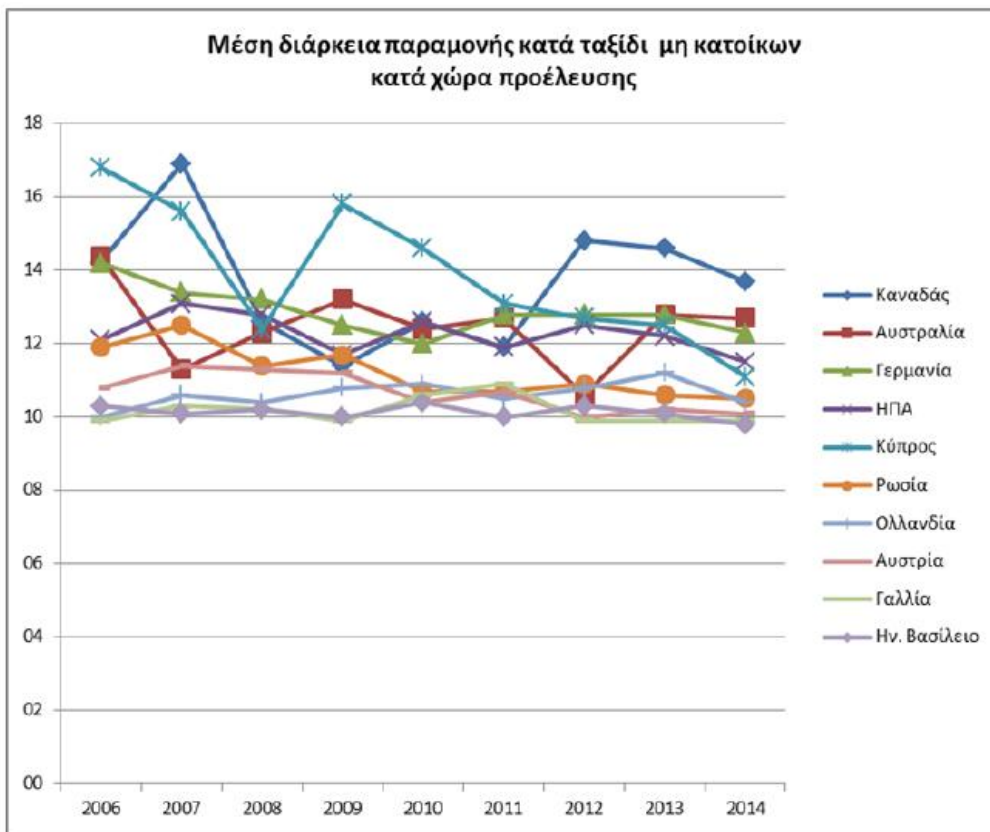
Όπως φαίνεται από το παρακάτω γράφημα, η μέση διάρκεια παραμονής διαρκώς μειώνεται, γεγονός αρκετά ανησυχητικό καθώς μικρότερη διάρκεια παραμονής σημαίνει και μικρότερα έσοδα αν αναλογιστεί κανείς και τα εξής:

- Διαρκή μείωση των τιμών για λόγους ανταγωνισμού
- Αύξηση του ΦΠΑ

Εικόνα 34: Μέση διάρκεια παραμονής κατά ταξίδι μη κατοίκων. Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης

Και τα αντίστοιχα στατιστικά στοιχεία ταξινομημένα ως προς εθνικότητες:

Εικόνα 35: Μέση διάρκεια παραμονής κατά ταξίδι μη κατοίκων κατά χώρα προέλευσης. **Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης**

Την μεγαλύτερη μέση διάρκεια παραμονής έχουν Καναδοί και Αυστραλοί, οι οποίοι διαμένουν και σε χώρες μακρινές, και άρα επιλέγουν να μείνουν για αρκετές μέρες στην χώρα μας.

4.4. Οικονομικά στοιχεία

Πέρα όμως από τις διανυκτερεύσεις και τις αφίξεις μας ενδιαφέρουν και τα οικονομικά στοιχεία που δείχνουν το πόσο και εάν ο τουρισμός συμβάλλει στην άνοδο της ελληνικής οικονομίας και το κατά πόσο σαν κλάδος αναπτύσσεται. Έτσι λοιπόν μας ενδιαφέρουν:

- Εισπράξεις
- Πληρωμές

- Ισοζύγιο (διαφορά μεταξύ εισπράξεων και πληρωμών)

Στον επόμενο πίνακα φαίνεται η διαχρονική εξέλιξη του ισοζυγίου του τουρισμού:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
εισπράξεις	11 635.9	10 400.3	9 611.3	10 504.7	10 024.9	11 707.6	13 005.1
εισπράξεις με κρουαζιέρες					10 442.5	12 152.2	13 393.1
ισοζύγιο	8 956.8	7 975.7	7 455.3	8 238.2	8 181.0	9 872.4	10 931.0
ισοζύγιο με κρουαζιέρες					8 598.6	10 317.0	11 319.0
πληρωμές	2 679.1	2 424.6	2 156.0	2 266.5	1 843.9	1 835.2	2 074.1
μεταβολή ισοζυγίου	1.4%	-11.0%	-6.5%	10.5%	-0.7%	20.7%	10.7%
μεταβολή ισοζυγίου με κρουαζιέρες						20.0%	9.7%

Πίνακας 22: Διαχρονική εξέλιξη ισοζυγίου τουρισμού. Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης

Αναλύοντας τον παραπάνω πίνακα:

- Μεταξύ των ετών 2008 και 2009 σημειώνεται κατακόρυφη πτώση του ισοζυγίου
- Η ίδια τάση αλλά με μικρότερο ρυθμό συνεχίζεται μέχρι το 2010
- Μεταξύ του 2010 και του 2011 σημειώνεται σημαντική άνοδος
- Η άνοδος αυτή συνεχίζεται μέχρι το 2014

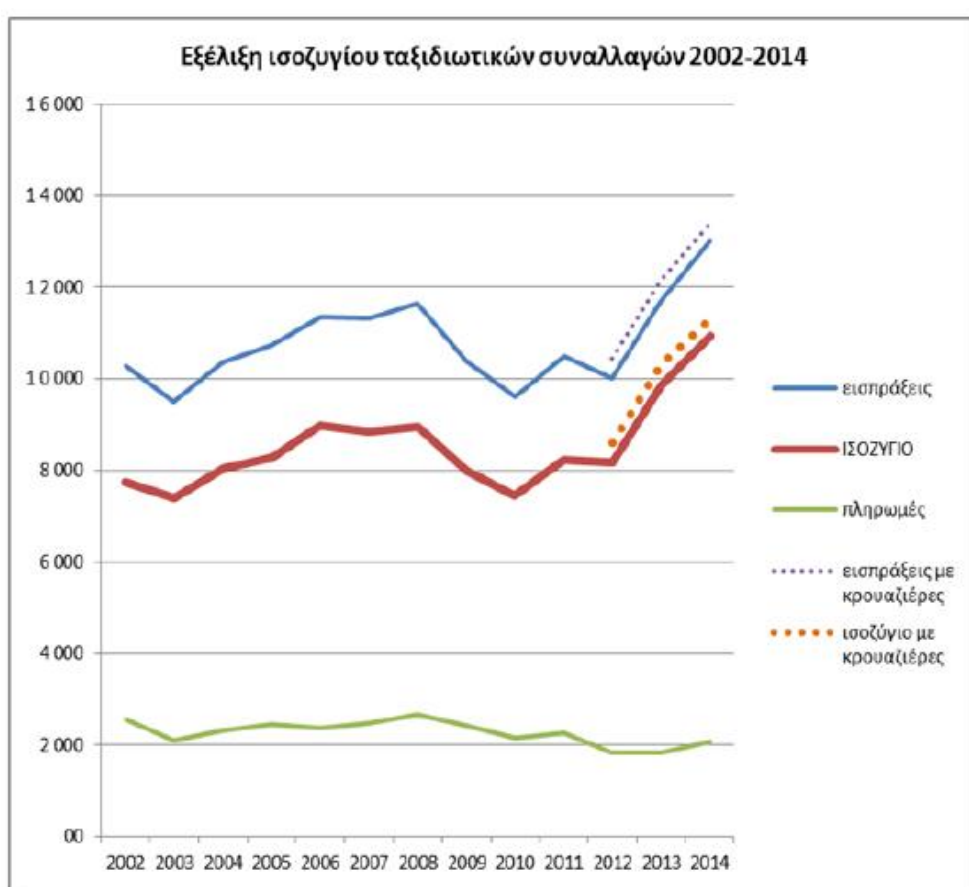
Παρατηρούμε επομένως ότι ενώ στα αρχικά χρόνια της κρίσης τα πράγματα δεν ήταν και τόσο θετικά, η εικόνα αυτή διαφοροποιείται από το 2010 και μετά, οπότε αρχίζουν και τα σημάδια ανάκαμψης.

Το έτος 2014, όπως φάνηκε και από τα προηγούμενα στατιστικά στοιχεία αποτελούσε και αποτελεί ένα έτος, στο οποίο όλα πήγαν περίφημα για τον

ελληνικό τουρισμό, μια εξέλιξη η οποία αν συνεχιστεί θα τον καταστήσει σαν ένα τομέα που:

- άντεξε στην οικονομική κρίση
- βρήκε μηχανισμούς και τεχνικές για να ανταπεξέλθει, εκμεταλλευόμενος τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας μας

Για να αντιληφθούμε καλύτερα και την μεταβολή του ισοζυγίου, δείχνουμε και την αντίστοιχη γραφική παράσταση:

Εικόνα 36: Εξέλιξη ισοζυγίου τουριστικών συναλλαγών 2002 -2014. **Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης**

Ένας επίσης κατατοπιστικός πίνακας είναι αυτός, ο οποίος ακολουθεί, ο οποίος δείχνει συγκεντρωτικά:

- την δαπάνη ανά διανυκτέρευση

- το μέσο αριθμό διανυκτερεύσεων
- την συνολική μέση δαπάνη που προκύπτει

Όπως μπορούμε να δούμε:

- Η δαπάνη ανά ταξίδι έχει μειωθεί (εξαιτίας και της μείωσης του πλήθους των διανυκτερεύσεων
- Η δαπάνη ανά διανυκτέρευση παρουσιάζει αυξομειώσεις

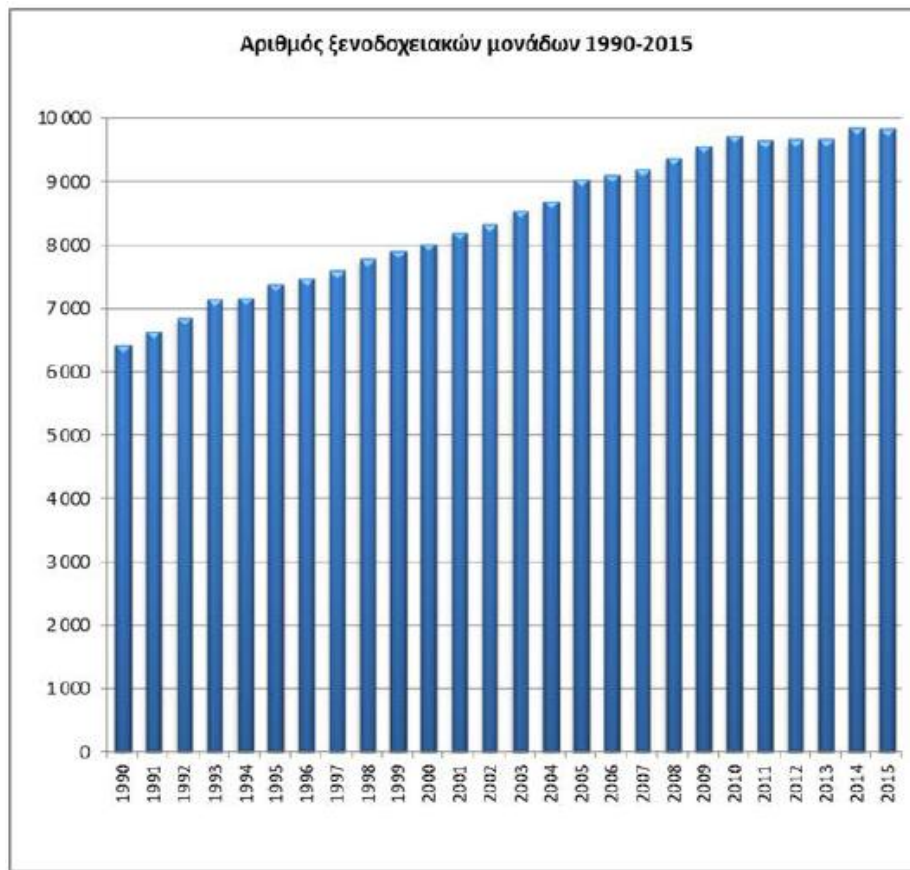
Επομένως, θα πρέπει να μειωθεί η δαπάνη ανά διανυκτέρευση προκειμένου οι τουρίστες να μπορούν να παραμείνουν στην χώρα μας περισσότερες ημέρες με ότι θετικό μπορεί αυτό να συνεπάγεται.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Δαπάνη ανά ταξίδι (ευρώ)	745.9	700.2	730.0	697.3	640.4	639.5	616.2	604.2	551.8
Δαπάνη ανά διανυκτέρευση (ευρώ)	70.0	70.2	76.3	73.5	68.6	69.6	73.3	74.6	71.6
Μέση διάρκεια παραμονής (αριθμός διανυκτερεύσεων)	10.7	10.0	9.6	9.5	9.3	9.2	8.4	8.1	7.7

Πίνακας 23: Δαπάνη ανά διανυκτέρευση

4.5. Στοιχεία ξενοδοχειακών μονάδων

Στο ραβδογράφημα φαίνεται ο αριθμός των ξενοδοχειακών μονάδων, οι οποίες μεταξύ των ετών 2008 και 2015 παρουσίασαν αύξηση:

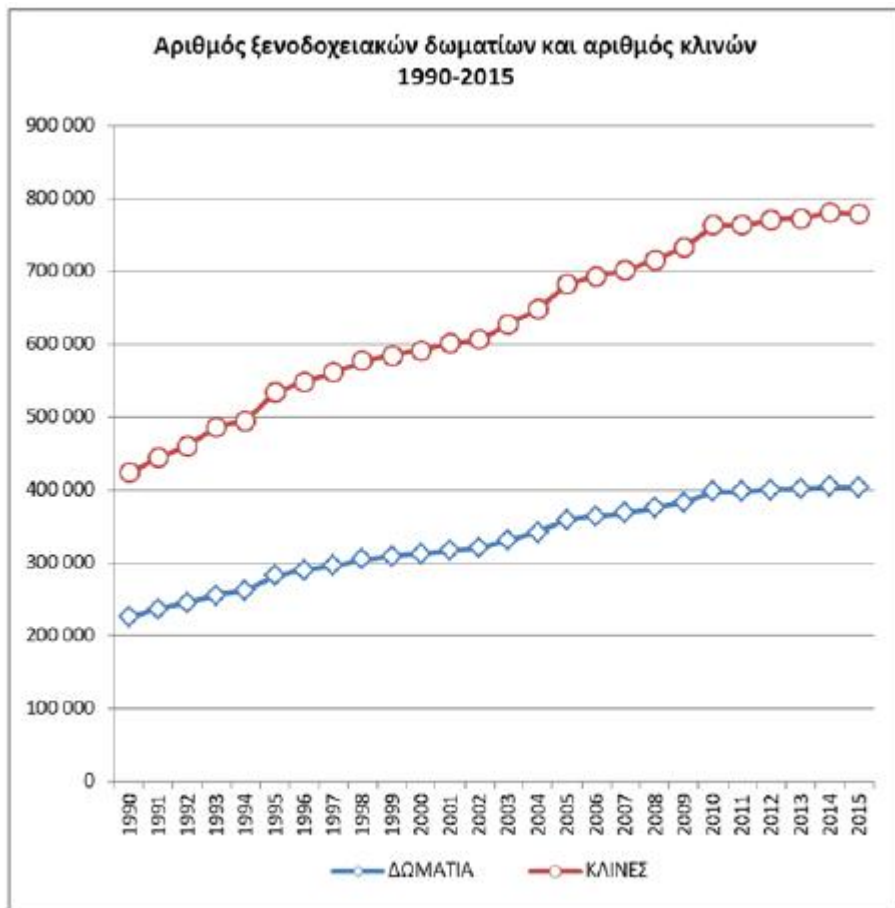

Εικόνα 37: Αριθμός ξενοδοχειακών μονάδων. Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης

Πρόκειται για μια εξέλιξη αρκετά σημαντική, αν αναλογιστεί κανείς ότι εξασφαλίζονται θέσεις εργασίας, που τόσο πολύ ανάγκη τις έχουν οι Έλληνες. Επιπλέον δεν θα πρέπει να παραβλέπεται και το γεγονός ότι μαζί με τα ξενοδοχεία λειτουργούν και άλλα παράπλευρα επαγγέλματα, όπως:

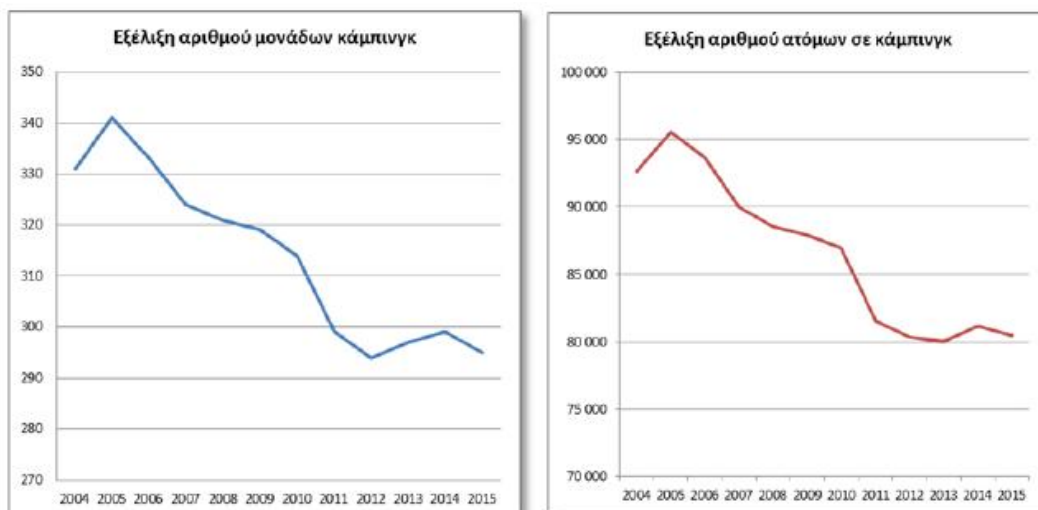
- Οικοδομικές εργασίες
- Οικονομικές υπηρεσίες
- Επιχειρήσεις εστίασης και αναψυχής

Παρόμοια εικόνα παρουσιάζει και η εξέλιξη του αριθμού των δωματίων και των κλινών:

Εικόνα 38: Αριθμός ξενοδοχειακών μονάδων και αριθμός κλινών 1990 -2015. **Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης**

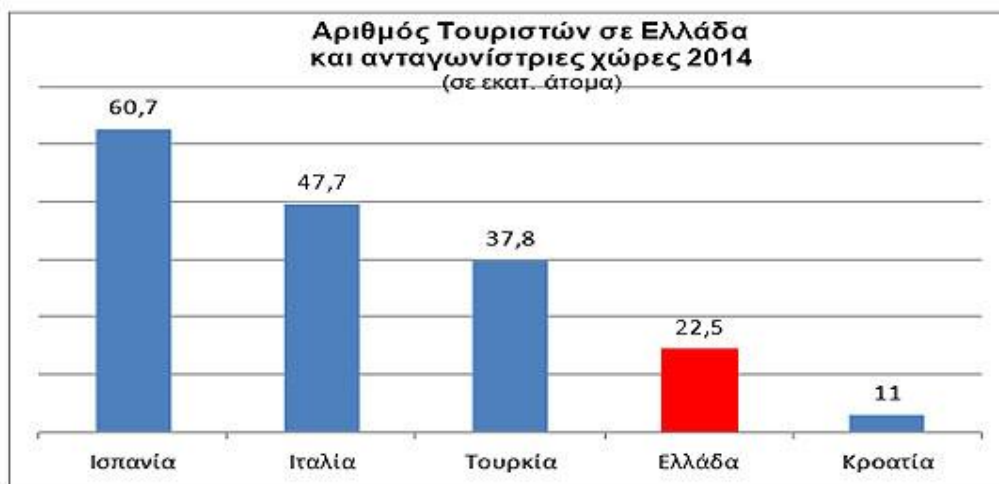
Ενώ αντίθετη εικόνα, παρουσιάζει ο αριθμός των κάμπινγκ, τα οποία φαίνεται ότι δεν αναπτύσσονται και δεν προτιμώνται στην χώρα μας, παρά τις χαμηλές τιμές που προσφέρουν και την δυνατότητα επομένως για φθηνές διακοπές:

Εικόνα 39: Στοιχεία κάμπινγκ

4.6 Σύγκριση με ανταγωνιστικές χώρες

Στην τελευταία αυτή ενότητα παρουσιάζονται στοιχεία, τα οποία αφορούν την σύγκριση της Ελλάδας με άλλες ανταγωνιστικές χώρες στον τομέα τουρισμού.

Πηγή: UNTO

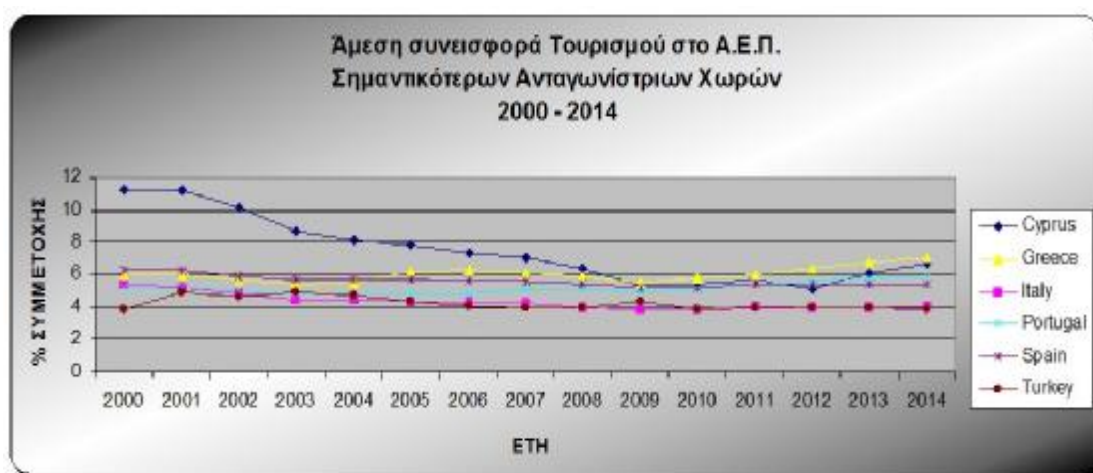
Εικόνα 40: Αριθμός τουριστών σε Ελλάδα και ανταγωνιστικές χώρες. <http://bizexperts.gr/2000-2014->

[%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-](http://bizexperts.gr/2000-2014-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-)

[%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AC/](http://bizexperts.gr/2000-2014-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AC/)

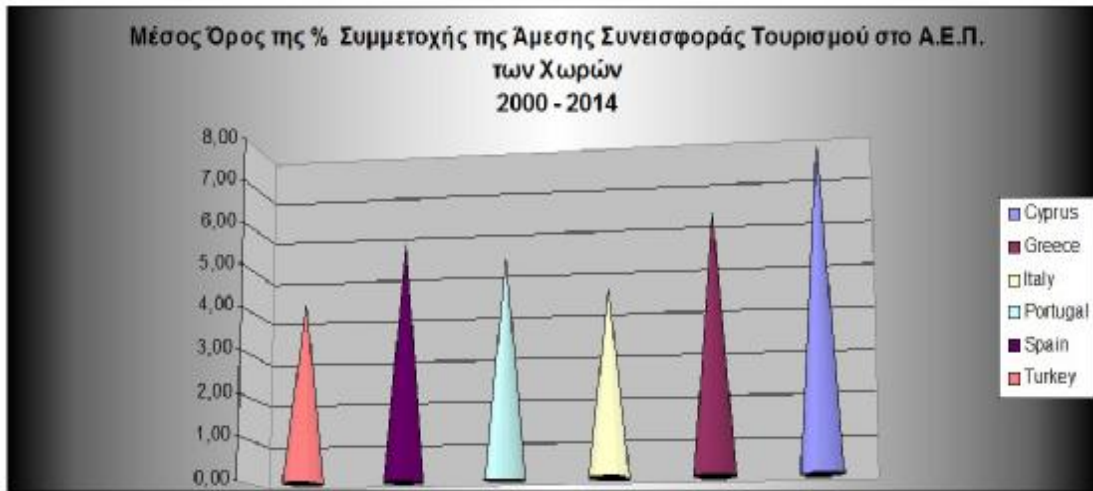
Πιο συγκεκριμένα, από την παραπάνω εικόνα προκύπτει ότι την Ελλάδα το 2014 ξεπέρασαν Ισπανία, Ιταλία, και Τουρκία, γεγονός που δείχνει ότι πρέπει να γίνουν ακόμη κινήσεις προς την κατεύθυνση της προσέλκυσης περισσότερων τουριστών.

Όσο αφορά την συνεισφορά του τουρισμού στο ΑΕΠ στην Ελλάδα και στις ανταγωνιστικές χώρες, παρατηρούμε ότι το ποσοστό στην χώρα μας διατηρείται σταθερό και μάλιστα τα τελευταία χρόνια είναι και πρώτη:

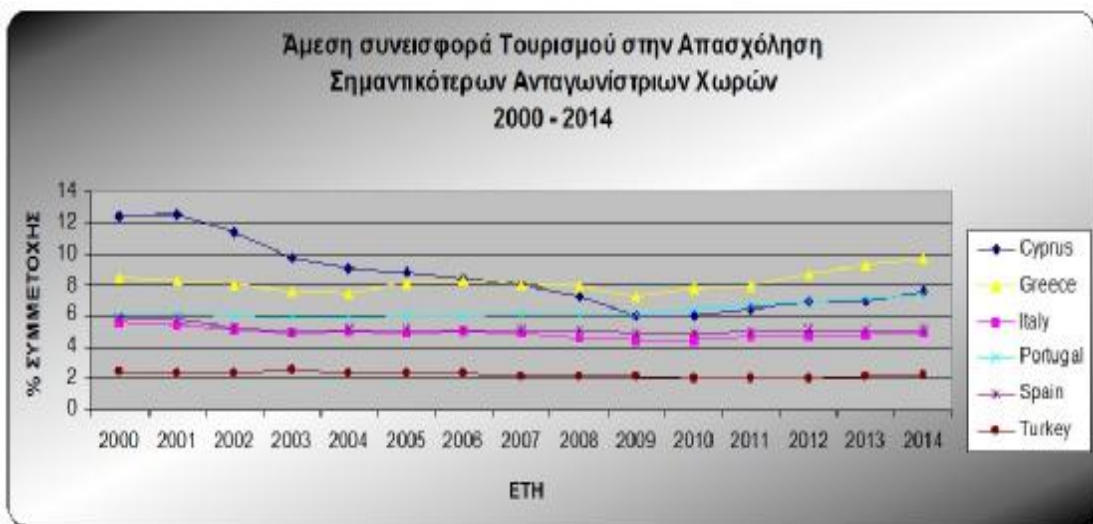
Εικόνα 41: Συνεισφορά τουρισμού σε ΑΕΠ <http://bizexperts.gr/2000-2014-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AC/>

Όσο αφορά τον μέσο όρο, η Ελλάδα βρίσκεται στην δεύτερη θέση:

Εικόνα 42: Μέσος όρος συμμετοχής τουρισμού στο ΑΕΠ <http://bizexperts.gr/2000-2014-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AC/>

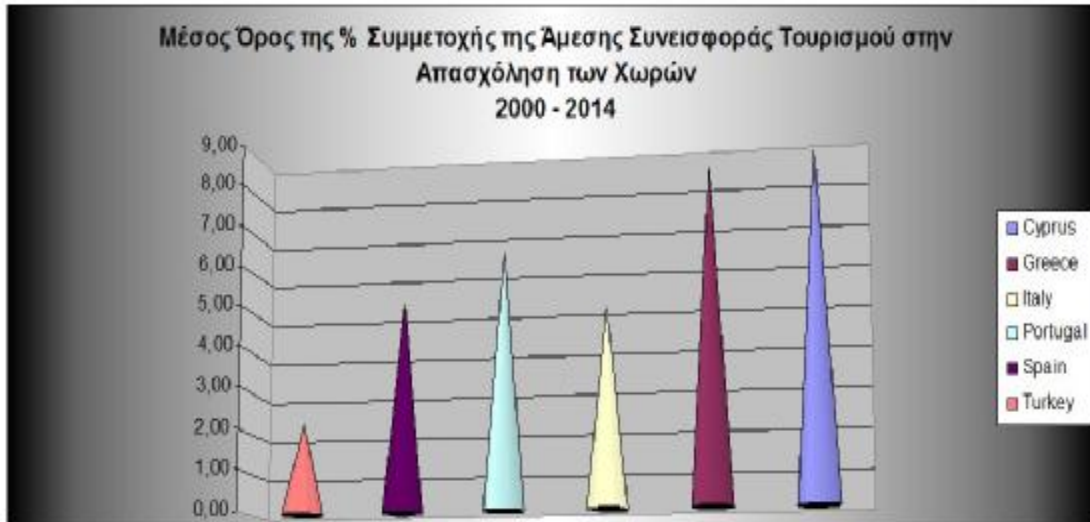
Όσο αφορά την συνεισφορά του τουρισμού στην απασχόληση, η εικόνα είναι ίδια με την Ελλάδα να σημειώνει μεγάλη άνοδο μεταξύ των ετών 2011 και 2014, γεγονός πολύ σημαντικό αφού δημιουργούνται θέσεις εργασίας και βοηθείται με τον τρόπο αυτό η οικονομία:

Εικόνα 43: Συνεισφορά τουρισμού στην απασχόληση <http://bizexperts.gr/2000-2014-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AC/>

<http://bizexperts.gr/2000-2014-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AC/>

Και όσο αφορά τον μέσο όρο, βρίσκεται οριακά στην δεύτερη θέση (οριακά δεν βρίσκεται στην πρώτη) :

Εικόνα 44: Μέσος όρος συνεισφοράς τουρισμού στην απασχόληση <http://bizexperts.gr/2000-2014-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AC/>

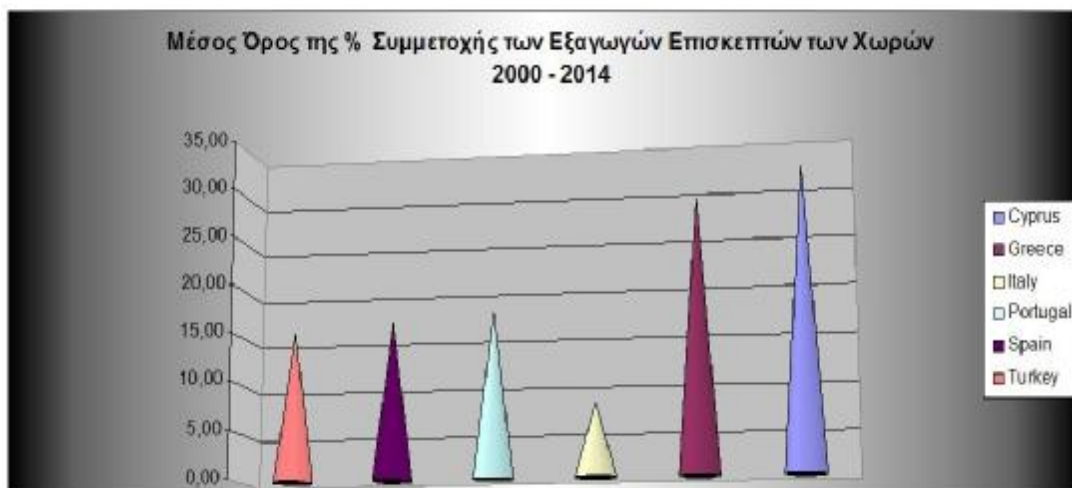
<http://bizexperts.gr/2000-2014-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AC/>

Επίσης για λόγους πληρότητας παρατίθενται στοιχεία που αφορούν τις εξαγωγές επισκεπτών των σημαντικότερων ανταγωνιστικών χωρών και της Ελλάδας:

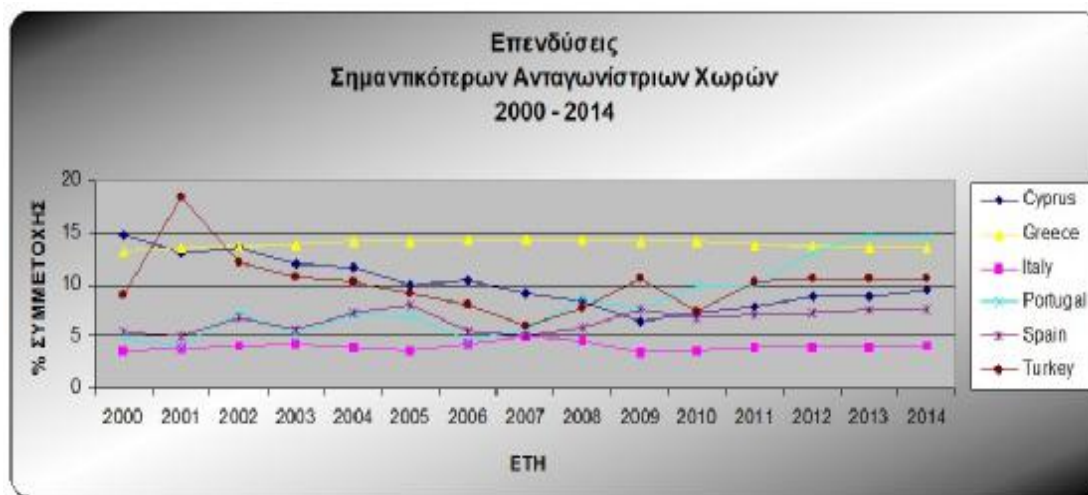
Εικόνα 45: Εξαγωγές Επισκεπτών <http://bizexperts.gr/2000-2014-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AC/>

Και ο μέσος όρος:

Εικόνα 46: Μέσος όρος εξαγωγών επισκεπτών <http://bizexperts.gr/2000-2014-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AC/>

Και ένα σημαντικό θέμα που μας αφορά, είναι το θέμα των επενδύσεων, όπου διαπιστώνεται ότι η χώρα μας διατηρεί υψηλό ποσοστό επενδύσεων σε όλα τα χρόνια:

Εικόνα 47: Επενδύσεις στον τουρισμό <http://bizexperts.gr/2000-2014-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AC/>

Επίσης σημαντικό είναι και το γεγονός ότι η χώρα μας βρίσκεται στην πρώτη θέση όσο αφορά τις επενδύσεις σε σχέση με τις ανταγωνιστικές χώρες, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι αυτές δεν θα πρέπει να αυξηθούν τα επόμενα χρόνια.

Και τέλος παρατίθεται και ο συγκεντρωτικός συνολικός πίνακας:

2014 % of total	ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΧΩΡΩΝ ΣΕ ΣΕΙΡΑ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑΣ					
Άμεση συνεισφορά στο Α.Ε.Π.	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
Άμεση συνεισφορά στην Απασχόληση	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ
Συνολική συνεισφορά στο Α.Ε.Π.	ΚΥΠΡΟΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
Συνολική συνεισφορά στην Απασχόληση	ΚΥΠΡΟΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ
Visitor Exports to total Exports	ΚΥΠΡΟΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
Capital Investment to total Capital Invens	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ

Πίνακας 24: Σύγκριση Ελλάδας και ανταγωνιστικών χωρών <http://bizexperts.gr/2000-2014-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AC/>

%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%8
2-%CF%83%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AC/

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Η έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε, επικεντρώνεται στην διερεύνηση των επιλογών του Έλληνα όσο αφορά τις διακοπές του. Στόχος μας ήταν να εξακριβώσουμε:

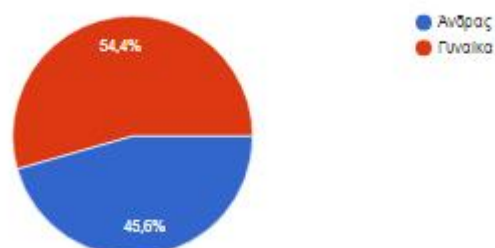
- Τα μέρη που προτιμούνται
- Τα ποσά που δαπανώνται
- Τα μέσα που χρησιμοποιούνται

Για τον σκοπό αυτό δημιουργήθηκε ερωτηματολόγιο με 21 ερωτήσεις, που προσπαθούσε να εξακριβώσει όσο το δυνατόν πιο συμπυκνωμένα όλα τα παραπάνω. Η μέθοδος του ερωτηματολογίου ήταν η πιο κατάλληλη μέθοδος δεδομένου ότι επιτρέπει την διανομή και ανάκτηση πληροφοριών σε σύντομο χρονικό διάστημα. Οι απαντήσεις που συλλέχθηκαν είναι 220 και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στην αμέσως επόμενη ενότητα.

5.1. Απαντήσεις – Αποτελέσματα

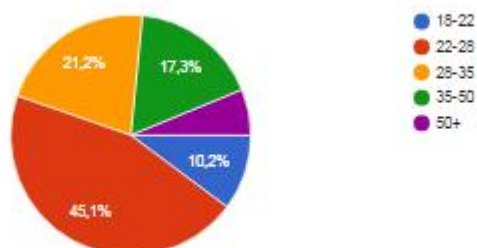
Από το παρακάτω γράφημα βλέπουμε ότι το 54,4% ήταν γυναίκες, ενώ το 46,6 ήταν άντρες, όσο αφορά τον πληθυσμό που απάντησε:

1) Ποιο είναι το φύλο σας; (226 απαντήσεις)

Όσο αφορά την ηλικία των ερωτηθέντων, το 45,1% ήταν 22-25, το 21,2% 28-35 και το 17,2% 35-50:

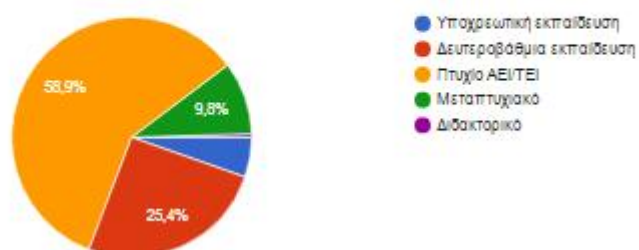
2) Ποια είναι η ηλικία σας; (226 απαντήσεις)

Όσο αφορά το επόμενο γράφημα:

- Το μεγαλύτερο μέρος είναι Πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ
- Το αμέσως μικρότερο ποσοστό έχουν μορφωτικό επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

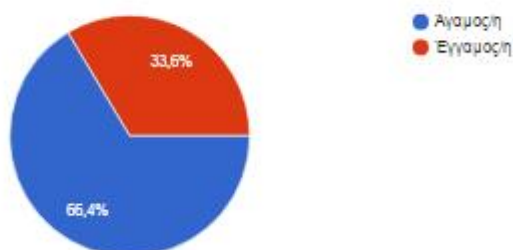
3) Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο; (Αν είστε ενεργός φοιτητής επιλέξτε ΑΕΙ/ΤΕΙ)
(224 απαντήσεις)

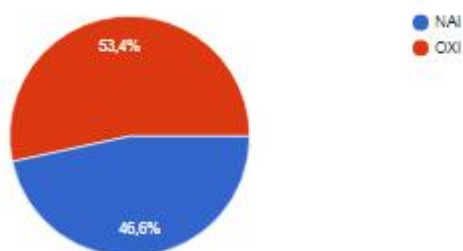
Σχετικά με τα 2 παρακάτω:

- Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό ήταν άγαμοι
- Από τους έγγαμους, οι απαντήσεις είναι σχεδόν μοιρασμένες σχετικά με το εάν έχουν παιδιά ή όχι.

4) Ποιά είναι η οικογενειακή σας κατάσταση; (226 απαντήσεις)

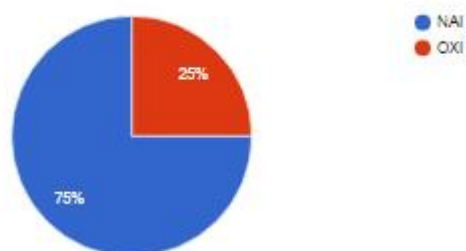

5) Αν στην ερώτηση 4 απαντήσατε έγγαμος/η, έχετε παιδιά; (148 απαντήσεις)

Πολύ σημαντικό είναι το εξής γράφημα, στο οποίο φαίνεται ότι τα $\frac{3}{4}$ ερωτηθέντων εργάζονται:

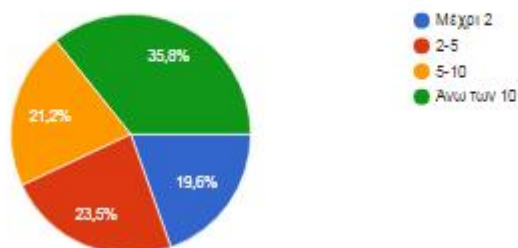
6) Εργάζεστε; (224 απαντήσεις)

Όσο αφορά το πλήθος των ετών που εργάζονται:

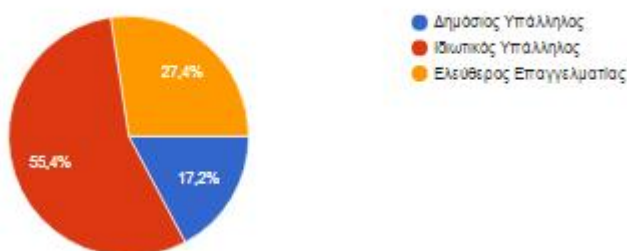
- Το μεγαλύτερο ποσοστό (35,8 %) εργάζεται πάνω από 10 χρόνια
- Το αμέσως μικρότερο ποσοστό εργάζεται 2-5 χρόνια
- Σε τρίτη θέση έρχεται το ποσοστό αυτών που εργάζονται 2-5 χρόνια

7) Εάν η απάντησή σας είναι ΝΑΙ, πόσα χρόνια εργάζεστε; (179 απαντήσεις)

Από την παρακάτω γραφική παράσταση φαίνεται ξεκάθαρα ότι η συντριπτική πλειοψηφία είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι και ακολουθούν οι ελεύθεροι επαγγελματίες:

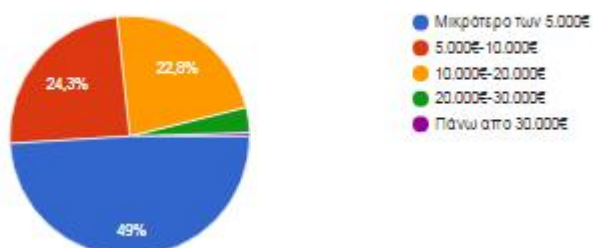
8) Το επάγγελμά σας είναι: (186 απαντήσεις)

Σχετικά με το ατομικό τους εισόδημα:

- Σχεδόν οι μισοί έχουν εισόδημα μικρότερο των 5000
- Ακολουθούν αυτοί που έχουν εισόδημα 5000-10000 και 10000-20000

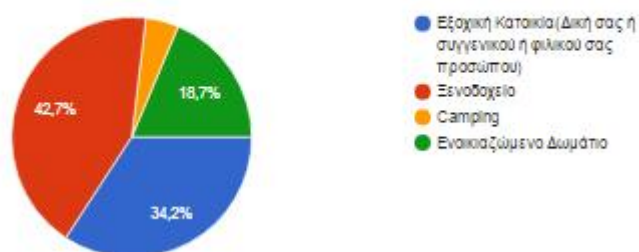
9) Ποιο είναι το ατομικό σας εισόδημα; (206 απαντήσεις)

Ερχόμενοι τώρα στην ουσία του ερωτηματολογίου μας, όσο αφορά τον τόπο διαμονής των ερωτηθέντων:

- Το 42,7% προτιμάει να μένει στο ξενοδοχείο (αρκετά μεγάλο ποσοστό)
- Το 34,2% επιθυμεί να μένει σε εξοχική κατοικία ή συγγενικό πρόσωπο(είναι ιδιαίτερα αυξημένο λόγω οικονομικής κρίσης)

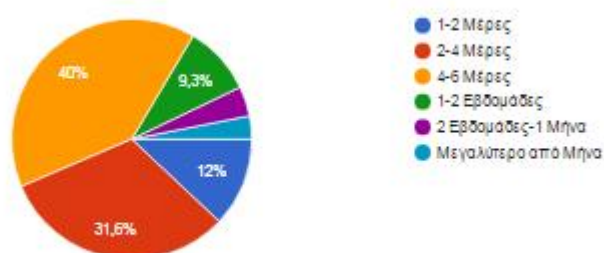
10) Πού συνηθίζετε να μένετε στη διάρκεια των διακοπών σας; (225 απαντήσεις)

Σχετικά με το πλήθος των διανυκτερεύσεων:

- Ένα μεγάλο ποσοστό της τάξης του 40% μένει 4-6 μέρες, αριθμός αρκετά φυσιολογικός και συνηθισμένος
- Ακολουθούν αυτοί που μένουν 2-4 μέρες

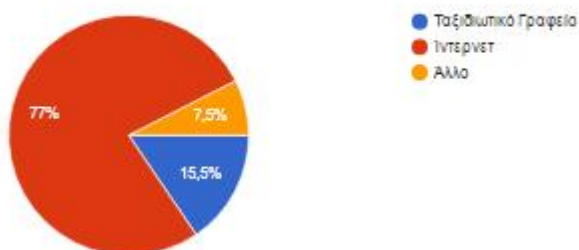
11) Πόσες διανυκτερεύσεις μπορείτε να κάνετε; (225 απαντήσεις)

Σημαντικό είναι το στοιχείο του παρακάτω γραφήματος, το οποίο δείχνει ότι ένα συντριπτικά μεγάλο ποσοστό(77%) προτιμάει να κάνει τις κρατήσεις μέσω

Διαδικτύου. Αυτό το γεγονός δείχνει την στροφή των Ελλήνων προς τα ηλεκτρονικά μέσα.

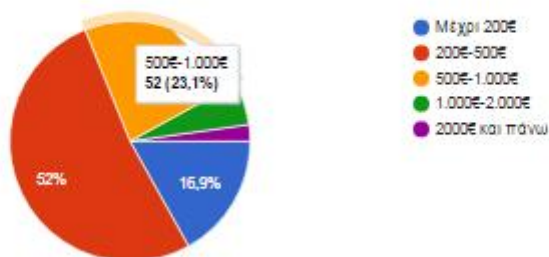
12) Πώς πραγματοποιείτε τις κρατήσεις σας; (200 απαντήσεις)

Από το παρακάτω μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι Έλληνες πλέον δεν δίνουν χρήματα αρκετά πλέον για τις διακοπές τους, καθώς:

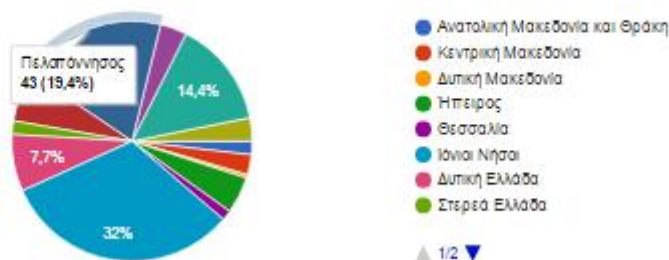
- Το 52% δίνει από 200 -500 ευρώ ετησίως
- Το 23% δίνει από 500 -1000

13) Ποιός είναι ο ατομικός ετήσιος προϋπολογισμός των διακοπών σας; (225 απαντήσεις)

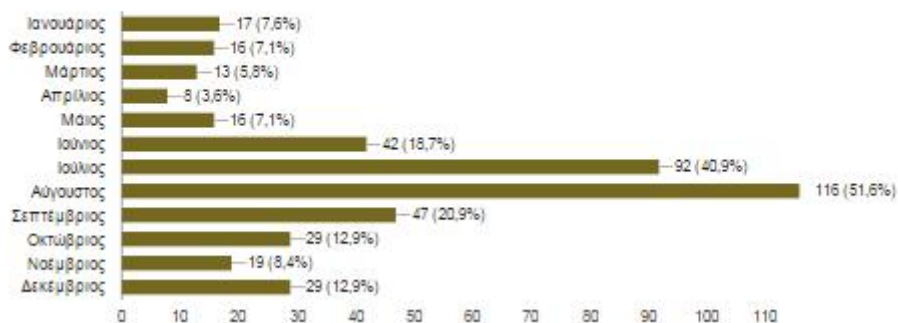
Όσο αφορά την περιφέρεια που προτιμούν να επισκέπτονται, οι Ιόνιοι Νήσοι κατέχουν το μεγαλύτερο ποσοστό, πιθανόν γιατί παρέχουν πιο οικονομικές διακοπές.

14) Σε ποιά περιφέρεια συνηθίζετε να πραγματοποιείτε τις διακοπές σας;
(222 απαντήσεις)

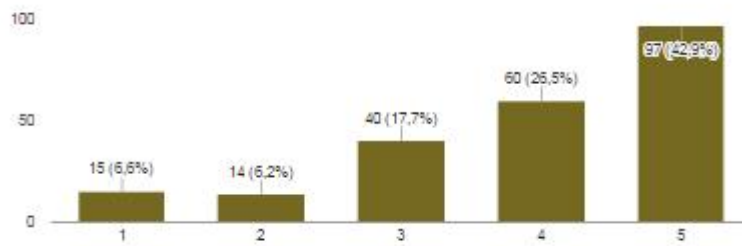
Όπως είναι αναμενόμενο, ο Ιούλιος και ο Αύγουστος είναι οι μήνες που οι ερωτηθέντες προτιμούν να κάνουν τις διακοπές τους, με αρκετή διαφορά από τους υπόλοιπους.

15) Ποιό μήνα συνηθίζετε να πηγαίνετε διακοπές; (Μπορείτε να επιλέξετε πάνω από ένα μήνα)
(225 απαντήσεις)

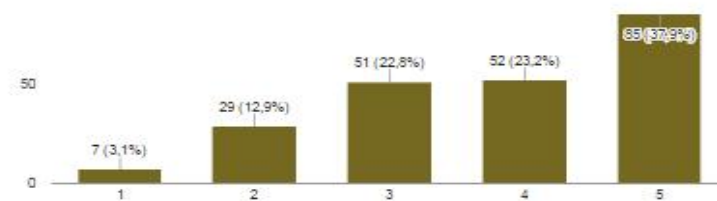
Στην ερώτηση για το πόσο σημαντικό ρόλο παίζει το κόστος των διακοπών στην επιλογή τους, το 43% είπε όπως ήταν αναμενόμενο ότι παίζει πάρα πολύ, καθώς πλέον οι εποχές είναι δύσκολες.

16) Πόσο σημαντικό ρόλο παίζει το κόστος των διακοπών στην επιλογή σας;
(226 απαντήσεις)

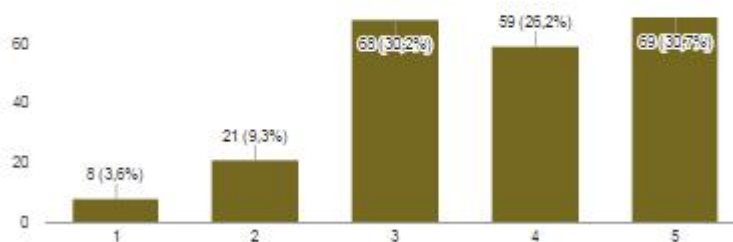
Με ίδιες αναλογίες απάντηση πήραμε και σχετικά με το κόστος των μεταφορικών:

17) Πόσο σημαντικό ρόλο παίζει το μεταφορικό κόστος των διακοπών σας;
(224 απαντήσεις)

Όσο αφορά την εστίαση, οι απαντήσεις ήταν μοιρασμένες, γεγονός που δείχνει ότι η εστίαση έρχεται σε δεύτερη πλέον μοίρα.

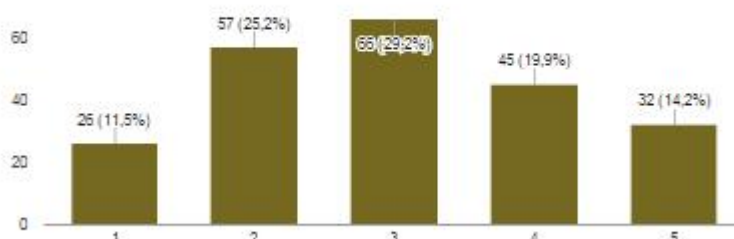
18) Πόσο σημαντικό ρόλο παίζει το κόστος εστίασης κατά την διάρκεια των διακοπών σας;
(225 απαντήσεις)

Σχετικά την συχνότητα αγοράς σουβενίρ, το μεγαλύτερο ποσοστό με όχι όμως μεγάλη διαφορά από τις άλλες απαντήσεις αγοράζει συχνά σουβενίρ, μια

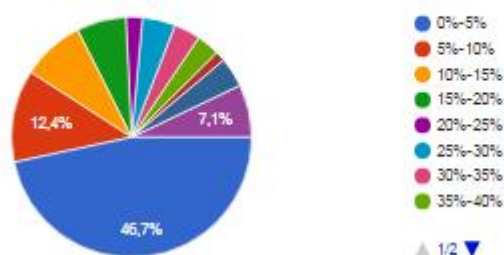
συνήθεια που όπως φαίνεται με το πέρασμα του χρόνου δεν πρόκειται να αλλάξει.

19) Πόσο συχνά αγοράζετε σουβενίρ κατά την διάρκεια των διακοπών σας;
(226 απαντήσεις)

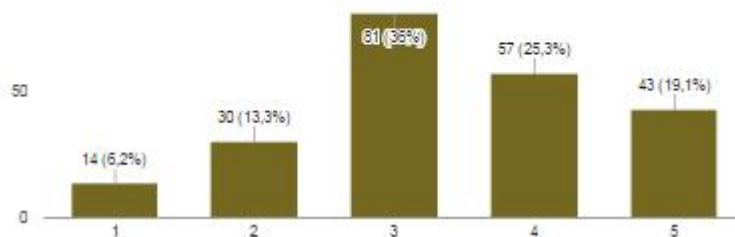
Στην ερώτηση σχετικά με το πόσο συχνά επισκέπτονται το εξωτερικό, σχεδόν οι μισοί απάντησαν ότι δεν επισκέπτονται καθόλου ή επισκέπτονται ελάχιστα χώρες του εξωτερικού, κάτι που αντικατοπτρίζει τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες, τις οποίες βιώνουν οι Έλληνες.

20) Σε τι ποσοστό επιλέγετε σε ετήσια βάση να πραγματοποιείτε διακοπές στο εξωτερικό;
(225 απαντήσεις)

Τέλος, σχετικά με τις προβλέψεις τους σχετικά με την πορεία του τουρισμού, οι περισσότεροι είναι αισιόδοξοι, καθώς απαντούν θετικά. Πρόκειται για μια πρόβλεψη, η οποία ευχόμαστε να γίνει και πραγματικότητα.

21) Θεωρείς πως θα έχουμε άνοδο του τουρισμού τα επόμενα χρόνια;
(225 απαντήσεις)

5.2. Συμπεράσματα Ερωτηματολογίου

Τα συμπεράσματα μας από την πρωτογενή μας έρευνα είναι:

- το δείγμα που μας απάντησε κατείχε πτυχίο ΤΕΙ/ΑΕΙ κι ήταν άνεργοι κατά πλειοψηφία. Η πλειοψηφία εργάζεται πάνω από 10 χρόνια στον ιδιωτικό τομέα ενώ το εισόδημα τους είναι μικρότερο των €5000 ετησίως με αποτέλεσμα να επιλέγουν οικονομικές διακοπές οι ερωτώμενοί μας το πολύ 4-6 μέρες.
- Επίσης, οι Έλληνες δεν σπαταλούν αρκετά χρήματα για διακοπές αφού διαθέτουν 500€ ετησίως επιλέγοντας τα Ιόνια νησιά ,κυρίως Ιούλιο κι Αύγουστο, και ως τύπο διαμονής το ξενοδοχείο αφού είναι πιο οικονομικά.
- Πολύ σημαντικό θεωρούν για την επιλογή τους το κόστος διακοπών, το κόστος μεταφορικών, το κόστος εστίασης κατά την διάρκεια των διακοπών τους.
- Τέλος, λόγω δυσκολίας των οικονομικών δεν επιλέγουν αρκετά ταξίδια στο εξωτερικό ενώ πιστεύουν πως θα έχουμε αύξηση τουρισμού στο μέλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στα πλαίσια της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας ασχοληθήκαμε με το πώς η οικονομική κρίση επηρέασε, εκτός από την πορεία της χώρας μας, ιδιαίτερα τον κλάδο του τουρισμού, ο οποίος είναι ένας κλάδος με ιδιαίτερα βαρύνουσα σημασία για την πορεία της ελληνικής οικονομίας. Για την ανάλυση των συμπερασμάτων μας χρησιμοποιήθηκαν στατιστικά στοιχεία από τον ΕΟΤ, τα οποία δείχνουν πως κινήθηκε ο τουρισμός στην περίοδο της οικονομικής κρίσης.

Αυτά λοιπόν που μπορούμε να συμπεράνουμε συνοψίζονται στα εξής:

- Η οικονομική κρίση που στην χώρα μας ξεκίνησε το 2008 έβλαψε πολλούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας, όπως, καταστήματα ενδυμάτων, λιανικό εμπόριο, αυτοκινητοβιομηχανίες
- Τροποποιήθηκε το μοντέλο ανάπτυξης της χώρας αφού η κρίση μας έφερε σε αδιέξοδο κι η κοινωνία μας βιώνει την ανεργία και τη φτώχεια
- Αναδείχθηκαν νέοι ελπιδοφόροι κλάδοι, πολλά υποσχόμενοι, όπως κτηνιατρικές δραστηριότητες, παραγωγή τηλεοπτικών προγραμμάτων
- Υπήρξαν κλάδοι που οδηγήθηκαν σε μαρασμό όπως των τσιγάρων και της πώλησης αυτοκινήτου
- Ο κλάδος του τουρισμού άντεξε στην οικονομική κρίση
- Παρατηρήθηκε μια μικρή πτώση κατά την αρχή εκδήλωσης της κρίσης
- Από κει και πέρα σημειώνεται άνοδος ως προς την άφιξη των τουριστών
- Έχει μειωθεί η μέση διάρκεια παραμονής

- Οι προβλέψεις και για το μέλλον είναι ενθαρρυντικές αναμένοντας μεγάλη αύξηση του τουρισμού τα επόμενα χρόνια
- Έχουν μειωθεί οι διανυκτερεύσεις των Ελλήνων (εξαιτίας των οικονομικών δυσκολιών που αντιμετωπίζουν)
- Έχουν αυξηθεί οι διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών
- Έχει μειωθεί το δαπανούμενο ποσό ανά διανυκτέρευση
- Το ισοζύγιο παραμένει σταθερό και σημειώνει άνοδο
- Ο κλάδος των κάμπινγκ σε αντίθεση με τα ξενοδοχεία κινήθηκε καθοδικά
- Έχει αυξηθεί ο αριθμός των ξενοδοχειακών δωματίων και κλινών
- Η Ελλάδα συγκριτικά με τις ανταγωνιστικές προς αυτήν χώρες κινείται ικανοποιητικά με:
 - σταθερό ποσό επενδύσεων
 - σταθερή συμμετοχή του τουρισμού στο ΑΕΠ της
 - αύξηση της απασχόλησης

Με βάση τα παραπάνω συμπεράσματα, παρατηρούμε ότι υπάρχει μια αρκετά ενθαρρυντική εικόνα για τον τουρισμό, η οποία αν βελτιωθεί ακόμη περισσότερο, θα μπορούσε να οδηγήσει σε αρκετά σημαντικά αποτελέσματα για την ελληνική οικονομία.

Πέρα βέβαια από τις διαπιστώσεις, θα πρέπει να γίνουν και οι αντίστοιχες προτάσεις, οι οποίες σε περίπτωση που εφαρμοστούν θα μπορούσαν να βελτιώσουν ακόμη περισσότερο την κατάσταση:

- Καλύτερη απορρόφηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων (ΕΣΠΑ) για ανάπτυξη νέων και σύγχρονων ξενοδοχειακών μονάδων

- Αύξηση μηχανισμών ελέγχου από πλευράς κράτους, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η παροχή ποιοτικών υπηρεσιών από την πλευρά των εμπλεκόμενων στον τομέα του τουρισμού
- Συνεργασία με άλλες χώρες για απόκτηση γνώσεων
- Ανάπτυξη στρατηγικού σχεδίου σε πλάνο 5ετίας για την περαιτέρω ενίσχυσή του
- Δημιουργία επιμορφωτικών σεμιναρίων για τους εργαζόμενους σε ξενοδοχειακές μονάδες και όχι μόνο
- Αύξηση ποσών που διατίθενται για διαφημιστικές καμπάνιες κυρίως προς χώρες του εξωτερικού
- Μείωση του ΦΠΑ
- Καθιέρωση ειδικού φορολογικού καθεστώτος στα τουριστικά μέρη (κυρίως στα νησιά)
- Καθιέρωση standards ποιότητας ώστε οι υπηρεσίες που παρέχονται να ικανοποιούν τους πελάτες
- Μείωση των τιμών έτσι ώστε να αυξηθούν και άλλο τα επίπεδα ανταγωνιστικότητας
- Πρόβλεψη για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε επιχειρήσεις που ασχολούνται με τον τουρισμό μέσω επιδοτούμενων προγραμμάτων
- Επανασύσταση τουριστικής αστυνομίας για τον καλύτερο έλεγχο της κατάστασης
- Ανάπτυξη καλύτερου δικτύου μεταφορών που να εξυπηρετεί τους τουρίστες

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ

- [1]. https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CF%87%CF%81%CE%AD%CE%BF%CF%85%CF%82_2009-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1
- [2]. ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ Η ΧΡΙΣΗ ΧΡΕΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΜΙΧΑΛΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ
- [3]. Οι οικονομικές κρίσεις στην Ελλάδα από την εποχή του Τρικούπη μέχρι σήμερα, Διαφορές και ομοιότητες
- [4]. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=el&type=IM-PRESS&reference=20100414FCS72750>
- [5]. <http://www.kathimerini.gr/757728/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/sta-epipeda-toy-2001-y-poxwrhse-to-kata-kefalhn-aep>
- [6]. <http://www.slideshare.net/eirlaz/ss-8182176>
- [7]. <https://ekapitalistis.wordpress.com/2011/06/05/%CE%BF-%CF%80%CE%BB%CE%B7%CE%B8%CF%89%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CE%BF-%CF%84%CE%BF-1960-%CE%AD%CF%89%CF%82-%CF%84/>
- [8]. <http://www.statistics.gr/documents/20181/1cc22aec-3fc2-4f96-a9bc-1eff00fab4c0>
- [9]. <https://opencourses.aueb.gr/modules/document/file.php/SES101/%CE%91%CE%95%CE%A0.pdf>
- [10]. <http://www.enikos.gr/economy/336372,Ayxhsh-09-toy-AEP-to-v-trimhno-kai-me-capital-control.html>

- [11]. <http://www.antenna.gr/news/Economy/article/424114/-kollimeni-stin-81i-thesi-i-ellada-ston-deikti-pagkosmias-antagonistikotitas>
- [12]. <http://news247.gr/eidiseis/oikonomia/h-sunthesh-toy-ellhnikou-xreoys-ksekinhse-o-paraskhniakos-polemos.2792403.html>
- [13]. <http://www.businessinsider.com/chart-of-the-day-greeces-2-year-vs-10-year-yields-2010-4>
- [14]. <http://www.kathimerini.gr/780351/article/epikairothta/politikh/oi-oikoi-a3iologhshs-epitaxynan-th-xreokopia>
- [15]. <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=26516&subid=2&pubid=113315676>
- [16]. Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια έκθεση 2016, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ
- [17]. Τάσεις της τουριστικής κίνησης 2008 - 2015, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αλέξης Χατζηδάκης
- [18]. https://apothesis.lib.teicrete.gr/bitstream/handle/11713/6133/Dariviana_kis_Bormpoudakis2012.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- [19]. <http://traveldailynews.gr/news/article/58689>
- [20]. <http://bizexperts.gr/2000-2014-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AC/>
- [21]. Η ελληνική Πομπηία, Δημήτρης Καζάκης, 2011
- [22]. Σύγχρονα χρηματοοικονομικά προϊόντα, Μαλινδρέτου Βασιλική, 2002

- [23]. Μακροοικονομική και το χρηματοπιστωτικό σύστημα, : Mankiw Gregory N., Ball Laurence M., 2013
- [24]. Κατανοώντας τη σύγχρονη τραπεζική, Φαρσαρώτας Ιωάννης, 2009
- [25]. Ελληνική τουριστική ανάπτυξη, Πάρις Τσάρτας, 2010
- [26]. Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Ταξίδι στο Χρόνο, Κατσιγιάννης Χρήστος, 2018
- [27]. Τουρισμός, Τουριστική Ανάπτυξη, Συμβολές Ελλήνων Επιστημόνων, 2017

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σύνδεσμος ερωτηματολογίου:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdfRBjn7eFWkgUp8xRSY8XkORokv0XnlGQBfBz1YWyfTICWnw/viewform>

1) Ποιο είναι το φύλο σας;

Άνδρας

Γυναίκα

2) Ποια είναι η ηλικία σας;

18-22

22-28

28-35

35-50

50+

3) Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;(Αν είστε ενεργός φοιτητής επιλέξτε ΑΕΙ/ΤΕΙ)

- Υποχρεωτική εκπαίδευση
- Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- Πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ
- Μεταπτυχιακό
- Διδακτορικό

4)Ποιά είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

- Άγαμος/η
- Έγγαμος/η

5)Αν στην ερώτηση 4 απαντήσατε έγγαμος/η, έχετε παιδιά;

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

6)Εργάζεστε;

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

7) Εάν η απάντησή σας είναι ΝΑΙ, πόσα χρόνια εργάζεστε;

- Μέχρι 2
- 2-5
- 5-10
- Άνω των 10

8) Το επάγγελμά σας είναι:

- Δημόσιος Υπάλληλος
- Ιδιωτικός Υπάλληλος
- Ελεύθερος Επαγγελματίας

9) Ποιο είναι το ατομικό σας εισόδημα;

- Μικρότερο των 5.000€
- 5.000€-10.000€
- 10.000€-20.000€
- 20.000€-30.000€
- Πάνω από 30.000€

10) Πού συνηθίζετε να μένετε στη διάρκεια των διακοπών σας;

- Εξοχική Κατοικία(Δική σας ή συγγενικού ή φιλικού σας προσώπου)
- Ξενοδοχείο
- Camping
- Ενοικιαζόμενο Δωμάτιο

11) Πόσες διανυκτερεύσεις μπορείτε να κάνετε;

- 1-2 Μέρες
- 2-4 Μέρες
- 4-6 Μέρες
- 1-2 Εβδομάδες
- 2 Εβδομάδες-1 Μήνα
- Μεγαλύτερο από 1 Μήνα

12) Πώς πραγματοποιείτε τις κρατήσεις σας;

- Ταξιδιωτικό Γραφείο
- Ιντερνετ
- Άλλο...

13) Ποιός είναι ο ατομικός ετήσιος προϋπολογισμός των διακοπών σας;

- Μέχρι 200€
- 200€-500€
- 500€-1.000€
- 1.000€-2.000€
- 2000€ και πάνω

14) Σε ποιά περιφέρεια συνηθίζετε να πραγματοποιείτε τις διακοπές σας;

- Ανατολική Μακεδονία και Θράκη
 - Κεντρική Μακεδονία
 - Δυτική Μακεδονία
 - Ήπειρος
 - Θεσσαλία
 - Ιόνιοι Νήσοι
 - Δυτική Ελλάδα
 - Στερεά Ελλάδα
 - Αττική
 - Πελοπόννησος
 - Βόρειο Αιγαίο
 - Νότιο Αιγαίο
 - Κρήτη
-

15) Ποιό μήνα συνηθίζετε να πηγαίνετε διακοπές; (Μπορείτε να επιλέξετε πάνω από ένα μήνα)

- Ιανουάριος
- Φεβρουάριος
- Μάρτιος
- Απρίλιος
- Μάιος
- Ιούνιος
- Ιούλιος
- Αύγουστος
- Σεπτέμβριος
- Οκτώβριος
- Νοέμβριος
- Δεκέμβριος

16) Πόσο σημαντικό ρόλο παίζει το κόστος των διακοπών στην επιλογή σας;

	1	2	3	4	5	
καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	παρα πολύ

17) Πόσο σημαντικό ρόλο παίζει το μεταφορικό κόστος των διακοπών σας;

	1	2	3	4	5	
καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	παρα πολύ

18) Πόσο σημαντικό ρόλο παίζει το κόστος εστίασης κατά την διάρκεια των διακοπών σας;

	1	2	3	4	5	
καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	παρα πολύ

19) Πόσο συχνά αγοράζετε souvenir κατά την διάρκεια των διακοπών σας;

	1	2	3	4	5	
καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	παρα πολύ

20) Σε τι ποσοστό επιλέγετε σε ετήσια βάση να πραγματοποιείτε διακοπές στο εξωτερικό;

- 0%-5%
- 5%-10%
- 10%-15%
- 15%-20%
- 20%-25%

- 25%-30%
- 30%-35%
- 35%-40%
- 40%-45%
- 45%-50%
- 50% και πάνω

21)Θεωρείς πως θα έχουμε άνοδο του τουρισμού τα επόμενα χρόνια;

	1	2	3	4	5	
καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	παρα πολύ